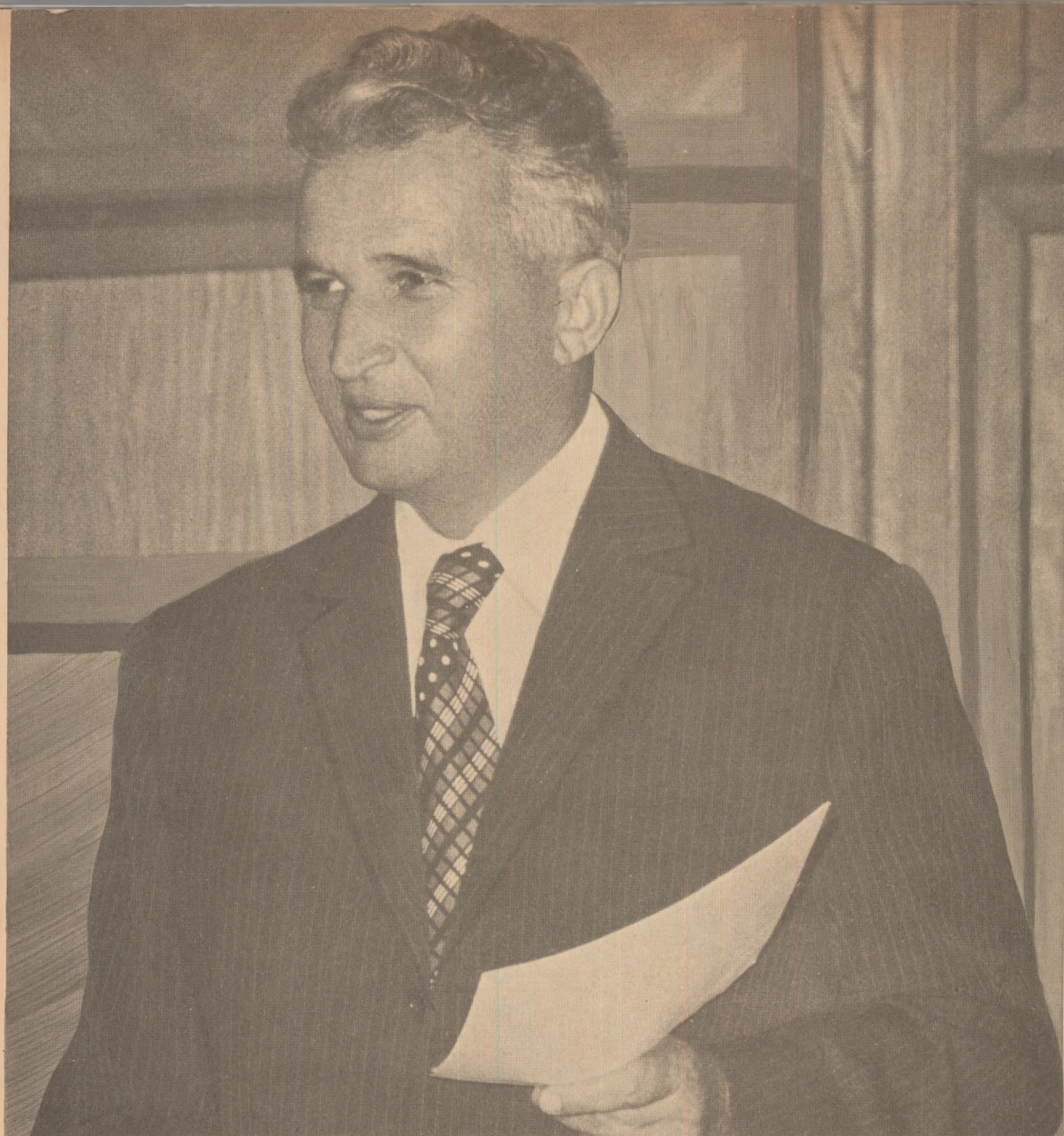

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

**creșterea
economiei
românești**

**—
ridicarea
continuă a
bunăstării**

„Am adoptat, într-o deplină unanimitate și unitate, toate documentele ce urmează să fie dezbătute în partid și de către întregul nostru popor ; am stabilit măsurile cu privire la pregătirea și desfășurarea Congresului al XII-lea al partidului. Acum este necesar să acționăm, în aceeași deplină unanimitate și unitate, în toate domeniile, pentru a asigura realizarea în cele mai bune condiții a sarcinilor ce ne revin. Eu am deplina convingere că toți membrii Comitetului Central, întregul activ de partid, toate organizațiile de partid, toți membrii partidului nostru vor face totul pentru a îndeplini neabătut hotărârile adoptate de plenară, vor acționa pentru a uni forțele întregului nostru popor și că întregul popor va acționa sub conducerea partidului nostru, asigurând îndeplinirea actualului cincinal, dezvoltarea în continuare a patriei noastre pe o nouă treaptă și mai înaltă”.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din cuvîntarea la Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României — 4—5 iulie 1979)

O CUPRINZĂ TOARE ANALIZĂ A PERSPECTIVELOR DE ÎNFLORIRE A ȚĂRII

LUCRĂRILE PLENAREI comune a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale a României, desfășurate săptămîna trecută, se înscriu ca un eveniment politic remarcabil în viața țării. Așa cum este cunoscut plenara a dezbătut și adoptat documente de o deosebită importanță pentru progresul patriei noastre, pentru înfăptuirea socialismului multilateral dezvoltat și înaintarea țării spre comunism — proiectul de Directive cu privire la viitorul cincinal și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pînă în 1990, proiectul Programului de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic pînă în 1990 și proiectul Programului de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei pînă în 1990, orientările principale în aceste domenii pînă în anul 2000. Sînt documente programatice de bază, elaborate cu contribuția esențială și sub permanenta îndrumare a secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**.

Analiza trăsăturilor fundamentale ale documentelor menționate degajă un manifest realism, o largă capacitate prospectivă și o puternică receptivitate și adaptare la nou, un înalt umanism, specific societății noastre socialiste; prioritățile dezvoltării economico-sociale a României în perspectivă, nivelurile de bază proiectate și căile pentru înfăptuirea acestora sînt științific, riguros fundamentate, pornind de la mutațiile deja realizate în economia românească, de la însemnate acumulări cantitative dobîndite și cerințele asigurării mijloacelor necesare înfăptuirii Programului, partidului de la fenomenele noi apărute în general în procesul de dezvoltare și exigențele ei concrete. Toate acestea pun în lumină trăsături caracteristice ale gîndirii profund creatoare și originale a secretarului general al partidului, imprimînd proiectiei dezvoltării țării pînă în anul 1990 și anul 2000 o deplină identificare cu interesele vitale ale țării, cu năzuințele de progres ale poporului român.

În perspectiva importantelor obiective pe care țara noastră le are de înfăptuit, adoptarea de către plenară a hotărîrii ca în cadrul conferințelor organizațiilor județene de partid ce vor avea loc în pregătirea Congresului al XII-lea al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** să fie propus pentru funcția de secretar general al partidului, exprimă înalta apreciere dată de partid, de întregul nostru popor calităților sale de eminent conducător comunist și conducător de stat, care își dedică neobosit activitatea fericirii poporului român, cauzei generale a socialismului și comunismului, cauzei dreptății și păcii în lume. Această hotărîre exprimă totodată chezașia unor noi și însemnate succese pe care România, avîndu-l în fruntea partidului și statului pe tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, le va dobîndi pe drumul luminos al progresului economico-social, al înfloririi patriei noastre.

AȘA CUM SE DESPRINDE din cuvîntarea secretarului general al partidului rostită la plenară, ceea ce trebuie să caracterizeze în mod deosebit următorul cincinal este **accelerarea afirmării revoluției tehnico-științifice și realizarea unei noi calități în toate domeniile de activitate**. Aceasta presupune stimularea creativității, dezvoltarea cercetării științifice și promovarea largă a progresului tehnic în toate sectoarele, dimensionarea riguroasă și valorificarea superioară a potențialului material, tehnic și uman din economie. Este cunoscut că mai ales în anii de după 1965, în condițiile accentuării laturilor calitative și înfăptuirii unei creșteri accelerate, cu efecte sociale de o mare amplitudine, economia românească a obținut în toate domeniile o puternică acumulare de forțe. Este firesc, deci, ca aceasta să impună, „ca o necesitate obiectivă“ pentru progresul pe mai departe al societății noastre pentru crearea condițiilor de înfăptuire a comunismului în România, trecerea la o nouă calitate, sporirea accentuată a randamentului social al activităților.

În lumina acestui obiectiv cardinal, a cărui proiecție are, deopotrivă, în vedere succesele și realitățile dezvoltării economiei, precum și realitățile dezvoltării pe plan mondial — marcate îndeosebi de accentuarea și prelungirea crizei economice, a instabilității, a crizei energetice, de materii prime și materiale — au fost elaborate afît nivelurile creșterii economico-sociale, cît și mijloacele pentru atingerea lor, au fost formulate exigențele de economicitate care trebuie să caracterizeze dezvoltarea economiei românești în această etapă.

Se distinge în acest cadru continuarea în cincinalul 1981—1985 a **dezvoltării în ritm înalt a întregii economii**, producția industrială, de pildă, urmînd să crească într-un ritm mediu anual de 8—9%, iar venitul național ca efect complex al creșterii susținute a tuturor activităților, cu un ritm mediu anual de 6,7—7,4%. Legat de aceasta o importanță aparte capătă orientările menite să susțină acest dinamism. Este de remarcant, avînd în vedere și criza de energie și din domeniul petrolului, o anumită **restructurare a industriei**, accentuîndu-se dezvoltarea ramurilor cu un consum de combustibil și energie mai redus; pe de altă parte, industria prelucrătoare va trebui să asigure valorificarea mai înaltă a materiei prime și materialelor de care dispunem. Trebuie evidențiată, în același timp, orientarea privind **asigurarea unei calități tot mai înalte pentru întreaga producție de bunuri materiale**, condiție de bază a acoperirii riguroase și economice a nevoii sociale, a competitivității cu produsele similare din alte țări.

La rang de prioritate imperioasă se înscrie **asigurarea bazei materiale și energetice a dezvoltării**. Se are astfel în vedere dezvoltarea bazei proprii de materii prime, intensificarea activității de cercetare geologică, menită să identifice în țară substanțe utile și minereuri

PROIECTUL DE DIRECTIVE — ÎN DEZBATERE PUBLICĂ

Presa a publicat ieri proiectul de Directive ale Congresului al XII-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1981—1985 și orientările de perspectivă pînă în 1990. Proiectul de Directive, ca și celelalte docu-

mente adoptate de recenta plenară comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, va fi supus unei largi dezbateri în partid, în rîndurile întregului popor.

În cadrul acestei dezbateri „Revista economică“ pune paginile sale la dispoziția tuturor oamenilor muncii pentru a-și exprima opiniile, propunerile și sugestiile în legătură cu proiectul de Directive.

noi care să asigure, într-un grad sporit, necesarul de materii prime și materiale al economiei. Așa cum apreciază secretarul general al partidului, în procesul de asigurare a bazei materiale a producției și utilizare superioară a energiei un loc important îl ocupă **recuperarea și re folosirea materialelor**, menite să acopere 40—50%, iar în unele sectoare peste 50% din necesarul de materiale și materii prime pentru consumul intern. Însemnătatea unor astfel de acțiuni este pusă în evidență, de pildă, de faptul că sporirea gradului de folosire a fierului vechi determină o reducere a consumului de cocs și energie de circa 30% pe tona de oțel, efecte salutare care se văd și în ceea ce privește celelalte materiale. Se acordă atenție, de asemenea, reconstrucției subansamblurilor, mașinilor și utilajelor, reconstrucției și re folosirii pieselor.

Cu deosebită acuitate se ridică problema intensificării activității de descoperire a unor noi rezerve de petrol, gaze, cărbuni, precum și a descoperirii de noi surse de energie, valorificării largi a tuturor energiilor existente, a celor neconvenționale, a energiei secundare, care pot acoperi însemnate cerințe sociale. În declanșarea și realizarea acțiunilor respective, în stabilirea măsurilor de amplificare a nivelurilor de economicitate prevăzute trebuie permanent avut în vedere un obiectiv de mare importanță pentru întreaga dezvoltare a țării: **asigurarea independenței din punct de vedere al acoperirii cerințelor de combustibil și energie, lichidarea situației de importatori în acest sens.** Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu „trebuie să pornim de la necesitatea ca, în următorul deceniu, România să devină independentă din punct de vedere al energiei și combustibilului, să nu mai depindă de import în aceste domenii. Acesta este un obiectiv de bază pînă în 1990. În prima etapă, pînă în 1985, trebuie să reducem mai mult decît se prevede în Directive importul de petrol și combustibil“.

Firește că realizarea imperativului de stabilire riguroasă a necesarului, de reducere a consumului de energie, combustibil, materii prime și materiale, este concepută nu numai la nivelul structurilor economiei, ramurilor, subramurilor și produselor, ci și prin acțiuni concrete, operative, la fiecare loc de muncă, materializîndu-se importante rezerve dovedite de practică. În acest sens apare ca de o mare actualitate cerința formării, în toate unitățile din economie, din sfera producției, dar și din aceea a cercetării și proiectării, a unei puternice opinii de masă în favoarea drămuirii cu grijă, a utilizării sau reutilizării fiecărui gram de material, a fecărei cantități de energie. Secretarul general al partidului sublinia deosebit de sugestiv importanța fundamentală a acestor probleme pentru prezentul și perspectiva dezvoltării economiei: „**Problema reducerii cheltuielilor materiale, a consumului de materiale trebuie să devină o problemă centrală pentru întreaga economie. ...Reducerea consumurilor de energie și combustibil este o sursă economică importantă în multe țări — și ea trebuie să capete aceeași pondere și în economia noastră... Reducerea consumurilor materiale, de energie și combustibil în toate domeniile este una din problemele centrale ale Directivelor, ale planului cincinal viitor, ale activității noastre zilnice**“. Este clar că în condițiile actuale de criză energetică și de materii prime, economia națională practic nu are mijloace, nici materiale și nici financiare, pentru a susține abaterile, fie cît de mici, de la rigorile unei economicități de maximă strictete — instituită ca principiu fundamental al întregii noastre dezvoltări.

TOATE ACESTE CĂI contribuie decisiv la asigurarea unei eficiențe ridicate în întreaga economie apreciată prioritar în funcție de criteriul de economisire a materiilor prime, materialelor și energiei,

trăsătură prevăzută să caracterizeze semnificativ dezvoltarea economiei în cincinalul următor, să asigure hotărîtor realizarea saltului la o nouă calitate. Între factorii creșterii eficienței cu o mare pondere se înscriu acțiunile de sporire a productivității, de utilizare la parametrii mai ridicați a bazei materiale existente — circa 2 000 mld. fonduri fixe într-o perspectivă apropiată, acțiunile de amplificare a rezultatelor exportului, în concordanță cu cerințele pieței internaționale, ale partenerilor, practic acțiunile de reducere pe toate căile a efortului material al dezvoltării și de folosire superioară a potențialului. Îmbunătățirea eficienței este subliniată ca un imperativ deosebit în **agricultură**, ramura de bază a economiei, chemată să răspundă unor necesități sociale vitale. Este semnificativ că **dezvoltarea acesteia este apreciată ca o prioritate de aceeași importanță ca cea a asigurării bazei de materii prime și energie.** Utilizarea superioară a fondului funciar, punîndu-se cu desăvîrșire capăt risipei de pămînt, creșterea potențialului productiv al pămîntului se înscriu ca direcții majore pentru amplificarea rezultatelor la producția vegetală și animală.

Un rol deosebit în asigurarea sporirii eficienței în economie revine **științei, tehnicii, tehnologiilor noi** de înaltă productivitate. În cuvîntare se subliniază pregnant menirea pe care o are știința, multiplele valențe ale acesteia în accelerarea progresului societății noastre. Este expres marcată cerința potrivit căreia „**cercetarea să devanseze cu cel puțin 5 ani activitatea economică, oferind soluții noi pentru diferite domenii de activitate cu cîțiva ani înainte**“, noul în știință neînsemnînd mîrginirea la a copia sau reedita ceea ce s-a făcut deja, ci, pornind de la ceea ce s-a realizat pe plan mondial, înfăptuirea unor noi descoperiri. „**Trebuie să punem la baza întregii noastre activități o gîndire științifică nouă, îndrăzneată, revoluționară**“ — arată secretarul general al partidului, „...numai așa vom putea ține pasul cu marile descoperiri care au loc în lume, vom putea face să crească contribuția științei și tehnicii românești, atît la progresul societății noastre socialiste cît și la știința și civilizația mondială.“ Prin aceasta se pune sugestiv în lumină marea însemnătate pe care o acordă partidul desfășurării pe scară largă a creativității românești, se relevă ridicarea acesteia la rangul unei componente esențiale de creștere a economiei și competitivității ei, de înfăptuirea obiectivelor prevăzute și afirmare puternică a României în diviziunea mondială a muncii, în realizarea progresului umanității.

O orientare însemnată a perspectivei o constituie **dezvoltarea economico-socială în continuare, în mod echilibrat, a tuturor județelor țării.** Un element nou care intervine în accentuarea procesului de creștere armonioasă a forțelor de producție pe teritoriu îl constituie aprecierea dezvoltării generale a județelor în funcție de obiectivul producției globale pe locuitor, pornindu-se de la realizarea unui nivel minim pe județ, de peste 70 000 lei, din care circa 50 000 lei va reprezenta producție industrială, cel puțin 10 000 lei producție agricolă, iar restul activității în transporturi, construcții, servicii etc. Ca urmare a acestei orientări urmează să se materializeze importate rezerve de îmbunătățire a organizării și rezultatelor producției, degajîndu-se totodată o nouă și semnificativă expresie a politicii partidului de dezvoltare corespunzătoare, complexă, structurală și infrastructurală a tuturor zonelor, de asigurare efectivă a unor condiții de muncă și viață egale pentru membrii societății, pentru toți cetățenii țării, fără deosebire de naționalitate.

dr. Dan POPESCU

(Continuare în pag. 8)

O POLITICĂ CONSECVENTĂ PENTRU CREȘTEREA CONTINUĂ A NIVELULUI DE TRAI

VICTORIA socialismului în România a însemnat înfăptuirea unor adânci prefaceri în sistemul relațiilor de producție și al forțelor de producție, în întregul mod de viață al poporului. Pentru întâia oară în istoria țării noastre, după îndelungate lupte revoluționare împotriva asuprii și exploatării, cei ce muncesc devin stăpâni ai mijloacelor de producție și beneficiari ai tuturor bunurilor ce se creează în societate.

Pe terenul nou, al socialismului, apare posibilitatea ca producția socială în ansamblul său să se desfășoare sub controlul și în interesul societății. În aceste condiții, ridicarea continuă a nivelului de trai constituie scopul producției, țelul suprem al politicii partidului, obiectivul care străbate cu mare intensitate întreaga activitate programatică a partidului de făurire a noii orânduiri. Așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, realizările de pînă în prezent și direcțiile de dezvoltare economico-socială a țării în viitor demonstrează în practică, în viață, că „tot ceea ce realizăm în societatea noastră este destinat ridicării bunăstării poporului, asigurării unui nivel superior de civilizație tuturor cetățenilor“).

Indiscutabil, fiecare etapă a construcției socialiste, prin izbînzile obținute marchează un moment distinct în mișcarea continuă pe linia progresului, a ridicării bunăstării membrilor societății. În acest flux continuu, străbătut de același țel al politicii partidului, diferitele perioade ale făuririi noii orânduiri în țara noastră se deosebesc totuși unele de altele prin însuși conținutul obiectivelor și sarcinilor, prin greutatea faptelor cu care ele se încrustează în viața și munca oamenilor, în aportul pe care-l au la înălțarea noului edificiu social-economic. O etapă nouă, calitativ superioară în dezvoltarea României socialiste, în ridicarea nivelului de trai al poporului român o reprezintă perioada începută în anul 1965 și pînă în prezent, anii cei mai bogați în realizări economico-sociale din întreaga istorie a României.

Elementele definitorii ale politicii în domeniul bunăstării

REFERINDU-NE la politica partidului din acești ani privind asigurarea creșterii nivelului de trai al poporului, credem că se impun a fi subliniate următoarele atribute, virtuți inseparabile ale acesteia: realismul, mobilitatea și eficiența.

Realism, adică luciditate în gîndire și acțiune, care se reflectă în aceea că: a) creșterea nivelului de trai al populației se stabilește pe baza cunoașterii prealabile aprofundate a posibilităților pe care le oferă nivelul dezvoltării economice precum și a necesităților de trai ale oamenilor, aflate și ele, de fiecare dată, într-o configurație nouă și la un nivel calitativ mereu mai ridicat; se are, deci, în vedere, interacțiunea dintre creșterea economică și satisfacerea nevoilor de consum; b) ritmul creșterii nivelului de trai se găsește întotdeauna rațional corelat cu ritmul general de mișcare, de dezvoltare economică a țării; c) previziunea în domeniul bunăstării materiale și spirituale este inseparabilă de previziunea dezvoltării forțelor de producție, a productivității muncii, a măririi venitului național

¹) Nicolae Ceaușescu, Cuvîntarea la Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României (4-5 iulie 1979). Știința, nr. 11469, 7 iulie 1979.

și ponderii pe care o au în acesta fondul de consum și fondul de acumulare, de modificările corespunzătoare în dinamica veniturilor populației.

Mobilitatea își găsește expresie în dinamismul, în gîndirea și acțiunea partidului, în preocuparea sa permanentă de luare în considerare a caracterului schimbător al realității, al resurselor și necesităților de trai existente. De fiecare dată, în condiții noi, se răspunde cu sarcini și modalități noi de soluționare a problemelor.

Eficiența în politica partidului de creștere a nivelului de trai se reflectă în aceea că se are în vedere ca realizarea măsurilor adoptate să aibă loc nu oricum, ci cu efecte social-economice maxime; majorarea veniturilor bănești ale oamenilor muncii și a celorlalte forme de venituri directe sau indirecte se înfăptuiește în asemenea proporții care, în momentul dat, pe de o parte să oglindească cel mai bine posibilitățile existente, iar pe de altă parte să stimuleze și să pună în mișcare în cel mai înalt grad interesul în muncă, capacitatea de creație științifică, tehnică, organizatorică de care dispun colectivele de oameni ai muncii.

Dar, nu numai atît, îmbunătățirea continuă a nivelului de trai al poporului constituie **criteriul fundamental de optimizare** a dezvoltării economico-sociale. Măsurile privind creșterea venitului național, a producției industriale, agricole și construcțiilor, amplasarea teritorială a forțelor de producție, politica investițiilor, perfecționarea transporturilor, comerțului, învățămîntului, cercetării științifice sau ocrotirii sănătății etc. și, odată cu acestea, diferitele variante de plan privind dezvoltarea generală în perspectivă sînt supuse unei analize aprofundate prin prisma criteriului fundamental de optimizare; ca urmare, se consideră optimă acea variantă de plan care, în perioada dată și în corelație cu perspectiva, aduce maximum de efect, care asigură atingerea celei mai mari creșteri a nivelului de trai al populației.

În acest context general, în țara noastră s-au produs modificări esențiale și în modul de a gîndi și acționa atît pe tărîmul teoriei, cît și în cel al practicii economice cu privire la optimizarea dezvoltării, la eficiență. Este de menționat că însăși preocuparea cuprinzătoare a unităților economice și sociale, sub conducerea partidului, pentru administrarea avuției naționale, pentru gestionarea cît mai rațională a resurselor, mărirea rentabilității, îmbunătățirea calității produselor și sporirea eficienței întregii activități economice nu constituie un scop „în sine“, ci sînt subordonate realizării practice a țelului suprem al politicii partidului — ridicarea continuă a nivelului de trai al poporului, progresului continuu al României socialiste.

Totodată, este de remarcat **viziunea largă, cuprinzătoare a P.C.R. cu privire la factorii de care depinde îmbunătățirea continuă a nivelului de trai**. Aceștia sînt înscrîși, în mare măsură, în sfera creșterii consumului de bunuri materiale — alimente, îmbrăcăminte, încălțăminte, obiecte casnice de folosință îndelungată etc. —; tot aici însă se includ în mod necesar și creșterea gradului de instruire și de cultură al populației, îmbunătățirea condițiilor de locuit, a condițiilor de muncă și de odihnă, îmbunătățirea stării sănătății populației, asigurarea dreptului la muncă și odihnă, protecția muncii, garantarea inviolabilității și securității personale, protecția și menținerea mediului natural de viață etc. Cu alte cuvinte, emiterea unei judecăți de valoare asupra gradului de satisfacere a nevoilor de trai ale populației, măsura în care un popor sau altul trăiește mai bine sau mai puțin bine nu se limitează la cunoașterea consumului de carne, zahăr, piine, ulei, încălțăminte, țesături, autoturisme etc., ci,

alături de acestea, cuprinde elemente care reflectă gradul de dezvoltare spirituală, ansamblul condițiilor de viață. De aici, și concluzia că în aprecierea nivelului de trai al unei societăți, în comparațiile referitoare la nivelul de trai din diferite țări este necesar să se țină seama de un complex de componente — unele mai greu cuantificabile, dar cu o importanță mare. Astfel nu pot fi trase concluzii edificatoare din aceea că nivelul venitului național pe locuitor sau consumul diferitelor bunuri materiale pe locuitor în țările capitaliste este mai mare, dacă se face abstracție de șomaj ca fenomen social cronic al societății burgheze contemporane, de ponderea crescândă a categoriei de „angajați temporari”, adică concediabili în orice moment, de nesiguranța zilei de mâine în această societate, de dificultățile întâmpinate de masele muncitoare în privința accesului la învățământ și cultură, de insecuritatea personală, de criminalitate, terorism și multe alte fenomene.

Înțelegerea complexă a procesului de ridicare a nivelului de trai al poporului are nu numai semnificație teoretică, dar și o mare importanță practică: în vederea realizării ei partidul antrenează întregul sistem de factori de care depinde bunăstarea, la un moment dat: tehnico-științifici, economico-financiar, organizatorici, social-politici, naturali etc. Calitatea mai înaltă a nivelului de trai este condiționată de progrese în toate ramurile de activitate, atât în sfera producției materiale, cât și în cea a serviciilor, în aprovizionarea cu mărfuri, în învățământ, ocrotirea sănătății, în domeniul gospodăriei comunale etc., atât în procesele de execuție propriu-zisă a produselor, cât și în conducerea tehnico-economică și administrativă, la nivelul unităților și al ramurilor, în profil teritorial și la scara economiei naționale; ea este condiționată în mod deosebit și de asigurarea ocrotirii și protejării mediului; ridicarea nivelului bunăstării apare, astfel, ca rezultată comună a ridicării pe un plan superior a întregii activități, în toate domeniile, la toate structurile organizatorice.

De asemenea, în politica sa de ridicare a nivelului de trai, P.C.R. este preocupat în permanență de crearea unor condiții economico-sociale egale populației din întreaga țară, din toate zonele teritoriale, astfel încât toți cei ce trăiesc și muncesc în România să beneficieze deopotrivă de binefacerile socialismului. Stau mărturie în acest sens marile succese obținute, precum și grija pentru îmbunătățirea în continuare a repartizării teritoriale a forțelor de producție.

Acțiunea unor pirghii și instrumente economice

CREȘTEREA venitului național constituie fundamentul material al ridicării nivelului de trai al întregului popor: ea înseamnă întărirea potențialului economic al țării, a avuției materiale și, deci, lărgirea posibilităților atât pentru consumul populației, cât și pentru acumularea (dezvoltare). La o rată dată a fondului de consum, partea destinată consumului populației este mai ridicată atunci când masa totală a venitului național sporește. Creșterea venitului național se răsfrânge pozitiv asupra nivelului de trai al poporului nu numai prin ceea ce se repartizează direct pentru consum, ci și prin partea alocată acumulării, știut fiind faptul că aceasta din urmă se oglindește favorabil asupra evoluției ulterioare a bunăstării populației, întrucât ea duce la lărgirea bazei materiale a creșterii consumului maselor. Pe de altă parte în acumularea se includ fondurile destinate construcției de locuințe, unor edificii social-culturale etc. Devenind considerabil mai bogată, societatea noastră poate astfel să ofere condiții superioare de bunăstare și civilizație, pentru lichidarea treptată a decalajului care ne desparte de țările dezvoltate din punct de vedere economic.

Este semnificativ de subliniat în această direcție că dezvoltarea multilaterală a economiei noastre naționale, pe baza industrializării și a promovării rapide a progresului tehnico-științific, a asigurat creșterea continuă, pe ansamblu cât și pe locuitor, a venitului național, indicatorul sintetic al dezvoltării. Volumul venitului național al României socialiste a ajuns în anul 1978 la 464 miliarde lei, față de 384 miliarde lei în 1975, de 146 miliarde lei în 1965 și de 38 miliarde lei în 1938; ritmul mediu anual de creștere a venitului național a fost în pe-

rioda 1951—1977 de 9,7%, iar în perioada 1971—1977 — de 10,8%, devansând ritmul de creștere medie anuală a produsului social, care era de 10,2%; venitul național pe locuitor a atins, în anul 1977, față de 1950, nivelul de 923%. După cum se știe, în actualul cincinal se prevede un ritm mediu anual de creștere de 11%.

În domeniul repartiției, în actuala etapă, o caracteristică a politicii partidului o constituie accentuarea creșterii veniturilor directe, provenite din retribuție și legarea mai strânsă a acestora de rezultatele obținute. În anii construcției socialiste, a avut loc sporirea însemnată a retribuției, de la o perioadă la alta, în pas cu progresele obținute în dezvoltarea economică: astfel, retribuția medie netă a personalului muncitor reprezenta 2011 lei în 1978 (față de 337 lei în 1950 și 1595 lei în 1975) și va ajunge, în 1980, la 2238 lei. Totodată, au crescut și veniturile nominale nete ale țărănimii, obținute lunar din munca în C.A.P. și gospodăriile personale, pe o persoană activă, de la 167 lei în 1950, la 495 lei în 1965 și la 1268 lei în 1978. În cadrul ședinței Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., din 5 iunie 1979, s-a arătat că în prima etapă a majorării retribuției, încheiată cu trei luni mai devreme decât se prevăzuse inițial, s-a asigurat majorarea retribuției tarifare, în medie pe economie, cu 17%, creșteri mai accentuate acordându-se industriilor minieră (19,2%), siderurgie (18,8%), metalurgie neferoasă (18,8%), construcții-montaj (18,7%), construcții de mașini (17,7%), chimie (17,6%), petrol (17,3%), textile (17,2%). Veniturile țărănilor cooperatori și ale țărănimii necooperativizate au sporit cu 25%, pensia medie nominală s-a majorat cu 12,6%, iar cuantumul alocațiilor pentru copii s-a mărit cu 16%. Mărirea retribuției și a veniturilor a fost însoțită și de alte măsuri de ridicare a nivelului de trai al poporului, cum sînt: dezvoltarea construcțiilor de locuințe, sporirea cheltuielilor social-culturale, reducerea treptată a duratei săptămînii de lucru. Sînt nivele și procese care pun în lumină efecte nemijlocite ale dezvoltării accentuate a economiei românești, roadele unei politici realiste de dezvoltare economico-socială a țării.

Acționîndu-se în direcția mării veniturilor tuturor oamenilor muncii, se are în vedere, totodată apropierea veniturilor mici de cele mari. Urmare a politicii consecutive de ridicare a nivelului de trai, promovate în anii socialismului, s-au înregistrat creșteri însemnate ale retribuției minime nete, retribuției medii nete și retribuției maxime nete. În contextul general însă al creșterii retribuției tuturor categoriilor de lucrători, sporuri mai accentuate s-au înregistrat la retribuția minimă netă și retribuția medie netă; raportul dintre retribuția minimă netă și retribuția maximă netă s-a micșorat de la aproape 23 ori la 1, în anul 1950, la 5,5 ori la 1, cît este în prezent. În Hotărîrea adoptată recent de Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii privind înfăptuirea programului de creștere a nivelului de trai în perioada 1976—1980, este oglindit elocvent procesul de ridicare a bunăstării poporului nostru, în actuala etapă.

Concomitent cu apropierea veniturilor mici de cele mari, se asigură și o anumită diferențiere a veniturilor, știut fiind faptul că în momentul de față mai există deosebiri între oamenii muncii în privința gradului de calificare, a nivelului lor de dezvoltare spirituală etc. Dialectic vorbind, noțiunile de apropiere și diferențiere în venituri sînt elemente contrarii, opuse unul altuia. Politica de apropiere nu este, însă, în contradicție cu politica de diferențiere, ambele fiind laturi inseparabile ale echității socialiste în venituri. Apropierea vizează eliminarea discrepanțelor, a deosebirilor exagerat de mari în venituri, fără să însemne egalitarism, nivelatorism: ea are o bază obiectivă în însăși tendința de apropiere treptată a gradului de pregătire, de dezvoltare spirituală a oamenilor muncii. În același timp, tot în spiritul echității socialiste, se asigură o anumită diferențiere în venituri, determinată în mod obiectiv de nivelul diferit de calificare și complexitate a muncii, de competențe, atribuții și răspunderi diferite în procesul muncii: este vorba, deci, de o diferențiere echitabilă. De remarcat este, de asemenea, accentuarea elementului stimulat în însăși ma-

35 de ani de impetuos progres economico-social

Jorarea retribuției prin creșteri mai mari ale retribuțiilor tarifare ale muncitorilor îndeosebi în minerit, construcții-montaj, siderurgie, metalurgie neferoasă, construcții de mașini, petrol, chimie, textile etc.

Pe lângă veniturile din retribuirea muncii (retribuții, veniturile țăranilor cooperatori), populația beneficiază și de **însemnate venituri din fondurile sociale de consum** (care reprezintă circa 17—18% din totalul veniturilor), sub formă bănească (pensii, alocații de stat pentru copii, burse, ajutoare etc.) și sub formă de bunuri și servicii pe care le primesc prin sistemul de învățământ și cultură, ocrotirea sănătății, case de odihnă, instituții pentru copii etc. Veniturile din fondurile sociale de consum ce revin pe o familie au sporit de la 722 lei în 1950 de nivelul diferit de calificare și complexitate a muncii de la 3 858 lei în 1965 și la 10 951 lei în anul 1978; în anul 1985, conform prevederilor, aceste cheluieli vor ajunge la circa 12 500—13 000 lei pe o familie. Locuințele construite de statul socialist, până în anul 1978, au ajuns la peste 1 600 000 apartamente, față de 9 600 apartamente construite în anul 1950. În aceste corelații, veniturile reale pe locuitor au cunoscut o dinamică accentuată, ajungând, în anul 1977, față de 1950, la nivelul de 411 la sută; ele au crescut, în perioada 1951—1977, într-un ritm mediu anual de 5,4 la sută. În etapa actuală, sporirea veniturilor directe ale oamenilor muncii are loc și prin participarea acestora la beneficii, în industrie, construcții, agricultură, transporturi, în funcție de contribuția adusă de fiecare la obținerea de beneficii cât mai mari.

Ca și în alte domenii, în cel al nivelului de trai este necesară compararea cu țări dezvoltate din lume. În același timp, însă, în ce privește formarea unei imagini reale și complete asupra efortului depus de poporul român, sub conducerea partidului în cei 35 de ani care s-au scurs de la eliberare, precum și asupra realizărilor dobândite până acum, de mare însemnătate este cunoașterea situației moștenite de la vechea orînduire, a nivelului de la care am pornit în privința condițiilor de trai; aceasta ne permite evaluarea corectă a drumului parcurs, observarea micșorării însemnate a decalajului care la început era cu mult mai mare decât în prezent, scoaterea în relief a succesele deosebite obținute, a saltului calitativ înfăptuit.

În anii socialismului, au avut loc schimbări esențiale în consumul populației, sporind sensibil volumul acestuia pe locuitor, concomitent cu modificări în structură, în sensul diversificării bunurilor și serviciilor consumate, al creșterii, în cadrul consumului alimentar, a ponderii produselor cu substanțe nutritive ridicate, iar în ansamblul consumului — ridicarea consumului de carte, de cultură în general, a ponderii bunurilor de folosință îndelungată. Spre ilustrare, prezentăm următoarele date:

Tabelul nr. 1

Dinamica consumului principalelor produse alimentare, țesături și încălțăminte pe locuitor¹⁾

Produsele	1950 = 100			
	1965	1970	1975	1977
Carne și produse din carne (în echivalent carne proaspătă)	159	187	274	311
Grasimi — total (greutate brută)	221	264	318	357
Lapte și produse lactate (în echivalent lapte, exclusiv untul)	98	103	123	134
Ouă	195	241	263	403
Zahăr și produse din zahăr (în echivalent zahăr)	217	280	294	365
Produse din cereale (în echivalent făină)	159	150	145	143
Cartofi	151	124	190	176
Legume și produse din legume (în echivalent legume)	115	132	172	190
Țesături (inclusiv confecții)	123	147	183	198
Încălțăminte	318	423	494	534

¹⁾ Anuarul statistic al R.S. România, 1978, pag. 95

Așa cum rezultă din tabel este evidentă creșterea consumului populației la produse dintre cele mai însemnate. În anul 1978, față de anul 1950, s-au asigurat creșteri importante ale consumului pe locuitor la toate produsele de bază: la carne de 3,3 ori, la ouă de 4,3 ori, la zahăr de 3,9 ori, la fructe de 2,5 ori, la țesături de 2 ori, la încălțăminte de 5,6 ori etc.

Sporirea veniturilor bănești ale populației se reflectă, totodată, în creșterea posibilităților acesteia de a cumpăra produse de folosință îndelungată care au un aport crescând în satisfacerea necesităților de trai ale oamenilor, aflate în dinamică neîntrepruptă. În acest sens, în tabelul precedent au fost prezentate date privitoare la confecții și încălțăminte. În vederea lărgirii imaginii, edificatoare sînt și datele din tabelul nr. 2:

Tabelul nr. 2

Dinamica înzestrării populației cu obiecte de folosință îndelungată, la 1 000 locuitori¹⁾

Produsele	1965 = 100		
	1970	1975	1977
Aparate de radio	144	167	178
Televizoare	284	503	509
Frigidere	252	448	566
Masini de gătit cu gaze	140	209	234
Masini de spălat rufe	200	297	351
Aspiratoare de praf	213	295	348
Autoturisme	533	11 ori	16 ori

¹⁾ Anuarul statistic al R.S. România, 1978, p. 95

Una din caracteristicile prețurilor mărfurilor și ale tarifelor la servicii în economia socialistă a țării noastre este **stabilitatea**, datorită căreia odată cu majorarea retribuțiilor sporește capacitatea de cumpărare a maselor. Dar, mai mult decât atât: majorarea diferențiată a retribuțiilor în procente mai ridicate pentru categoriile de lucrători cu retribuții mai mici contribuie la realizarea apropierei treptate a condițiilor de trai ale oamenilor muncii, puterea de cumpărare și deci nivelul consumului mărindu-se în proporții mai accentuate la cei cu venituri bănești mai mici.

Creșterea productivității muncii contribuie la reducerea costurilor de producție și se creează astfel baza reală a micșorării prețurilor de vânzare ale mărfurilor respective. Cu toate acestea, în condițiile urcării prețurilor la unele resurse naturale pe piața mondială, printre care cele de materii prime și energetice pe care într-o măsură însemnată le importăm, se impun și în țara noastră unele măsuri de creștere a prețurilor la unele produse. Nu este vorba decât de creșteri cu mult reduse față de cele care au loc în țările capitaliste. Ele se încadrează în prevederile din plan, conform cărora, în anul 1980, indicele prețurilor mărfurilor va fi 105—106%, față de nivelul anului 1975, creșterea reprezentînd, deci, maximum 6 la sută. De asemenea, creșterea unor prețuri și tarife poate avea loc în cazul unor schimbări în structura sortimentală și în calitatea produselor, ai căror parametri tehnici, economici și funcționali superiori solicită și cheltuieli de producție mai mari.

Realizările remarcabile dobîndite de țara noastră, în anii construcției socialiste, în ridicarea nivelului de viață al oamenilor, precum și direcțiile dezvoltării în viitor, prestigiul fără precedent de care se bucură astăzi România în întreaga lume constituie dovezi grăitoare ale justefei politicii partidului de dezvoltare economico-socială a țării, ale înțelepciunii și clarviziunii acestei politici, ale înaltei responsabilități pentru viitorul poporului nostru. Toate acestea, așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în cuvîntarea rostită recent la Plenara comună, evidențiază cu putere superioritatea orînduirii noastre socialiste, a socialismului; numai în condițiile socialismului, cînd clasa muncitoare, masele populare, poporul însuși este stăpînul mijloacelor de producție, a tot ceea ce produce, făurindu-și în mod conștient viitorul nou, socialist, am putut obține aceste istorice realizări. Conștient că toate înfăptuirile în procesul făuririi socialismului și comunismului sînt subordonate ridicării bunăstării sale materiale și spirituale, poporul român acționează neabătut pentru transpunerea în viață a Programului partidului, pentru progresul general al patriei.

prof. dr. Constantin ENACHE
prof. dr. Ludovic TOVISSI

Programul partidului de ridicare a nivelului de trai

EXPRESIE A FINALITĂȚII SOCIAL-UMANE A DEZVOLTĂRII ECONOMIEI ROMÂNEȘTI

HOTĂRÎREA Plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii privind înlăptuirea programului de creștere a nivelului de trai în perioada 1976—1980 se înscrie în preocuparea permanentă a partidului și statului nostru socialist pentru asigurarea, pe măsura creșterii avuției naționale, a ridicării continue a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor. Prin prevederile sale acest program demonstrează, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, că „țelul suprem al politicii partidului este asigurarea, pentru constructorii socialismului din patria noastră, a unor condiții de viață, materială și spirituală tot mai bune, că esența societății socialiste multilateral dezvoltate o reprezintă bunăstarea întregii națiuni“.

Se confirmă și cu această ocazie faptul că dezvoltarea multilaterală a economiei și ridicarea pe această bază a nivelului de trai al populației creează condițiile materiale, premisele economice obiective pentru afirmarea autentică, deplină, a umanismului societății socialiste, reprezentînd suportul material necesar afirmării depline a personalității omului nou, constructor conștient al societății socialiste multilateral dezvoltate.

CONDIȚIA DE BAZĂ a realizării integrale și a depășirii obiectivelor prevăzute pentru prima etapă (1976—1978) a creșterii nivelului de trai al populației o constituie rezultatele obținute în înlăptuirea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului privind dezvoltarea economico-socială a țării. Semnificative din acest punct de vedere sînt realizările din primii trei ani ai cincinalului. Astfel, în anul 1978 față de 1975, s-a obținut o creștere a producției industriale de 36,7%, a producției agricole de 21,3%, a productivității muncii în industria republicană de 27% și a venitului național de 30% etc. Deopotrivă, trecerea în revistă a rezultatelor obținute pînă în prezent atestă preocuparea susținută pentru realizarea tuturor elementelor cuprinse în programul de creștere a nivelului de trai: veniturile populației, aprovizionarea acesteia cu bunuri alimentare și nealimentare, dezvoltarea prestărilor de servicii pentru populație, dezvoltarea bazei materiale a activității cultural-artistice, a turismului, îmbunătățirea condițiilor de muncă, de odihnă și de petrecere a timpului liber etc.

Unul din principalele rezultate obținute în prima etapă de înlăptuire a programului de creștere a nivelului de trai îl constituie **sporirea substanțială, fără precedent în toată perioada construcției socialiste în țara noastră, a veniturilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii**. Principala caracteristică a sporirii veniturilor o constituie creșterea mai accentuată a veniturilor directe din muncă, expresie a necesității sporirii cointeresării materiale a celor ce muncesc, a realizării în practică a principiilor echității socialiste privind repartitia după cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii, pa-

ralele cu mărirea substanțială a veniturilor de care populația beneficiază din fondurile sociale de consum.

În ceea ce privește **creșterea retribuției personalului muncitor**, principala cale de majorare a veniturilor directe din muncă o constituie mărirea în perioada 1976—1980 a retribuțiilor tarifare cu peste 32%, care împreună cu acordarea de trepte, categorii, gradații, a sporului de vechime și altor sporuri, va asigura o creștere a retribuției medii nominale nete cu 40,3%, față de 29,5% cît era prevăzut în cincinal. Avînd în vedere indicele prețurilor cu amănuntul și al tarifelor stabilit pentru actualul cincinal la 105—106%, programul apreciază că retribuția reală va crește în această perioadă cu 32,3%, față de 18—20% cît s-a stabilit în Directivele Congresului al XI-lea și 18—22% în prevederile cincinalului.

În prima etapă de majorare a retribuțiilor (1 iulie 1977 — 1 iunie 1978 încheiată cu 3 luni mai devreme decît prevederile programului) a fost cuprins întregul personal muncitor din economie (circa 7 milioane persoane) și s-a realizat o creștere a retribuțiilor tarifare în medie cu 17%, reprezentînd mai mult de jumătate din întreaga majorare prevăzută. După cum este cunoscut, creșteri mai mari au fost realizate la retribuția tarifară a muncitorilor (17,3%), iar în cadrul acestora s-a acordat prioritate — avîndu-se în vedere și necesitatea îmbunătățirii coeficienților de ierarhizare — celor din ramurile de bază ale economiei: industria minieră (19,6%); industria metalurgiei feroase și cocschimică (18,8%); construcții-montaj (18,7%); industria construcțiilor de mașini (17,7%), industria chimică (17,6%) etc. Au beneficiat de majorări mai substanțiale ale retribuțiilor muncitorii calificați (din industrie cu pînă la 23,3%; din construcții-montaj cu pînă la 21% etc.), maiștrii, precum și unele categorii de muncitori din meserii sau subramuri care au fost trecute pe rețele superioare de retribuție. Retribuțiile tarifare nete pe clase și indemnizațiile personalului tehnico-economic de specialitate și administrativ au fost majorate cu 15,7%. După prima etapă de majorare retribuția medie nominală netă pe întreaga economie a ajuns la 2011 lei în 1978, depășind cu 416 lei nivelul realizat în anul 1975 și cu 24 lei prevederile din program, iar retribuția reală la 1937 lei, fiind cu 21,4% mai mare decît în 1975, realizîndu-se astfel în numai trei ani prevederile pentru întregul cincinal.

Substanțial depășite, în prima etapă, au fost și prevederile programului privind **veniturile țărănimii**, realizîndu-se astfel încă un pas însemnat în direcția ridicării nivelului de trai al acesteia, a apropierei condițiilor de viață de la sate de cele de la orașe, expresie a rolului pe care țărănimia și agricultura îl au în dezvoltarea economiei și, pe această bază, în ridicarea bunăstării întregului popor. Veniturile reale provenite din munca în C.A.P. și din gospodăria personală, pe o persoană activă, au crescut în anul 1978 față de 1975 cu 25,6%, depășind

prevederile programului și ale cincinalului cu 5 și respectiv peste 6 procente.

O dovadă a grijii deosebite pe care partidul și statul nostru o poartă tinerei generații, creșterii și educării acesteia, ca și asigurării, în spiritul înaltului umanism socialist, a unei bătrâneți liniștite, lipsite de griji, în condițiile recunoașterii sociale a contribuției aduse în timpul vieții active la dezvoltarea social-economică a țării, precum și pentru asigurarea condițiilor materiale ale ridicării nivelului de instruire și cultură al populației, de ocrotire a sănătății acesteia, o constituie **sporirea neconținută a fondurilor sociale de consum**. Veniturile populației din fondurile sociale de consum au crescut în primii trei ani ai actualului cincinal cu aproape 20%, ceea ce a permis majorarea substanțială a pensiilor și extinderea sistemului de pensionare, a alocațiilor de stat pentru copii, a ajutoarelor acordate mameilor cu mai mulți copii etc., precum și sporirea cheltuielilor pentru învățământ, ocrotirea sănătății, asistență socială etc.

Ca urmare a măsurilor de majorare a veniturilor populației și de dezvoltare a producției bunurilor de consum, precum și a dezvoltării rețelei de servicii, desfacerile de mărfuri cu amănuntul au crescut în perioada 1976—1978 cu 29,5%, iar prestările de servicii pentru populație cu 17,5%. În aceeași perioadă, la principalele produse alimentare și nealimentare, dinamica desfacerilor prin comerțul socialist se prezintă astfel: carne și produse din carne — 132,5%; ulei comestibil — 120,4%; lapte, lapte praf și produse lactate proaspete — 127,5%; zahăr — 126,9%; produse zaharoase — 144,0%; legume proaspete — 113,7%; fructe proaspete — 118,1%; confecții — 138,4%; tricotaje — 145,4%; încălțăminte — 127,8%; frigider — 151,8%; televizoare — 124,9%; mobilă — 141,4%; autoturisme — 160,4% etc.

ÎN VEDEREA înfăptuirii integrale a programului de ridicare a nivelului de trai în perioada 1976—1980, a fost adoptat un ansamblu cuprinzător de măsuri a căror realizare pînă în anul 1980 va contribui la ridicarea pe o nouă treaptă a bunăstării întregii populații. Între acestea pe primul plan se situează rea-

Tabelul nr. 1

Evoluția veniturilor populației în perioada 1976—1980

	1975	1978	1980
Retribuția medie nominală netă			
— în lei	1 595	2 011	2 238
— în % față de 1975	100	126,1	140,3
Indicele prețurilor și tarifelor — în %	100	103,8	105,0 — 106,0
Retribuția reală			
— în lei	1 595	1 937	2 111
— în % față de 1975	100	121,4	132,3
Retribuția tarifară minimă			
— în lei	1 114	1 290	1 425
— în % față de 1975	100	115,8	127,9
Veniturile reale ale țărănimii pe o persoană activă			
— în lei	990	1 243	1 290
— în % față de 1975	100	125,6	130,3
Pensia medie pentru limită de vîrstă			
— în lei	1 067	1 190	1 250
— în % față de 1975	100	112,6	117,0
Alocațiile de stat pentru copii			
— în % față de 1975	100	115,0	130,0

lizarea celei de a doua etape de majorare a retribuțiilor eșalonată în perioada 1 august 1979 — 1 decembrie 1980 pe ramuri, în funcție de complexitatea, locul și importanța pe care acestea le au pentru dezvoltarea economiei și societății românești. Majorarea medie prevăzută va fi de 13,6%. Începînd de la 1 decembrie 1979 vor fi majorate pensiile, ceea ce va determina o creștere de 17% față de 1975 a pensiei medii pentru limită de vîrstă la vechime integrală; de la 1 octombrie 1979 vor spori alocațiile de stat pentru copii, ele ajungînd să fie în medie cu 30% mai mari decît în 1975, la care se adaugă creșterea de 10 lei pentru fiecare copil, sumă acoperită pe baza măsurilor de reducere a cheltuielilor militare.

Evoluția **veniturilor populației**, ca urmare a realizării programului de creștere a nivelului de trai, este prezentată în tabelul nr. 1.

Compararea rezultatelor obținute în creșterea veniturilor populației în actualul cincinal, cu cele realizate în perioada 1950—1975 scoate în evidență cu pregnanță accelerarea dinamicii acestora, grija deosebită acordată bunăstării populației, urmare firească a rezultatelor tot mai bune obținute în dezvoltarea economiei (vezi și tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Dinamica veniturilor populației în perioada 1950—1980
1950 = 100

	1965	1975	1978	1980
Retribuția medie netă	305	473	597	664
Retribuția minimă netă	381	692	801	885
Retribuția reală a personalului muncitor	225,6	325,2	394,8	430,2
Veniturile reale ale țărănimii obținute din C.A.P. și din gospodăria personală (pe o persoană activă)	189,1	337,0	423,3	438,1
Veniturile obținute de populație din fondurile sociale de consum (pe o familie)	500	11,4 ori	13,2 ori	15,2 ori
Veniturile reale ale populației pe locuitor	214,0	366,0	441,5	486,0

Sporirea desfacerilor de mărfuri prin comerțul socialist, cooperatist și la piața țărănească, dezvoltarea prestărilor de servicii pentru populație, rezultat al creșterii susținute a veniturilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii, al dezvoltării continue, echilibrate și în ritm susținut a producției bunurilor de consum, al îmbunătățirii continue a bazei materiale a serviciilor și, pe această bază, a îmbunătățirii sistematice din punct de vedere calitativ și sortimental a ofertei de bunuri de consum și servicii, creează premisele **ridicării nivelului consumului și ale îmbunătățirii structurii** acestuia în pas cu evoluția trebuințelor membrilor societății și cu imperativele realizării unui consum rațional determinat pe baze științifice, care să asigure condițiile unui mod de viață sănătos și civilizată, ale formării omului nou și dezvoltării multilaterale a personalității umane.

Analiza realizărilor obținute pînă în prezent în **evoluția consumului alimentar** al populației permite reliefaarea tendinței — accentuată în actualul cincinal — de creștere a consumului principalelor grupe de alimente și îndeosebi a celor cu valoare nutritivă ridicată (carne, lapte, ouă, legume, fructe), concomitent cu tendința de

incetinire a creșterii consumului de grăsimi, îndeosebi a celor de origine animală, și de reducere a consumului de produse cerealiere. Ca urmare, consumul alimentară al populației din țara noastră se află în prezent din punct de vedere al conținutului său de calorii și substanțe nutritive la un nivel care satisface cantitativ cerințele de alimentație potrivit normelor fiziologice recunoscute pe plan mondial. Sporirea consumului de alimente cu valoare nutritivă ridicată, îndeosebi a celor de origine animală, a legumelor și fructelor, precum și creșterea gradului de prelucrare a alimentelor puse la dispoziția populației au, de asemenea, drept consecință modificări însemnate ale structurii consumului alimentară în direcția realizării unei alimentații raționale, echilibrate, în condițiile ridicării nivelului de civilizație a alimentației.

Ca urmare a dezvoltării susținute, îndeosebi în ultimul deceniu, a producției industriei ușoare, o creștere importantă cunoaște și consumul de articole de îmbrăcăminte și încălțăminte, apropiindu-se de nivelul consumului realizat în multe țări avansate din punct de vedere economic, asigurând satisfacerea cerințelor oamenilor muncii, ale întregii populații din țara noastră.

În ceea ce privește consumul de bunuri nealimentare, analiza evoluției desfacerilor atestă o marcată tendință de creștere a volumului și ponderii vânzărilor de bunuri de folosință îndelungată, îndeosebi a celor destinate înzestrării și întreținerii gospodăriei și locuinței, ușurării muncii casnice, petrecerii utile și civilizate a timpului liber. Ca urmare a acestor tendințe sporește neconținut înzestrarea gospodăriilor cu bunuri de

folosință îndelungată. Evident, grija partidului pentru creșterea nivelului de trai se manifestă și în măsurile cu privire la reducerea continuă a săptămânii de lucru, asigurarea unor condiții tot mai bune de locuit, asistență socială și sanitară etc.

MĂSURILE cuprinse în Programul de creștere a nivelului de trai relevă cât se poate de elocvent legătura indisolubilă dintre progresele în dezvoltarea economico-socială a țării și ridicarea bunăstării materiale și spirituale a celor ce muncesc. În această lumină, îndeplinirea exemplară a sarcinilor pe anul în curs, pe întregul cincinal, în toate unitățile din economie, mobilizarea colectivelor de muncă, a fiecărui om al muncii pentru punerea în valoare a oricărei rezerve de reducere a consumurilor materiale și de energie, de creștere a producției și a productivității, se înscriu drept condiții fundamentale pentru îndeplinirea prevederilor de creștere a nivelului de trai. Aceasta dovedește, odată mai mult, că amplificarea realizărilor remarcabile care, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu „au ridicat într-o perioadă istorică scurtă țara și poporul nostru la un nivel de viață pe care mulți nici nu-l gindeau, nici nu îndrăzneau să-l imagineze“, se află în puterea fiecăruia dintre noi, se află în capacitatea oamenilor muncii de a îndeplini întocmai obiectivul esențial trasat de partid de trecere la o nouă calitate în întreaga activitate.

Grigore VILCEANU
Maria MOLNAR

Institutul de economie socialistă

PERSPECTIVELE DE ÎNFLORIRE A ȚĂRII

(Urmare din pag. 2)

În directă interconținere cu procesul complex și continuu al dezvoltării, al promovării permanente a noului, urmează să capete o nouă și puternică amploare procesul de învățămînt, de educație și formare a omului nou, se evidențiază noi și însemnate valențe ale necesității realizării unei pregătiri continue a întregului personal, a tuturor oamenilor muncii. „Fără a învăța, fără a fi la zi cu noile cunoștințe într-un domeniu sau altul nimeni nu-și poate îndeplini cum trebuie datoria“ — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, marcînd importanța vitală a perfecționării pregătirii pentru asigurarea progresului economico-social al țării într-o lume a competitivității, într-o lume caracterizată de o explozie fără precedent a cunoașterii umane, de o circulație extrem de rapidă a informațiilor și cunoștințelor. Este evident că sporirea stocului de cunoștințe și experiență, a capacității de creație și inovare a națiunii se identifică cu amplificarea dimensiunilor celei mai de preț componente a avuției naționale, practic cel mai important și dinamic factor al progresului.

Toate acestea pun într-o lumină mai puternică efectele sociale nemijlocite ale dezvoltării, proiectează mai conturat elemente esențiale ale ridicării bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul țării. În indisolubilă legătură cu amploarea și calitatea dezvoltării economiei, un complex program de ridicare a nivelului de trai în cincinalul următor relevă creșterea veniturilor populației cu circa 25%, cadru în

care retribuția reală urmează să sporească cu 16—18%, iar cheltuielile social-culturale pe o familie cu circa 25—30%. Corespunzător, desfacerile la bunurile de consum vor înregistra o creștere de 30—35%. Alături de asemenea evoluții dinamice, perfecționarea în continuare a conducerii societății, dezvoltarea și adîncirea, pe mai departe, a democrației socialiste conturează cât se poate de grăitor coordonate de mare însemnătate care definesc finalitatea social-umană a politicii partidului de dezvoltare a economiei, obiectivul suprem de dezvoltare și înflorire pe toate planurile a personalității omului.

CONGRESUL AL XII-LEA al partidului, hotărît pentru sfîrșitul lunii noiembrie a acestui an, urmează să aprobe importante documente programatice adoptate de Plenară, după ce acestea vor fi în prealabil supuse dezbaterii întregului nostru partid și popor, astfel încît să întruchipeze voința unanimă a partidului și poporului nostru. România socialistă va păși pe calea realizării unor noi și însemnate succese istorice, etapă importantă spre culmile cele mai înalte de civilizație și progres. Așa cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, activitatea de cunoaștere și însușire a prevederilor, de pregătire a lucrărilor marelui forum al comuniștilor români implică necesarmente o **intensificare a preocupărilor pentru îndeplinirea în bune condiții a planului pe acest an, a cincinalului în curs**, aceasta constituind temelia viitoarelor succese ale dezvoltării economico-sociale a României. Mobilizarea amplă a oamenilor muncii pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor vădește semnificativ înalta cinstită care se acordă de către întregul popor român sărbătoririi jubileului de 35 de ani al mării noastre sărbători naționale și celui de-al XII-lea Congres al partidului.

Elemente și semnificații noi în legislația economică a țării pe linia perfecționării mecanismului economico-financiar

COORDONATE ESENȚIALE ALE PLANIFICĂRII ECONOMIC-SOCIALE

ÎN CADRUL LUCRĂRILOR sesiunii a IX-a a celei de a VII-a legislaturi a Marii Adunări Naționale a fost adoptată Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 8/1972 cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României. Actuala formă a Legii este elaborată în concordanță cu Hotărârea plenei C.C. al P.C.R. din martie 1978, cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare, iar unele îmbunătățiri aduse în structura acesteia țin seama de experiența acumulată, în cei peste 6 ani de aplicare nemijlocită a prevederilor Legii nr. 8/1972, pe toate treptele ierarhice. Totodată, legea a căpătat un plus de coerență și mai multă concizie.

Pentru început unele precizări de formă. Deși este structurată tot pe cinci capitole, se constată o reducere a numărului de articole, la 88 de la 123 articole, comasarea în cadrul capitolului I atât a obiectivelor cât și a principiilor de bază ale dezvoltării economico-sociale planificate, ținând seama de interdependențele care există între acestea (în vechea lege problemele respective erau tratate în capitole distincte). Se relevă, totodată, introducerea unui nou capitol cu privire la etapele și modul de elaborare și aprobare a planurilor cincinale și anuale, împărțit pe două secțiuni și împărțirea pe 12 secțiuni a capitolului III cu privire la atribuțiile și răspunderile întreprinderilor, centralelor, ministerelor, comitetelor și birourilor executive ale consiliilor populare în elaborarea și executarea planurilor.

Având în vedere obligația tuturor oamenilor muncii și în special a celor care-și desfășoară activitatea în domeniul planificării economico-sociale de a studia în amănunt prevederile noii legi, pe care să le aplice în procesul muncii, considerăm că este necesar să ne oprim asupra acelor prevederi care subliniază, aduc elemente noi, asupra acelor prevederi care prezintă o importanță deosebită pentru activitatea de planificare a întreprinderilor, centralelor, ministerelor și organelor de sinteză economică.

De la bun început se evidențiază sublinierea că Partidul Comunist Român elaborează strategia dezvoltării economico-sociale a țării, stabilește obiectivele fundamentale ale întregii

activități pentru fiecare etapă, orientează și organizează procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism.

În lege se definesc apoi rolul și conținutul planului național unic de dezvoltare economico-socială, care asigură îndeplinirea obiectivelor programului partidului, concentrarea și dirijarea resurselor economiei naționale în direcția creșterii susținute a forțelor de producție, crearea unei economii moderne, de înaltă eficiență, întărirea proprietății socialiste și perfecționarea relațiilor socialiste de producție, ridicarea eficienței economice în toate sectoarele de activitate, în vederea sporirii permanente a venitului național și ridicării continue a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. Sînt arătate, de asemenea, principalele obiective ale politicii economice și sociale a partidului, stabilind orientările esențiale în procesul de industrializare — prin crearea unei structuri industriale de înaltă eficiență economică, pe baza dezvoltării ramurilor și subramurilor cu consumuri energetice reduse și o valorificare înaltă a materiilor prime; în dezvoltarea intensivă a agriculturii — prin folosirea judicioasă a fondului funciar și realizarea unor randamente înalte în producția vegetală și zootehnică; analizează îmbunătățirea activității de investiții-construcții, de transporturi și telecomunicații, a activității din celelalte ramuri, în concordanță cu cerințele creșterii echilibrate, proporționale a întregii economii naționale.

Legea evidențiază laturile calitative ale dezvoltării, cu accent deosebit pe valorificarea superioară a tuturor resurselor, utilizarea intensivă a capacităților de producție, reducerea consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie, creșterea productivității muncii, reducerea costurilor de producție și îmbunătățirea calității produselor, ridicarea eficienței economice în toate sectoarele de activitate — obiective care în mod firesc trebuie să constituie preocupări permanente pe toate treptele organizatorice. Relevăm prezența în continuare, în cadrul legii, a tezei privind necesitatea îmbinării armonioase a intereselor prezente cu cele de perspectivă, teză care a căpătat caracterul unui obiectiv fundamental

ce se impune a fi realizat, pe planul cel mai sintetic, prin repartizarea optimă a venitului național pentru fondul de consum și pentru fondul de dezvoltare economico-socială. Aceasta constituie o condiție hotărâtoare a sporirii potențialului economic și a prosperității societății.

În cadrul principiilor de bază ale dezvoltării economico-sociale planificate regăsim, în primul rînd, reafirmarea principiului centralismului democratic pe care se întemeiază întreaga viață socială din țara noastră și implicit activitatea de planificare; se subliniază că potrivit acestui principiu se îmbină în mod organic autoconducerea muncitorească și autogestiunea întreprinderilor cu conducerea planificată a întregii activități economico-sociale, în condițiile aplicării consecvente și perfecționării continue a centralismului democratic. În mod firesc legea pune în lumină măsurile adoptate prin hotărârea cu privire la perfecționarea mecanismului economico-financiar. Se are astfel în vedere faptul că activitatea de planificare pornește de la unitățile de bază economice, social-culturale și teritorial-administrative, pentru încadrarea propunerilor de plan ale acestora în echilibrul și opțiunile generale ale economiei elaborîndu-se niveluri orientative și normative de plan. Se instituționalizează fundamentarea planurilor economice pe contracte, folosirea coordonată a sistemului de cointereresare materială, a pirghiilor economico-financiare și preferurilor. În conformitate cu obiectivele dezvoltării economico-sociale planificate a țării; asigurarea participării largi a oamenilor muncii, în cadrul principiului muncii și conducerii colective, la dezbateră și adoptarea deciziilor la toate nivelurile de conducere.

SUBLINIEM REAFIRMAREA principiului îmbinării planificării curente cu planificarea de perspectivă, care este concretizat în lege prin legătura organică stabilită între prognozele pe termen lung, care fundamentează alternative pentru deciziile politice cu privire la dezvoltarea economico-socială a țării, și planurile cincinale și anuale. Pentru evaluarea tendințelor de durată se elaborează, într-o concepție unitară, prognoze ma-

cro-economice, pe ramuri și sectoare ale vieții sociale, pe principalele produse, pe probleme cu caracter complex, precum și în profil teritorial.

Principiul continuității în activitatea de planificare este mai bine conturat în cadrul noilor prevederi, în sensul că se precizează că **planurile cincinale** se elaborează în conformitate cu directivele congreselor și conferințelor naționale ale Partidului Comunist Român; aceste planuri se întemeiază pe analiza mai multor variante, care să ofere organelor de decizie elementele necesare fundamentării opțiunilor. Planurile cincinale cuprind obiective ce revin din programul partidului pentru etapa respectivă și prevăd căile și mijloacele necesare realizării lor. Sarcinile planului cincinal se stabilesc pe întreaga perioadă și pe fiecare an în parte. Pentru atingerea obiectivelor prevăzute în planul cincinal se elaborează **programe speciale** pe produse, grupe de produse, subramuri, activități, probleme de sinteză, pe centrale și județe, care fac parte integrantă din planul cincinal, iar sarcinile pe care le cuprind se desfășoară pe ani.

În ce privește **planurile anuale** legea precizează că acestea actualizează prevederile din planul cincinal pentru anul respectiv, actualizare care se face cu cel puțin 6 luni înainte de începerea executării și se aprobă prin decret al Consiliului de Stat. Este demn de reținut faptul că odată cu actualizarea planurilor anuale se adaptează, în mod corespunzător, și sarcinile prevăzute în planul cincinal pentru anul următor, precum și sarcinile prevăzute în programele speciale. Aceste reglementări exprimă modul în care se preconizează rezolvarea mult discutate probleme a planului glisant și a continuității planurilor, Subliniem aceste prevederi, întrucât considerăm că ele au o importanță aparte pentru organizarea și desfășurarea în bune condiții a activității de planificare.

PENTRU PLANURILE cincinale și anuale legea aduce o serie de **completări importante**, se concretizează mai bine ce anume trebuie să prevadă aceste planuri, printre care menționăm: obiectivele de cercetare științifică, dezvoltare și inginerie tehnologică, de introducere a progresului tehnic, precum și sarcini cu privire la aplicarea în practică a rezultatelor acestora și efectele economice prevăzute: perfecționarea structurilor de producție în vederea reducerii consumurilor energetice și a celor materiale; utilizarea resurselor de materii prime și a resurselor energetice; produsul social, venitul național și repararea acestuia pentru fondul de consum și pentru fondul de dezvoltare; **rezerve de plan** — pentru satisfacerea unor nevoi neprevăzute sau cerințe suplimentare care apar în cursul executării planului — sub formă de rezerve de capacitate de producție, de materii prime, materiale, combustibili, piese de schimb și produse finite, fonduri bănești pentru investiții și pentru retribuirea muncii, fonduri valutare; **re-**

zerve de stat — pentru satisfacerea unor situații excepționale.

În ce privește modul în care se vor exprima concret obiectivele și sarcinile cantitative și calitative, mijloacele ce se prevăd a fi alocate în acest scop, legea reafirmă că acestea urmează să fie definite printr-un sistem de indicatori, norme și normative, stabilit într-o concepție unitară și supus unei permanente perfecționări potrivit necesităților conducerii științifice a activității economico-sociale. De asemenea se prevede, potrivit măsurilor hotărâte cu privire la perfecționarea mecanismului economico-financiar, că în cadrul sistemului de indicatori se folosesc ca indicatori de bază, pentru exprimarea volumului activității productive, **valoarea producției nete și indicatorii producției fizice**, care se utilizează la stabilirea sarcinilor de producție, productivitatea muncii, investiții, export, import, livrări la fondul pieței și promovarea progresului tehnic.

Relevăm prevederea din lege cu privire la depășirea planului de producție de către unitățile socialiste care se poate realiza numai la produsele cu desfacere asigurată — prin contracte — pentru export, pentru accelerarea punerii în funcțiune a obiectivelor de investiții, pentru fondul pieței și alte nevoi ale economiei, cu respectarea indicatorilor de eficiență economică.

CU PRIVIRE LA PREVEDERILE din capitolul II referitor la etapele și modul de elaborare și aprobare a planurilor cincinale și anuale este de reținut că **în condițiile în care activitatea de elaborare a planului cincinal pornește de la unitățile de bază economice, social-culturale și teritorial-administrative, pentru încadrarea propunerilor unităților în opțiunile generale ale dezvoltării economice, se elaborează niveluri orientative și normative de plan.** În acest context, se precizează că nivelurile orientative se exprimă prin limite minime pentru produsele fizice de bază, producția valorică și export și limite maxime pentru volumele de investiții, iar normativele de plan reprezintă sarcini minime pentru productivitatea muncii, valorificarea materiilor prime, producția și beneficiile la 1 000 lei fonduri fixe și maxime pentru costurile de producție și cheltuielile materiale, consumurile de materii prime, materiale, combustibili și energie.

Nivelurile orientative și normativele de plan au la bază directivele congreselor și conferințelor naționale ale partidului, prevederile din prognoze și programele speciale de dezvoltare pe termen lung, studiile referitoare la cerințele pieței interne și externe, contractele de lungă durată, evidența capacităților de producție și gradul de utilizare a acestora, analiza critică a rezultatelor obținute în perioadele precedente, asigurând mobilizarea tuturor rezervelor existente, creșterea eficienței economice. Acestea se elaborează și se desfășoară pe ansamblul economiei, pe ministere, ramuri și în profil teritorial, pe centrale și întreprinderi.

În legătură cu elaborarea și aprobarea planului cincinal sînt de subliniat prevederile legii cu privire la **conlucrarea permanentă** care trebuie să existe pentru fundamentarea și delimitarea propunerilor și anume: întreprinderile cu centralele, respectiv uniunile cooperatiste și comitetele sau birourile executive ale consiliilor populare; centralele între ele, cu ministerele, cu organele locale și Comitetul de Stat al Planificării; ministerele între ele, cu Comitetul de Stat al Planificării și celelalte organe centrale și organele județene. În acest cadru este de reținut că pe baza planului cincinal, ministerele, celelalte organe centrale, centralele și întreprinderile, comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București trebuie să acționeze pentru **contractarea integrală a desfacerii producției și a aprovizionării tehnico-materiale.**

Nu putem omite dat fiind interdependențele dintre planificarea economică și planificarea financiară, prevederile din capitolul III cu privire la planificarea financiară, care are ca obiectiv folosirea cu rezultate superioare a mijloacelor materiale și bănești de care dispune societatea, asigurarea resurselor financiare pentru îndeplinirea obiectivelor planului național unic, creșterea eficienței economice în toate domeniile de activitate, și, pe această bază, sporirea sistematică a venitului național. Se subliniază că conducerea activității financiare pe toate treptele organizatorice ale economiei naționale, se desfășoară pe baza bugetelor de venituri și cheltuieli și a celorlalte planuri financiare. În acest context, legea definește conținutul și scopul planului financiar centralizat și al bilanței veniturilor și cheltuielilor bănești ale populației, precum și modul de conlucrare pentru elaborarea acestora.

Din economia legii se desprind cu claritate reglementările cu privire la atribuțiile și răspunderile întreprinderilor, centralelor, ministerelor, comitetelor și birourilor executive ale consiliilor populare în elaborarea și executarea planurilor, precum și ale Comitetului de Stat al Planificării în activitatea de dezvoltare economico-socială planificată.

În ultimul capitol este evidențiat rolul primordial al Partidului Comunist Român în activitatea de dezvoltare economico-socială planificată a țării, al Marii Adunări Naționale în adoptarea planurilor cincinale și anuale, al Consiliului de Stat care controlează, între sesiunile Marii Adunări Naționale, modul în care se asigură dezvoltarea economico-socială planificată a țării, al Consiliului Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale și al Consiliului de Miniștri, care răspunde de elaborarea proiectului planului național unic și a bugetului de stat și de realizarea acestora.

Toma MELINTE

Institutul de planificare și prognoză al C.S.P.

CREȘTEREA ROLULUI INSTRUMENTELOR FINANCIARE

ÎN FORMA ACTUALĂ, Legea finanțelor — modificată, completată și adoptată la recenta sesiune a M.A.N. — reflectă perfecționările introduse în domeniul finanțelor ca urmare a hotărârilor Plenarei C.C. al P.C.R. din martie 1978 cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare. Așa cum se arată în preambulul acestei legi, în condițiile dezvoltării multilaterale și în ritm susținut a întregii economii naționale cresc substanțial rolul și funcțiile finanțelor în asigurarea progresului continuu al economiei naționale, stimularea creșterii producției materiale, determinarea optimă a proporțiilor și ritmurilor de creștere economică, asigurarea echilibrului financiar, monetar și valutar, repartizarea judicioasă a veniturii naționale și în îmbunătățirea nivelului de trai al întregului popor. Ridicarea pe o treaptă superioară a eficienței în toate domeniile de activitate constituie imperativul acestei legi pentru lucrătorii din Ministerul Finanțelor, bănci, ministere, celelalte organe centrale și locale, organe de conducere colectivă din unitățile economice, pentru toți oamenii muncii.

Principalele completări ale legii se referă la unele laturi esențiale ale activității financiare și anume:

Introducerea bugetului de venituri și cheltuieli

SISTEMUL planurilor financiare cuprinde: bugetul de venituri și cheltuieli al unităților socialiste, bugetul de stat, planul de casă, planurile de credite, balanța veniturilor și cheltuielilor bănești ale populației, balanța de plăți externe, planul financiar centralizat și planul financiar în profil teritorial. În cadrul acestui sistem, un rol important dobândește bugetul de venituri și cheltuieli, ca instrument de conducere a activității financiare la întreprinderi, centrale, instituții, ministere, celelalte organe centrale, consilii populare, organizații cooperatiste și obștești.

Elaborat în strinsă legătură cu indicatorii economici ai planului, de către organul de conducere colectivă din fiecare unitate socialistă și adoptat, potrivit legii, de către adunarea generală a oamenilor muncii, bugetul de venituri și cheltuieli la nivelul întreprinderii cuprinde totalitatea veniturilor și cheltuielilor acesteia, a fondurilor proprii și a creditelor bancare, a vărsămintelor, celelalte relații financiare. Bugetul de venituri și cheltuieli al întreprinderii se integrează în sistemul bugetelor de venituri și cheltuieli ce se întocmesc la nivel de centrală, minister sau alt organ central și local, precum și cu bugetul de stat, planurile de credite și planul financiar centralizat.

El este menit să funcționeze ca in-

strument de conducere a activității financiare, de echilibru financiar și de control al activității economico-financiare.

Constituirea și utilizarea fondurilor proprii ale unităților economice

LEGEA stabilește că la unitățile economice de stat, fondurile proprii se constituie pe seama beneficiului, amortizării fondurilor fixe și altor resurse. La **întreprinderi** se constituie: fondul de dezvoltare economică, fondul mijloacelor circulante, fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social, fondul de participare a oamenilor muncii la beneficii, fondul pentru acțiuni sociale și alte fonduri. La **centrale** se constituie: fondul pentru finanțarea investițiilor la întreprinderile noi și a dezvoltărilor importante și fondul de rezervă pentru mijloace circulante.

Reflectând aplicarea principiului autofinanțării activității fiecărei unități economice, legea stabilește totodată și criteriile de constituire a fondurilor, destinațiile acestora și modul de utilizare. La constituirea fondurilor proprii de dezvoltare economico-socială se au în vedere prevederile anuale din planul național unic, normele și normativele prevăzute de lege pentru dimensionarea acestora. Pentru unitățile cooperatiste și obștești, legea prevede, de asemenea, în principiu, potrivit specificului acestora, care sînt fondurile proprii ce se constituie de către fiecare în parte și resursele de formare, urmînd ca prin statutele organizațiilor respective să se concretizeze modul de constituire și utilizare.

Obligația de restituire a fondurilor primite de la societate

POTRIVIT cerințelor principiului autogestiei economico-financiare, întreprinderile sînt obligate, în baza prevederilor Legii finanțelor, să asigure acoperirea cheltuielilor pe seama veniturilor proprii și să restituie fondurile bănești primite de la societate. Obligația de restituire se referă la fondurile primite pentru finanțarea investițiilor, precum și la cele primite pentru acoperirea necesarului de mijloace circulante de către întreprinderile noi în primul an de activitate.

Întreprinderile primesc fonduri pentru investiții, la înființare, precum și pentru anumite dezvoltări mai importante, stabilite de lege. Fondurile se primesc de la centrală, din resursele concentrate la aceasta și în completare de la buget. **Aceste fonduri se restituie de fiecare întreprindere primitoare din**

amortizarea fondurilor fixe și din beneficiile planificate. Vărsămintele se efectuează în contul obligației de restituire la centrală în subordinea căreia se află întreprinderea și se folosesc de către aceasta la constituirea fondului propriu pentru finanțarea investițiilor.

Întreprinderile noi primesc de la bugetul de stat, în primul an de activitate, **resurse pentru acoperirea necesarului de mijloace circulante.** Sumele avansate de la buget, în acest scop, se restituie prin vărsăminte la buget, în anii următori, din fondul mijloacelor circulante ale întreprinderii.

Această obligație de restituire a fondurilor primite pentru investiții și mijloace circulante se aplică întreprinderilor începînd cu anul 1979. De precizat că sînt supuse obligației de restituire și sumele primite în anul 1978 de la centrale sau de la bugetul de stat pentru finanțarea investițiilor, în măsura în care acestea nu au fost acoperite din amortizarea vărsată la centrală în aceea perioadă, potrivit reglementărilor în vigoare.

Modul de repartizare a amortizării

IMPREUNĂ cu beneficiile, amortizarea calculată de către întreprinderi se folosește ca resursă pentru constituirea fondurilor proprii ale acestora. Pînă la aplicarea măsurilor de perfecționare a conducerii și planificării economico-financiare, amortizarea se concentra, de regulă, la centrală, ca resursă pentru finanțarea investițiilor la întreprinderile din subordinea acesteia.

În noile condiții, amortizarea se repartizează anual de către fiecare întreprindere, în ordine, pentru următoarele destinații:

— restituirea sumelor primite de la societate pentru finanțarea investițiilor, pînă la achitarea integrală a acestei obligații;

— pentru constituirea fondului de dezvoltare economică al întreprinderii, în limita cheltuielilor de investiții ale acesteia, stabilite pe baza prevederilor din planul național unic și bugetul de venituri și cheltuieli;

— diferența de amortizare rămasă se varsă la fondul propriu al centralei pentru finanțarea investițiilor la întreprinderile noi și dezvoltări importante, la cele în funcțiune.

Amortizarea aferentă locuințelor și celorlalte fonduri fixe cu caracter social se utilizează de către fiecare întreprindere cu prioritate pentru constituirea fondului propriu pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social, în limita cheltuielilor pentru aceste obiective, stabilite pe baza prevederilor anuale din planul național unic și bugetul de venituri și cheltuieli. Eventuala diferență se varsă la fondul propriu al centralei.

Finanțarea și creditarea obiectivelor de investiții

ÎN ACTUALA LEGE se menține prevederea anterioară că investițiile fiecărei unități socialiste se realizează potrivit prevederilor planului național unic de dezvoltare economico-socială. Din punct de vedere al finanțării și creditării, intervin unele elemente noi, în sensul grupării cheltuielilor de investiții pe resurse de finanțare, după cum urmează :

a) **investiții la întreprinderi noi, până la darea în funcțiune a acestora, precum și dezvoltări importante la întreprinderi în funcțiune.** Aceste dezvoltări sînt nominalizate în anexa nr. 1 la legea adoptată și se stabilesc ca atare, în mod distinct în planul național unic. Investițiile din această categorie se finanțează din fondul propriu al centralei pentru finanțarea investițiilor. Fondul se constituie din amortizarea și beneficiile preluate de la întreprinderi în contul obligației de restituire a sumelor primite pentru investiții, alte resurse stabilite de lege și alocații de la bugetul de stat ;

b) **investiții din fondul de dezvoltare economică al întreprinderii.** În această categorie sînt cuprinse investițiile din planul întreprinderii, cu excepția celor care, potrivit legii, sînt considerate dezvoltări importante. Finanțarea se asigură din fondul de dezvoltare economică al întreprinderii, constituit pe seama amortizării și beneficiilor acesteia, iar în completare intervine creditul bancar, rambursabil din fondul propriu ce se constituie în perioadele următoare ;

c) **construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social,** prevăzute în planul de investiții al întreprinderii. Aceste investiții se finanțează din fondul constituit cu această destinație din amortizare și din beneficii, iar în caz de necesitate, în completare, din credite bancare, rambursabile în perioadele următoare ;

d) **investițiile instituțiilor de stat,** care se finanțează de la bugetul statului.

Noul regim de finanțare și creditare a investițiilor are în vedere creșterea gradului de autofinanțare la întreprinderi, în domeniul investițiilor, întărirea autogestunii economico-financiare și a controlului asupra eficienței utilizării fondurilor.

Îmbunătățirea sistemului de finanțare a mijloacelor circulante

ÎN CADRUL noilor reglementări se statuează că la **fiecare întreprindere se stabilește necesarul total de mijloace circulante.** Acesta se stabilește prin bugetul de venituri și cheltuieli, pe baza stocurilor și altor cheltuieli de natura mijloacelor circulante, dimensionate în funcție de sarcinile de plan, normele de stoc și normativele de mijloace circulante. Acest mod de lucru va permite o dimensionare optimă a necesarului de mijloace circulante și folosirea rațională a resurselor materiale și bănești. Organele de conducere ale întreprinderilor au la îndemână posibilități

largi de întărire a autogospodăririi în acest domeniu.

Finanțarea mijloacelor circulante este prevăzută a se realiza astfel :

— la unitățile economice de stat noi, în primul an de activitate, acoperirea necesarului de mijloace circulante se asigură de la bugetul de stat ;

— la unitățile economice în funcțiune, necesarul total de mijloace circulante, determinat prin bugetul de venituri și cheltuieli, în condițiile legii, se finanțează din fondul propriu pentru mijloace circulante al întreprinderii, din alte resurse temporar aflate la dispoziția unității. În completarea acestor resurse, întreprinderile pot primi **credite bancare.**

Și în acest domeniu, prin constituirea pe seama beneficiilor proprii a fondului mijloacelor circulante, ca resursă de bază pentru finanțarea mijloacelor circulante, se realizează o creștere a gradului de autofinanțare a unităților economice.

Întărirea controlului bancar la acordarea și utilizarea creditelor

NOUA REGLEMENTARE (ca și cea anterioară) are în vedere ca acordarea creditelor să se efectueze în limita planului de credite. Creditele se acordă unităților în cadrul plafoanelor aprobate.

Acordarea creditelor este condiționată de efectuarea în prealabil a unei analize asupra situației economico-financiare a unității creditate și asupra asigurării condițiilor de rambursare la termen a creditelor. Pentru cazurile de neasigurare a condițiilor de rambursare la termen a creditelor, organele ierarhic superioare ale întreprinderii au sarcina de a lua măsuri pentru îmbunătățirea situației economico-financiare a unității. Dacă aceste măsuri nu asigură rambursarea creditelor solicitate de către întreprinderi, băncile pot refuza acordarea creditelor. De asemenea, legea prevede că băncile vor refuza acordarea creditelor solicitate de unitățile economice în cazurile în care produsele ce se execută nu au desfacere asigurată prin contracte la intern sau export, potrivit destinației stabilite prin plan.

Refuzul băncilor de a acorda credite poate interveni și în cazurile în care nu sînt create condiții, în unitatea solicitatoare de credite, pentru utilizarea eficientă a fondurilor.

Controlul bancar prevăzut de lege a se executa la unitățile economice în ce privește folosirea creditelor acordate potrivit destinației, existența garanțiilor materiale, respectarea condițiilor stabilite prin contractele de credite, îndeplinirea sarcinilor de plan, respectarea disciplinei financiare, are menirea de a contribui la creșterea eficienței activității unității economice creditate.

Pentru întreprinderile care în mod frecvent își imobilizează mijloacele circulante, nu pot asigura efectuarea plăților scadente din fonduri proprii, din încasări și din credite curente aprobate sau nu-și rambursează la scadență creditele primite, legea prevede o serie de măsuri menite să determine eliminarea acestor situații. Dintre acestea menționăm următoarele :

— acordarea de către bănci a unor credite pentru refacerea capacității de plată, pentru plata aprovizionărilor, a

lucrărilor executate și a serviciilor prestate de terți, efectuate în condiții corespunzătoare și potrivit planului și contractelor economice ;

— instituirea controlului prealabil asupra plăților întreprinderii, cu dreptul băncilor de a refuza efectuarea acestor plăți care încalcă normele privind gospodărirea judicioasă a mijloacelor materiale și bănești, disciplina financiară și de plan, precum și introducerea de instrumente de decontare pentru unitatea respectivă, condiționate de existența prealabilă a disponibilităților de plată ;

— analiza în consiliile oamenilor muncii a măsurilor pentru îmbunătățirea organizării procesului de aprovizionare, producție, desfacere, reducerea costurilor, îmbunătățirea calității produselor, respectarea disciplinei de plan, financiare și contractuale ;

— instituirea regimului de supraveghere economico-financiară a activității unității respective, în cazurile în care cu toate măsurile luate, situația economico-financiară a acesteia nu se redresează, precum și în cazurile în care se constată abateri grave de la normele de gospodărire a fondurilor.

Obligația de a realiza și vărsa veniturile bugetare

NOUA REGLEMENTARE prevede o serie de sarcini în domeniul realizării veniturilor bugetului de stat. Dintre acestea menționăm obligația tuturor unităților economice de stat ca la angajarea cheltuielilor pe seama resurselor prevăzute în bugetul de stat să analizeze modul de realizare a veniturilor bugetare planificate și să acționeze pentru realizarea acestora, în condițiile menținerii echilibrului planificat în relațiile cu bugetul de stat.

Legea prevede că în situațiile în care nu au fost realizate de către unii ordonatori principali de credite veniturile bugetare la nivelul planificat, Ministerul Finanțelor poate bloca, cu suma ne-realizată, prevederile de credite bugetare în perioadele următoare ale ordonatorilor respectivi.

MODIFICĂRILE și completările aduse Legii finanțelor, în afara celor arătate, au în vedere sporierea rolului instrumentelor financiare în întărirea autoconducerii muncitorești în unitățile economice, întărirea autogestunii economico-financiare, precum și a ordinii și disciplinei în utilizarea fondurilor materiale și bănești. Legea cuprinde prevederi noi și în alte domenii, ca de exemplu cel al relațiilor financiar-valutare, reglementîndu-se probleme privind : balanța de plăți externe, planul de încasări și plăți în valută, balanța creanțelor și angajamentelor externe, relații de credit și decontare cu străinătatea și altele.

Cadru juridic actualizat privind desfășurarea activității financiar-bancare, Legea finanțelor, cu modificările și completările aprobate, este menită să determine o creștere calitativă a muncii în acest domeniu. Cunoașterea temeinică și aplicarea cu responsabilitate a prevederilor acesteia constituie o cerință actuală pentru întregul aparat financiar-bancar și pentru celelalte cadre din economie.

Gh. BOULESCU
Ministerul Finanțelor

PERFEȚIONAREA RAPORTURILOR CONTRACTUALE DINTRE UNITĂȚILE ECONOMICE — IMPERATIV AL AUTOCONDUCERII ȘI AUTOGESTIUNII

ACTIUNEA de perfecționare a mecanismului economico-financiar, în concordanță cu cerințele actualei etape de dezvoltare a economiei naționale, a înregistrat un nou pas. La ultima sesiune Marea Adunare Națională a votat și Legea pentru modificarea și completarea Legii contractelor economice, act legislativ care consfințește prin norme de drept hotărârile luate de plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978.

1 Legea contractelor economice, în forma sa îmbunătățită, reafirmă principiul fundamental potrivit căruia „prin conținutul și funcțiile sale, contractul economic constituie un instrument de bază în activitatea de planificare și de realizare a prevederilor înscrise în planul național unic de dezvoltare economico-socială”. În acest scop „contractul economic are rolul de a reglementa realizarea producției în cantitățile, calitatea și la termenele stabilite, precum și raporturile financiare dintre unitățile socialiste, cu respectarea costurilor și a celorlalți indicatori economici și financiară, în conformitate cu prevederile planului național unic, în vederea îndeplinirii obiectivelor prevăzute pentru dezvoltarea economico-socială și a satisfacerii cerințelor activității de export și cooperare economică internațională”.

Pentru manifestarea pleneră a funcției de instrument în activitatea de planificare și de realizare a prevederilor de plan, o cerință esențială impusă de relația plan-contract a fost aceea de sincronizare a perioadelor pentru care se încheie contractele economice cu acelea ale planului național unic; sub acest aspect, anualitatea contractelor economice din vechea reglementare a devenit desuetă, iar ca urmare, în actuala redactare a legii se stabilește regula potrivit căreia contractele economice „se încheie pe bază sarcinilor stabilite în planul cincinal, înaintea începerii executării acestuia”, care se adaptează și se detaliază anual, în funcție de îmbunătățirile ce se aduc planurilor anuale.

Ținându-se seama de specificul unor domenii de activitate care impun relații contractuale de lungă durată Legea stabilește că pentru materii prime de bază — cărbuni cocsificabili și energetici, sisturi bituminoase, țiței, gaze naturale destinate chimizării, minereuri feroase, neferoase, nemetalifere și alte produse ale industriei extractive — contractele economice se încheie pe perioada de 15—20 ani; tot astfel, se

încheie contracte pe întreaga durată de execuție, dacă aceasta depășește perioada planului cincinal, în cazul mașinilor, utilajelor și instalațiilor tehnologice destinate obiectivelor de investiții, a altor utilaje cu ciclu lung de fabricație, a lucrărilor de construcții-montaj și în alte asemenea domenii; corespunzător acestui principiu se încheie și contractele pentru obiectivele de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic, pentru întreaga perioadă a ciclului de realizare, de la inițierea lucrărilor și până la asimilarea rezultatelor în producție.

O altă situație care își găsește cadrul legal în Legea contractelor economice o constituie produsele noi a căror fabricare este stabilită pe parcursul îndeplinirii planului cincinal; în asemenea situații, contractele economice se vor încheia la data aprobării acțiunii, pe durata îndeplinirii sarcinii respective de plan. Tot astfel, o reglementare judicioasă este dată contractării bunurilor destinate fondului pieței ale căror sortimente variază frecvent în raport de cerințele modei; în asemenea situații, legea prevede că se vor încheia contracte cadru pe întreaga perioadă a planului cincinal, care se vor adapta și detalia anual sau, după caz, în funcție de sezon.

Încheierea de contracte pe termen lung implică necesitatea ca unitățile economice producătoare să dispună din timp de un portofoliu de comenzi. Pentru formarea lui, Legea contractelor economice stabilește importante obligații în sarcina unităților, printre care: să studieze temeinic nevoile pieței interne și externe, să încheie contracte pentru toate produsele comandate de beneficiari în structura și sortimentăția corespunzătoare sarcinilor de plan, să ia măsuri de modernizare continuă a produselor destinate consumului intern și extern ș. a.

Rolul contractelor economice ca instrumente de planificare și realizare a prevederilor de plan este subliniat și prin norma de drept imperativă cuprinsă în art. 7, potrivit căreia se interzice lansarea în fabricație de produse care nu au asigurată desfacerea prin contracte sau comenzi ferme pentru consumul intern sau pe piața externă; de la această regulă excepție fac mărfurile ce constituie obiectul tranzacțiilor de bursă, precum și alte mărfuri justificate de cererile pieței externe, dar care se produc numai în baza contractelor de livrări la export încheiate de unitățile furnizoare cu în-

treprinderile de comerț exterior și se valorifică ulterior la export, potrivit legii.

2 În forma sa actuală, Legea constituie dreptul comun pentru toate tipurile de contracte care se încheie între unitățile socialiste. Într-adevăr, potrivit art. 14, „contractele economice, în raport de obiect, pot fi: de livrare de materii prime, materiale și produse; de cooperare în producție; de furnizare de energie; pentru cercetare științifică; de proiectare; de lucrări de construcții-montaj și alte prestații specifice relațiilor economice dintre unitățile socialiste”. La categoriile de contracte enumerate mai sus — care corespund conținutului principalelor activități economice în relațiile dintre unitățile economice interne — se adaugă alte două categorii de contracte economice pe care le tratează legea, și anume: contractul economic de comision și contractul economic de livrare, executări de lucrări sau prestări de servicii pentru export.

Statuarea prin lege a tipurilor de contracte economice, departe de a reprezenta o clasificare formală, a fost determinată de realitățile impuse de natura economică a obiectului pe care le reglementează. Așa fiind, trebuie privită ca o novație a legii, faptul că mecanismul general al contractelor economice nu se mai identifică cu acela al contractului de furnizare. În realitate, fiecare tip de contract are particularități specifice, dintre care cele mai importante își găsesc propria lor reglementare în noua formulare a legii; astfel, alături de normele de drept care reglementează contractul de livrare, Legea conține prevederi specifice privind contractul de cooperare în producția internă, contractele privind activitatea de comerț exterior etc.

În condițiile dezvoltării impetuoase a ramurii construcțiilor de mașini și ale specializării în producție a unităților economice, apare pe deplin justificată reglementarea detaliată a contractului de livrări de mașini și utilaje, precum și a celui de cooperare pentru producția internă și pentru investiții. Referindu-se la contractele de cooperare în vederea realizării unor produse sau livrări complexe, legea obligă unitățile participante să asigure: ritmicitatea livrărilor potrivit termenelor stabilite, calitatea produselor livrate, asistență tehnică și, dacă este cazul, prestare de servicii specializate, stabilirea unui regim de garanții pentru toți furnizorii și altele; de asemenea, sînt judicios re-

glementate obligațiile furnizorului general în cadrul contractului de cooperare pentru realizarea unui obiectiv de investiții.

3 În lege se stabilesc în mod analitic cuprinsul contractelor, respectiv clauzele care nu pot să lipsesc. Printre clauzele care obligatoriu trebuie să-și găsească o soluție adecvată semnalăm pe aceea care obligă părțile să stabilească „durata de executare în natură a obligațiilor contractuale prin determinarea cantității, stabilirea condițiilor de calitate și recepție, adaptările și îmbunătățirile constructive și tehnologice ce trebuie aduse produselor”. Textul citat prezintă o importanță sporită în condițiile în care contractele se încheie pe durata planului cincinal; într-adevăr, în aceste condiții se impune ca în cadrul contractului încheiat pe 5 ani să se stabilească perioade în care urmează a fi executate în natură obligațiile ce rezultă din detalierea anuală a planului, cunoscut fiind faptul că nerespectarea obligațiilor astfel stabilite se sancționează cu penalități ce se calculează numai în limitele acestor perioade și nu raportată la termenul pe 5 ani pe care îl acoperă contractul; în modul acesta se face o demarcație netă între obligațiile generale contractuale asumate de părți ce decurg din sarcinile planului cincinal și între obligațiile rezultate din adaptarea și detalierea anuală a acestor sarcini, a căror durată de executare în natură odată stabilită, constituie obligația contractuală de referință pentru aprecierea executării sau neexecutării în termen a acesteia.

Practica contractuală din ultimii zece ani a infirmat interdicția înscrisă în prima formulare a legii, privind livrarea mărfurilor prin autorecepție; fiind seama de realitățile economice și anume multitudinea situațiilor în care obiectul contractului îl constituie materii prime și materiale care se livrează frecvent și în mari cantități între două unități și a căror recepție la furnizor implică cheltuieli mari și nejustificate, legiuitorul a statuat că, părțile, prin acordul lor de voință, pot înscrise în contracte clauza autorecepției.

Legea, în noua sa formulare, este novatorie și cu privire la procedura de soluționare a neînțelegerilor dintre unități apărute la perfectarea contractelor economice. Este bine știut că în repetate cazuri furnizorii primind procesele verbale de divergență, tergiversau remiterea lor spre soluționare organelor competente, fapt care menținea o stare de incertitudine dăunătoare raporturilor contractuale dintre unitățile în cauză. Potrivit legii recent votate, în situația în care furnizorul nu a sesizat în termen de 5 zile organul competent pentru soluționarea obiectivelor neconciliate direct cu beneficiarul, obiectivele acestuia se consideră acceptate, dacă nu contravin legii. Întrucât soluția apare justă din punct de vedere juridic, se repercutează pozitiv și în raporturile economice dintre părți, în-

turind eventualele ambiguități, incertitudini, cu consecințe negative în activitatea economică. Pe aceeași linie a operativității se înscriu și termenele de 10 și, respectiv, 15 zile în interiorul cărora organele abilitate cu rezolvarea neînțelegerilor sînt obligate să se pronunțe, hotărîrile acestora făcînd astfel parte din contracte.

Pornind de la cerința unei mai judicioase aprovizionări, legea stabilește că pentru prevenirea formării de stocuri de materii prime, materiale, piese de schimb și produse supranormative sau disponibile, în situațiile în care unitățile socialiste realizează economii suplimentare de materiale, folosesc înlocuitori ai unor materiale deficitare, apar schimbări în structura producției, modificări ale sarcinilor de plan, sau din alte cauze, ministerele, celelalte organe centrale și locale, centralele și întreprinderile sînt obligate să ia măsurile necesare pentru modificarea, adaptarea ori încetarea contractelor economice, în condițiile prevăzute de lege.

4 Consacrînd capitolul III contractelor de comerț exterior și de cooperare economică internațională, Legea stabilește principiile care stau la baza contractelor externe, încheiate cu parteneri străini, reglementînd totodată și contractele interne pentru realizarea operațiunilor de export și import, care se încheie între unitățile producătoare pentru export sau beneficiare de importuri și întreprinderile de comerț exterior.

Contractele externe, în funcție de natura și obiectul operației comerciale pot fi: contracte de vânzare-cumpărare, de cooperare în producție, executare de lucrări, depozit, mandat și reprezentare comercială, acordare de asistență tehnică, întreținere de mașini, utilaje și instalații, transport și expediții internaționale, constituire de societăți mixte, transfer de tehnologie, asigurări, turism și altele. Enumerarea de către legiuitor a tipurilor de contracte comerciale internaționale care pot fi încheiate de unitățile economice române autorizate să efectueze operațiuni de comerț exterior, prezintă importanță în determinarea, chiar și enunțiativă, a faptelor și actelor de comerț ce pot fi îndeplinite, în raport cu partenerii externi.

Cu privire la executarea contractelor comerciale externe — în special la mașini, utilaje și instalații complexe — Legea pune un accent deosebit asupra controlului de calitate, asigurării activității de service și aprovizionării cu piese de schimb. Astfel, se prevede obligația Ministerului Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale și a întreprinderilor de comerț exterior de a controla, prin reprezentanții proprii, la uzine și fabrici, modul cum se introduc în fabricație și se realizează mărfurile contractate pentru export; de asemenea, este înscrisă obligația antrenării organelor specializate în controlul calității mărfurilor, importante sarcini revenind pe aceas-

tă linie Oficiului de control al mărfurilor de pe lângă Camera de Comerț și Industrie, care poate primi mandat de control și de la întreprinderile române de comerț exterior, pe bază contractuală.

Este important de semnalat că pentru asigurarea îndeplinirii obligațiilor externe, întreprinderile de comerț exterior, împreună cu unitățile producătoare vor stabili programe pentru fiecare contract, care vor cuprinde măsuri privind realizarea produselor, organizarea cooperării între întreprinderile interne etc.

5 Prin modificările și completările care au fost recent votate, Legea aduce importante noutăți și în domeniul răspunderii decurgînd din nerespectarea întocmai a obligațiilor imperative pe care le edictează, precum și din încălcarea de către parteneri a obligațiilor contractuale asumate. Din ultima categorie fac parte penalizările legale introduse prin H.C.M. nr. 306/1970, care au fost încorporate în textul legii; la acestea se adaugă unele penalități proprii contractelor economice interne pentru realizarea operațiunilor de export și import, dintre care menționăm: pentru nerespectarea termenelor de înaintare a documentațiilor tehnico-economice și a documentelor necesare încasării valorii mărfii livrate, pentru nerezolvarea de către unitatea producătoare a reclamațiilor și cererilor de daune sau penalități etc. Subliniem faptul că în situația în care raportul contractual dintre unitățile producătoare și întreprinderile de comerț exterior exportatoare sînt fundamentate pe baza contractelor de livrări pentru export, penalitățile pentru neexecutarea obligațiilor asumate de părți se sancționează cu dublul penalităților prevăzute pentru contractele de furnizare la intern.

Un element nou intervine și cu privire la răspunderile personalului unităților economice față de neîndeplinirea atribuțiilor care le revin în legătură cu aplicarea întocmai a prevederilor privind disciplina contractuală. Astfel, sancțiunile sub formă de amenzi contravenționale au fost înlocuite cu răspunderea disciplinară; în funcție de importanța atribuțiilor de serviciu neexecutate, Legea prevede diferite sancțiuni disciplinare înscrise în Codul muncii.

Legea contractelor economice, în formularea ei actuală, marchează un moment deosebit de însemnat în acțiunea de perfecționare a cadrului juridico-organizatoric în care se desfășoară relațiile economice dintre unitățile socialiste. Aducînd un aport considerabil la îmbunătățirea substanțială a raporturilor contractuale, ea a înlăturat și unele imperfecțiuni care generau inadvertențe, practici formaliste, interpretări susceptibile de a crea comportamente greșite ale părților interesate.

dr. AI. DETEȘAN
Radu DEMETRESCU

REDUCEREA ACCENTUATĂ A CONSUMURILOR DE MATERII PRIME ȘI ENERGIE

DEZVOLTAREA viguroasă a economiei impune, concomitent cu amplificarea eforturilor pentru creșterea gradului de valorificare a materiilor prime, să se acționeze pe căi multiple și pentru economisirea acestora. Conjugarea acțiunilor este de natură, pe de o parte, să contribuie la sporirea eficienței economice, iar, pe de altă parte, să asigure baza de resurse materiale pentru desfășurarea ritmică a proceselor de producție.

Pentru a stimula preocuparea colectivelor de muncă în direcția găsirii de soluții cât mai eficiente pentru reducerea accentuată a consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie, la Complexul expozițional din Piața Științei au fost prezentate, cu prilejul recentei vizite a tovarășului Nicolae Ceaușescu, numeroase soluții tehnice ce vor fi introduse și extinse, astfel încât în 1980 și în viitorul cincinal să se obțină însemnate economii materiale, reducerea costurilor de fabricație, creșterea performanțelor tehnico-economice ale produselor ce se vor realiza. Așa cum s-a subliniat și în prima parte a articolului (vezi R.E. nr. 26), alături de acțiunile ce se desfășoară pentru valorificarea superioară și economisirea metalului, eforturi susținute se cer depuse și în direcția gospodăririi judicioase a combustibilului și energiei electrice, pentru atragerea în circuitul economic a tuturor materialelor secundare și a deșeurilor.

Utilizarea judicioasă a resurselor energetice

O PROBLEMĂ fundamentală a economiei naționale o constituie utilizarea judicioasă, cu randamente maxime, a combustibililor și energiei, care constituie în zilele noastre o preocupare primordială a tuturor țărilor lumii. Acțiunile

și măsurile desfășurate în ultimii ani au condus la obținerea pe această linie a unor rezultate remarcabile. Cu toate acestea, rezervele mari existente nu au fost nici pe departe valorificate.

De aceea, în acest domeniu, este deosebit de important ca în unitățile industriale, la fiecare loc de muncă, să fie cât mai grabnic analizate toate instalațiile tehnologice mari consumatoare de energie, să fie stabilite soluții pentru creșterea randamentului lor. Este necesară **funcționarea instalațiilor de încălzire, uscare și tratamente termice la încărcarea maximă, îndeosebi a celor din industria metalurgică, chimică, materialelor de construcții, celulozei și hîrtiei, construcțiilor de mașini, sticlei și zahărului.** Așa cum s-a subliniat în repetate rînduri, se impune **extinderea proceselor de uscare naturală, folosirea energiei solare, precum și a căldurii rezultate din gazele arse la cuptoare,** la toate unitățile industriale și agricole, pentru care majoritatea ministerelor au prezentat o serie de soluții în stadiu de aplicabilitate industrială, și care vor trebui introduse fără întârziere în practică.

În condițiile actuale, ale crizei mondiale de energie și materii prime, se impun, de asemenea, așa cum s-a subliniat în documentele de partid, **măsuri hotărîte pentru restructurarea diferitelor ramuri industriale, pentru orientarea în viitor către sectoarele de producție avantajoase din punct de vedere al consumurilor de combustibili și energie.** Măsurile în acest domeniu, de mai îndelungată perspectivă, urmează să fie fundamentate pe bază de programe speciale, menite să elimine risipa de orice fel, să asigure recuperarea tuturor resurselor energetice, termice și combustibile, să determine continua modernizare a echipamentelor de ardere, a instalațiilor tehnologice, perfecționarea tehnologiilor în vederea reducerii consumurilor energetice,

raționalizarea consumurilor de carburanți în transporturi și în activitatea de construcții. Expoziția organizată în pavilionul central al Complexului din Piața Științei a prilejuit cunoașterea preocupărilor existente pe această linie la nivelul întreprinderilor, centralelor industriale, ministerelor economice. Cu prilejul vizitării expoziției de către secretarul general al partidului, au fost formulate cerințe exprese privind reducerea consumului de energie și combustibil, de a căror ducere la îndeplinire va depinde în mare măsură realizarea nivelurilor prevăzute pentru anul în curs.

Un sector industrial, mare consumator de resurse energetice, îl constituie **siderurgia**, în care o problemă hotărîtoare o reprezintă reducerea consumului specific de cocs de furnale. Pentru obținerea unor rezultate pozitive în acest domeniu, se au în vedere soluții tehnologice și constructive de înaltă eficiență pentru secțiunile noi de furnale, dintre care menționăm reducerea consumului de cocs cu 45 kg/t de fontă la furnalele cu capacitatea de 1 700 m³, îndeosebi prin mărirea temperaturii aerului insuflat de la 1 200° la 1 350°C și prin micșorarea pierderilor exterioare de căldură prin mărirea volumului furnalului. Trecerea, în continuare, la construirea de furnale cu volum mare va permite reducerea consumurilor energetice ale întregului sector de cuptoare înalte prin folosirea gazului de furnal pentru preîncălzirea aerului.

Toate aceste măsuri conduc la o reducere de 12% a consumurilor energetice globale în sectorul de furnale. Totodată, economii de combustibil se vor realiza și la cuptoarele adânci pentru încălzirea oțelului în vederea laminării, prevăzute cu instalații de recuperare a căldurii din gazele arse și de automatizare a regimului termic. Numai la combinatul din Reșița, de exemplu, prin preîncălzirea a-

erului în recuperatoarele cuptoarelor se va obține o economie de circa 10 000 tone combustibil convențional pe an, îmbunătățindu-se randamentul energetic al agregatului pe seama reducerii consumului specific cu 39,1 kg combustibil convențional pe tonă. Importante economii de combustibil se vor obține și prin recuperarea căldurii din gazele de ardere, în a doua treaptă de recuperare, localizată în cazane recuperatoare.

cantitate anuală de oțel lingou va însemna o economie importantă de combustibil convențional.

Industria constructoare de mașini poate și trebuie să aducă un tibililor și energiei, atât prin măsurilor de economisire a combustibililor și energiei, atât prin măsuri de raționalizare în propriile unități, cât și mai ales în calitate de furnizor de echipamente și utilaje pentru întreaga economie. Studiile elaborate relevă că prin

să se asigure o reducere a consumurilor cu circa un miliard kilowați-oră anual. De asemenea, în scopul reducerii consumurilor energetice la transportul interfazic, pe fluxul proceselor tehnologice în unitățile M.E.F.M.C. se au în vedere extinderea transportului gravitațional în carierele de calcar și în exploatarea forestiere, iar M.E.E. va acționa pentru reducerea accentuată a consumurilor proprii de combustibili și energie în centralele termoelectrice, prin aplicarea unor soluții și tehnologii noi, precum și prin diminuarea pierderilor în rețelele de transport și distribuție.

	Cantitatea de oțel lingou (tone/an)	Temperatura de încărcare în cuptor în vederea laminării (°C)	Consumul de căldură pentru încălzire până la temperatura de laminare (Kcal/t)
Varianta I	844 300	850	220 000
Varianta II	844 300	750	233 620

De o mare importanță în siderurgie este asigurarea continuității fluxurilor calde, respectiv evitarea încălzirii și răcirii repetate a semifabricatelor. Iată, de exemplu (vezi tabelul), cum soluția de amplasare a unui laminor în imediata apropiere a oțelăriei (varianta I), comparativ cu varianta de amplasare mai îndepărtată (varianta II), conduce la importante economii de combustibili.

Rezultă o diferență de 13 620 kilocalorii pe tonă, care la întreaga

asimilarea în viitorul cincinal a unor instalații dotate cu sisteme perfecționate de recuperare și recirculare a căldurii se vor obține la nivelul economiei, de către unitățile care vor fi dotate cu aceste utilaje, economii anuale de ordinul a 760 000 tcc.

În industria chimică, pe baza programelor de perfecționare a tehnologiilor și a fazelor tehnologice de fabricație a produselor cu consumuri ridicate de energie electrică și combustibili, urmează

Materiile prime secundare, atrase larg în circuitul productiv

O SURSĂ importantă pentru îmbunătățirea gradului de utilizare a combustibililor o constituie recuperarea resurselor energetice secundare. La nivelul anului 1979 sînt puse în valoare circa 75% din totalul volumului de resurse energetice secundare, iar în anul 1980 se va recupera practic integral această resursă care echivalează cu peste 8 mil. tone produse petroliere economisite. Ținînd

M. MARINESCU

(Continuare în pag. 19)

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Cum se încadrează unitățile economice în cotele de energie electrică

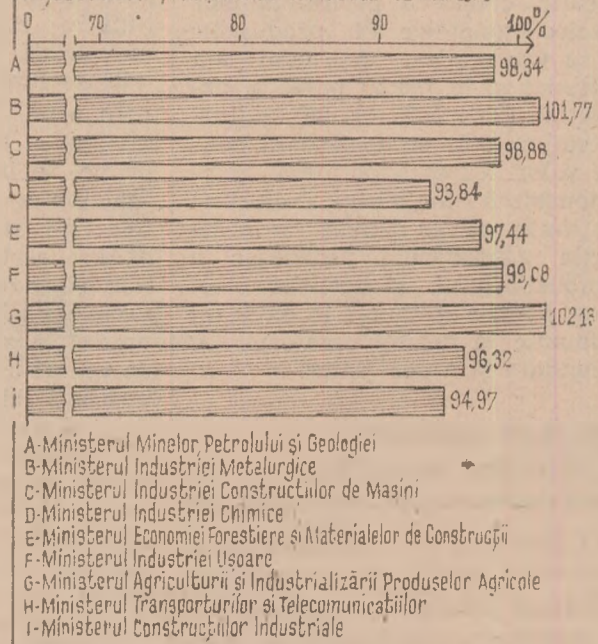
UNITĂȚILE PRODUCTIVE dintr-un număr de 7 ministere au reușit în primele 5 luni din acest an să reducă simțitor consumul de energie (graficul) față de repartiții. Două exemple concludente: **Ministerul Industriei Chimice** a realizat o economie de 291 735 MWh, iar **Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții** de 47 936 MWh.

La obținerea acestor rezultate au contribuit numeroși factori, printre care: utilizarea la parametri înalți a mașinilor și instalațiilor, micșorarea consumului tehnologic la unele produse de bază, eliminarea sau diminuarea timpului de funcționare în gol a unor mașini, înlocuirea — acolo unde a fost cazul — a unor agregate cu consum excesiv, cu altele cu consum mai redus de energie, amplasarea mai corectă a surselor de iluminat etc. Dar, așa cum rezultă din grafic, **Ministerul Industriei Metalurgice** și, respectiv, **Ministerul Agriculturii și Industrializării Produselor Agricole**, nu numai că n-au respectat repartițiile date, dar le-au și depășit simțitor: primul cu 50 365 MWh, iar al doilea cu

32 255 MWh. Firește, multe unități din cadrul acestor ministere au realizat și ele economii, în schimb altele (Combinatul siderurgic Galați, Combinatul metalurgic Tulcea, Întreprinderea avicolă Băicoi, Întreprinderea de ulei Slobozia etc.), prin depășirile înregistrate, au anihilat economiile respective, determinînd pe ansamblul ramurii rezultate nefavorabile.

Există în toate întreprinderile serioase posibilități de economisire a energiei electrice. Pentru mobilizarea acestora se cere soluționarea unui larg evantai de probleme, cum ar fi: introducerea până la nivelul secțiilor și sectoarelor a contorizării în vederea măsurării corecte a consumurilor de energie; înlocuirea mai rapidă a arzătoarelor și cazanclor cu consumuri energetice ridicate cu altele mai economice; valorificarea pe scară mai largă decît pînă în prezent a energiei secundare; o mai bună etanșitate la toate instalațiile în vederea înlăturării pierderii de energie; îmbunătățirea structurii producției în scopul scăderii ponderii produselor energointensive ș.a.

NIVELUL CONSUMULUI DE ENERGIE ELECTRICĂ PE MINISTERE FAȚĂ DE REPARTIȚII ÎN PERIOADA 1 IANUARIE - 31 MAI 1979

A - Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei
 B - Ministerul Industriei Metalurgice
 C - Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini
 D - Ministerul Industriei Chimice
 E - Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții
 F - Ministerul Industriei Ușoare
 G - Ministerul Agriculturii și Industrializării Produselor Agricole
 H - Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor
 I - Ministerul Construcțiilor Industriale

Asemenea măsuri, cit și altele — corespunzătoare specificului producției fiecărei ramuri — vor avea darul să ducă la gospo-

dărirea mai economicoasă a energiei electrice, la încadrarea, lună de lună, în repartițiile alocate.

DEZVOLTAREA AGROINDUSTRIALĂ ȘI CONSILIILE UNICE AGROINDUSTRIALE DE STAT ȘI COOPERATISTE

PLENARA Comitetului Central al P.C.R. din 1 februarie a stabilit un complex de măsuri cu privire la îmbunătățirea conducerii și planificării unitare a agriculturii, crearea consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste și creșterea producției agricole. În Hotărârea adoptată de plenară se precizează că Departamentul industrializării produselor agricole, centralele industriale și unitățile din subordinea acestora trebuie să aibă ca principală preocupare ațt asigurarea resurselor de materii prime necesare cît și valorificarea superioară a acestora și obținerea unor produse de calitate.

După cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară comună a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, în cincinalul viitor agricultura va cunoaște o puternică dezvoltare: „Alături de asigurarea bazei de materii prime și a energiei, agricultura va sta pe același loc, pe același plan. Asigurarea materiilor prime, a combustibilului și energiei, și dezvoltarea bazei de materii prime și alimente din agricultură sînt cele mai importante priorități economice de care depinde dezvoltarea industriei, a tuturor ramurilor de activitate”.

Rolul industriei de prelucrare în orientarea și controlul producției agricole

CENTRALELOR de industrializare a produselor agricole le revin sarcini noi privind controlul asupra orientării producției agricole și a asigurării materiilor prime agricole necesare producției alimentare pentru societatea noastră (urmărind: asigurarea efectivelor de animale și a sporurilor în greutate vie pînă la livrarea animalelor; producția de lapte — modul în care unitățile agricole asigură efectivele necesare, producțiile stabilite și livrarea cantităților prevăzute în contracte; însămințarea suprafețelor planificate a fi cultivate cu sfeclă de zahăr, plante oleaginoase, tutun și alte plante industriale; executarea lucrărilor prevăzute de tehnologia fiecărei culturi etc.).

Aceste sarcini derivă în mod firesc din teza Conferinței Naționale a P.C.R. din decembrie 1977 cu privire la concentrarea atenției generale asupra laturilor de ordin calitativ ale activității. Înaintarea țării noastre spre stadii superioare de dezvoltare este condițională de realizarea unor modificări calitative în activitatea economică și în mentalitatea factorilor de conducere și decizie la diferite nivele. Industria alimentară, fiind plasată, în cadrul lanțului economic agroindustrial, la echidistanță între consumatorul de produse alimentare (populația țării sau consumatorii externi) și producătorii agricoli de materii prime, are rolul de a transmite agriculturii comanda socială privind sortimentul, cantitatea și calitatea produselor agricole necesare pentru a asigura producția alimentară cerută. Sub acest aspect, semnificativă hotărârii Plenarei C.C. al P.C.R. privind creșterea rolului industriei de prelucrare în orientarea și controlul producției agricole constă în faptul că sistemul agroalimentar al economiei naționale trebuie să facă saltul calitativ de la „a prelucra” și respectiv „a consuma ceea ce poate produce agricultura”, la „a produce în agricultură ceea ce solicită consumatorii”.

În acest context, industriile alimentare trebuie să intre în raporturi directe și stabile cu unitățile agricole producătoare de materii prime, pentru a determina condițiile calitative ale producției agricole, tehnologiile de cultură sau de creștere a animalelor, capabile să asigure produse corespunzătoare calitativ. Mentalitatea îngustă de a nu avea în preocupări decît circuitul intern al întreprinderii de prelucrare, de la rampa de primire a materiei prime pînă la rampa de expediere a pro-

odusului alimentar finit, trebuie să cedeze locul unei mentalități de sistem, în care răspunderea pentru îndeplinirea sarcinilor de plan să aibă în vedere exercitarea eficientă a rolului de control asupra întregii producții agroindustriale.

Orientări noi, deosebit de importante au fost stabilite de Plenara din februarie în privința dezvoltării agroindustriale. Departamentul industrializării produselor agricole urmează să dezvolte capacități industriale noi în cadrul consiliilor unice agroindustriale, pentru a valorifica mai economic resursele de materii prime agricole, să ia măsurile necesare pentru asigurarea unei legături directe între întreprinderile industriale și consiliile, organizînd acțiuni de cooperare și asociere cu acestea și dezvoltînd, pe raza lor, secții ale întreprinderilor.

Coordonate ale dezvoltării agroindustriale

RECENTELE MĂSURI luate de către conducerea partidului, din inițiativa secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, constituie un nou pas revoluționar pe linia creării unor organisme economice agroindustriale care să realizeze o îmbinare a celor două ramuri de bază ale sistemului agroalimentar al economiei naționale: agricultura și industria prelucrării produselor agricole. Integrarea armonioasă, echilibrată și echitabilă a acestor două elemente ale sistemului agroalimentar constituie conținutul esențial, definitoriu al noțiunii de „dezvoltare agroindustrială”.

Această precizare ni se pare deosebit de importantă deoarece, ulterior plenarei, în unele articole publicate în presă, noțiunea de „agroindustrial” inclusă în denumirea consiliilor unice este legată fie de procesul de industrializare a producției agricole propriu-zise (respectiv dezvoltarea și generalizarea agriculturii de tip industrial în producția vegetală și animală, ceea ce este cu totul altceva), fie de organizarea în cadrul consiliilor unice agroindustriale a unor activități neagricole marginale-urbane, neavînd o legătură directă cu producția agricolă principală (cum ar fi: ateliere de împletituri, ateliere artizanale, producție de hamuri, perii ș.a.), precum și a unor servicii neagricole. Desigur, astfel de activități au existat și vor fi dezvoltate și în viitor, în măsura în care corespund unor nevoi ale consiliilor agroindustriale, atît pentru valorificarea unor resurse locale și secundare cît și pentru asigurarea folosirii cît mai complete a forței de muncă și creșterea veniturilor membrilor cooperatori etc. Dar, acestea nu definesc caracterul agroindustrial al consiliilor unice și nici conținutul procesului dezvoltării agroindustriale a mediului rural din țara noastră.

Dezvoltarea agroindustrială este determinată de procesul integrării verticale — de-a lungul lanțurilor economice agroindustriale — a agriculturii, industriei alimentare, a celorlalte industrii legate conexe de acestea, serviciilor productive și neproductive, a distribuției, circulației și vînzării produselor agricole. Acest proces își găsește un cîmp larg de dezvoltare în consiliile agroindustriale, dar și pe un teritoriu mai larg și în cadrul unor relații mai complexe decît cele corespunzînd unui singur consiliu, datorită faptului că unele industrii de prelucrare (întreprinderi de zahăr, ulei, bere, spirit, amidon și altele) au o zonă de aprovizionare extinsă la mai multe consilii, la un județ sau chiar la mai multe județe. În acest caz consiliile agroindustriale sînt furnizoare de materii prime.

Dat fiind faptul că procesul de organizare și consolidare economică a consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste este în plină desfășurare, fiind vorba de această dată de o politică economică în acțiune, socotim că ar fi deosebit de utile unele sugestii și clarificări metodologice care să sprijine orga-

nele județene de partid și de stat în sarcinile pe care le au de rezolvat.

O primă problemă ce apare necesar să fie lămurită este **alegerea industriilor ce pot fi amplasate în consiliile unice agro-industriale**. La stabilirea listei acestor industrii trebuie să se țină seama de o serie de elemente, cum ar fi resursele de materii prime agricole, nevoile de consum locale, capacitățile de prelucrare existente deja în consiliul agroindustrial sau în zona din care face parte consiliul respectiv, resursele de materii prime neagricole care pot constitui baza de dezvoltare în cadrul consiliului a unor industrii nealimentare (ușoară, a lemnului, a construcțiilor de mașini pentru producerea unor bunuri de larg consum ș.a.). Aceste ramuri, ca și industriile alimentare pot organiza și amplasa în consiliile unice agroindustriale unități industriale de dimensiuni relativ mici, care să satisfacă nevoile locale sau să valorifice resursele de materii prime de bază și secundare existente*). Pe această cale, industria poate fi diversificată și diseminată pe teritoriul țării, contribuind la intensificarea procesului de industrializare și urbanizare. Implicațiile economico-sociale ale acestui proces sînt deosebit de importante, reprezentînd, în fapt, un element de schimbare calitativă a structurii societății românești.

Prin așezarea industriilor în cadrul unor localități în prezent rurale și prin crearea unor microplatforme agroindustriale se realizează, implicit, factorii efervescenti ai creșterii economice și ai transformării calitative a mediului pur agricol într-un mediu social agroindustrial. Localitățile gazdă a unor asemenea industrii vor putea deveni în viitor localități urbane, care să asigure o dezvoltare agroindustrială armonioasă.

Un efect direct al acestui proces îl constituie fixarea populației în localitățile în care își are domiciliul, prin asigurarea unor noi locuri de muncă în localitățile respective sau învecinate. Direct legat de aceasta, populația rurală își păstrează locuința, ceea ce ușurează efortul de investiții în locuințe urbane, impunînd însă accelerarea rezolvării unor probleme de modernizare a comunelor și satelor. Populația astfel localizată poate combina activitatea agricolă cu cea industrială sau neagricolă, realizînd venituri sporite; se obțin efecte pozitive în ce privește auto-satisfacerea unor nevoi agroalimentare, creșterea gradului de pregătire tehnică a populației rurale, prin însușirea unor meserii noi și ridicarea nivelului general de calificare profesională, folosirea mai completă a forței de muncă și a spațiilor existente în gospodăriile populației prin dezvoltarea diferitelor activități productive la domiciliu, pe baza unor relații contractuale cu organizații economice de stat și cooperatiste. Crearea unui nou profil de muncitor agroindustrial, policalificat, capabil să se adapteze și să treacă cu ușurință de la o muncă agricolă la una industrială și invers, în funcție de nevoi, va constitui unul dintre marile avantaje**).

Necesitatea unor studii la nivel județean

AMPLASAREA ȘI DEZVOLTAREA industriilor în consiliile agroindustriale sau în zonele rurale trebuie realizată pe baza unor studii atent efectuate în vederea asigurării unei eficiențe economice sporite a dezvoltării agroindustriale. În această privință, organizarea activităților și unităților economice trebuie astfel concepută încît să se realizeze un **circuit economic agroindustrial integrat**, permițînd desfășurarea unor **proceselor economice circular active care să asigure valorificarea completă a materiilor prime principale și secundare** (vezi și debaterile publicate de Revista economică pe această temă). În această privință trebuie plecat de la situația existentă în

*) Vezi și articolul „Combinatul agroalimentar”, Revista economică, nr. 47 și 49, 1978.

**) Aceste idei le-am dezvoltat pe larg în lucrarea „Integrarea agriculturii”, publicată în editura „Ceres”, București, 1975.

cadrul unui județ și în primul rînd de la unitățile de prelucrare a produselor agricole, aflate în funcțiune sau în curs de construcție.

Existența acestor unități obligă, în primul rînd, la delimitarea unei zone de aprovizionare cu materii prime, care, ținînd seama de favorabilitatea pentru culturile respective, să asigure în același timp și minimizarea cheltuielilor de transport (al materiei prime — la fabrică; a subproduselor valorificabile prin creșterea animalelor — înapoi, în unitățile agricole din zonă). Cheltuielile de transport și mai ales consumurile de combustibil pentru transportul materiilor prime și al subproduselor constituie unul dintre elementele deosebit de restrictive în ceea ce privește configurarea zonelor de aprovizionare a unităților industriale de prelucrare a materiilor prime agricole existente.

Alegerea unităților agricole și a consiliilor agroindustriale producătoare de materii prime, stabilirea sarcinilor de producție pentru acoperirea capacităților de prelucrare existente, elaborarea unui program de măsuri pentru creșterea producției agricole în continuare constituie un prim pas de realizat în cadrul unor asemenea studii la nivel județean. Comparînd resursele de materii prime cu capacitățile de prelucrare existente, se poate determina eventualul deficit județean de capacități; pentru prelucrarea laptelui, morărit-panificație, tăierea animalelor, precum și pentru alte industrii ce pot fi modulate la dimensiuni mici, el va putea fi acoperit prin capacități noi, amplasate în consiliile agroindustriale.

În alegerea unităților agricole și a consiliilor agroindustriale ce vor constitui zona de aprovizionare a unei întreprinderi de industrie alimentară trebuie respectat principiul stabilit de către Plenara C.C. al P.C.R. din februarie privind concentrarea producției agricole. Limitele concentrării sînt determinate de restricțiile tehnologice impuse de asolament. De exemplu, întrucît sfecla de zahăr poate reveni pe aceeași solă abia o dată la patru ani, limita superioară a concentrării acestei culturi într-un consiliu agroindustrial este de 25% din suprafața arabilă a acestuia. Restrîngerea acestei culturi la zona din jurul fabricilor de zahăr, necesară pentru reducerea distanței de transport a materiei prime și a subproduselor, impune ca în consiliile unice agroindustriale din această zonă sfecla de zahăr să ocupe o pondere de pînă la 20% din suprafața arabilă. Zona de aprovizionare trebuie considerată nu numai față de parametrii actuali ai producției medii la ha, ci și în perspectiva creșterii acesteia, ceea ce va determina o restrîngere treptată a suprafeței necesare pentru cultura sfeclei de zahăr (sau a altei culturi industriale).

Elaborarea programului de recoltare, depozitare și transport ritmic al materiei prime la întreprinderile de prelucrare reprezintă, de asemenea, un element deosebit de important. Un astfel de program trebuie să cuprindă necesarul de mijloace și forță de muncă pentru recoltarea și transportul materiei prime, evaluarea și prevederea în programul de investiții a spațiilor de depozitare necesare conservării ei în bune condiții.

Valorificarea în circuit a materiilor prime și subproduselor

CONSILIILE UNICE AGROINDUSTRIALE nu sînt numai furnizoare de materii prime, ci și beneficiare ale subproduselor industriale rezultate din prelucrarea acestora, care trebuie valorificate în special prin zootehnie. Din punct de vedere metodologic, se evaluează în primul rînd resursele de subproduse industriale, vegetale și animale valorificabile prin creșterea animalelor în zonă. Pe baza rațiilor furajere speciale pe bază de subproduse, se determină efectivele de animale ce pot fi hrănite în cursul anului pe fiecare consiliu agroindustrial în parte. Se determină apoi necesarul de alte furaje și suprafețele

necesare cultivării acestora. Întreaga acțiune urmărește în special producerea unor cantități suplimentare de carne și de lapte, cu consum redus de concentrate, prin valorificarea superioară a subproduselor agricole și industriale.

În legătură cu aceasta, dorim să ne exprimăm punctul de vedere față de unele opinii privind valorificarea pe diferite căi a subproduselor industriale.

● Una dintre problemele mult discutate este folosirea melasei de la fabricile de zahăr pentru fabricarea alcoolului sau pentru îngrășarea taurinelor. Calculele făcute de noi și literatura internațională arată că alcoolul produs din melasă este cel mai ieftin alcool, iar valorificarea melasei prin alcool (și, respectiv, prin băuturi spirtoase) oferă beneficii mai mari decât valorificarea acesteia prin producția de carne. Pe aceste considerente, nu sînt puțini partizanii valorificării melasei prin alcool. Este știut că în prezent, în afara cantităților folosite pentru fabricarea drojdiei de panificație, o mare parte din melasă este destinată industriei spiritului și numai cca. 1/3 este afectată furajării animalelor la îngrășat. Fără a ignora indicatorii de eficiență economică, sintem de părere că luarea în considerare numai a acestora, în cazul concret la care ne referim, este un mod greșit de a aborda problema. Potrivit obiectivelor unei politici alimentare raționale, mai ales în condițiile deficitului proteic ce caracterizează lumea contemporană, melasa ar trebui utilizată cu precădere pentru obținerea unei producții alimentare bogată în proteină (carne, lapte, ouă).

● De asemenea, ar merita să fie studiat de către specialiști dacă nu ar fi mai interesant din punct de vedere economic ca dintr-o anumită cantitate de porumb destinat furajării animalelor, să se extragă mai întâi germeii pentru fabricarea uleiului de porumb, apele de spălare a porumbului să fie utilizate la fabricarea lizinei, din porumbul respectiv să se extragă spiritul, iar borhotul respectiv să fie folosit în furajarea animalelor (după unele opinii, amidonul modificat din borhotul de porumb, după extragerea spiritului, este mult mai ușor asimilat de către organismele animalelor decît amidonul din porumbul folosit sub formă de nutrețuri concentrate sau combinate, uruit etc.) Aceste lucruri ar trebui lămurite și verificate pe bază de experiment pentru a determina cele mai raționale soluții de sporire a producției de carne, lapte, ouă cu mai puține furaje concentrate.

● O altă problemă mult comentată se referă la folosirea bor-

hotului în furajarea vacilor de lapte, față de care unii specialiști au rețineri. În țara noastră există o tradiție în ce privește îngrășarea taurinelor, în zonele din jurul fabricilor de zahăr, pe bază de borhot și melasă. Desigur, nu este neeficientă o asemenea soluție, numai că se pune problema: cum să fie concentrat în teritoriu numărul mare de animale ce pot fi îngrășate folosind asemenea resurse? De exemplu, borhotul și melasa unei fabrici de zahăr de 1000 tone/24 ore permit îngrășarea a cca. 100 000 capete taurine/an; aceasta ar însemna afluirea viteilor de la mari distanțe, din mai multe județe, pentru popularea îngrășătoriilor respective, ceea ce ar reduce eficiența. Din acest considerent, trebuie păstrat un anumit raport între capacitățile îngrășătoriilor de taurine și cele ale fermelor de vaci de lapte din consiliile agroindustriale. Laptele produs de aceste unități ar putea fi prelucrat în secții organizate în cadrul consiliilor agroindustriale; zerul rezultat (subprodus din care, în prezent, mari cantități se aruncă) poate servi la furajarea porcilor, reducînd, cu cantitatea corespunzătoare de proteină digestibilă conținută, necesarul de furaje concentrate. Biogazul obținut din dejecțiile animalelor ar acoperi pe deplin nevoile termice ale unităților agroindustriale din cadrul consiliilor, iar nămolurile rezultate din producția de biogaz ar putea servi ca fertilizant pentru terenurile din zonă. În felul acesta, bucla circuitului economic agroindustrial integrat se închide, materiile prime de bază și secundare fiind permanent reciclate și valorificate în trepte sau în cascade, în mod complet și complex.

Pornind de la o asemenea concepție pe fiecare lanț economic agroindustrial integrat, se poate ajunge la un sistem agroindustrial județean organizat în mod rațional și eficient.

Rezolvarea acestor probleme este de apanajul organizatorilor, în colaborare cu tehnologii și economiștii din agricultură și industrie alimentară. Asistența tehnică a organismelor de specialitate din țara noastră este absolut necesară pentru reușita acțiunii de consolidare și organizare în continuare a consiliilor unice agroindustriale. Pe această linie, Centrul de organizare, calcul și perfecționarea cadrelor din industria alimentară oferă organelor județene și centrale, pentru rezolvarea sarcinilor de acest fel, concursul prin personal calificat și mijloace moderne de investigație.

dr. Eugen BUCIUMAN

Reducerea accentuată a consumurilor de materii prime și energie

(Urmare din pag. 16)

seama de volumul important al acestor resurse secundare, ca și de faptul că ele sînt avute în vedere la stabilirea echilibrului balanței de energie primară, vor trebui grabnic înlăturate unele rămăneri în urmă existente în această direcție, îndeosebi în industria metalurgică, industria chimică și în sectoarele calde din construcția de mașini.

Dezvoltarea în ritmuri înalte a economiei naționale impune lărgirea bazei interne de materii prime, gospodărirea cu rigurozitate maximă a acestora și atragerea în circuitul economic într-o proporție cât mai mare a materialelor secundare și a deșeurilor, în scopul economisirii materiilor prime și diminuării eforturilor legate de importul acestora. Avînd mereu în față această orientare și ținînd seama de noile condiții create pe piața mondială de criza de materii prime, se im-

pune mai mult ca oricînd intensificarea eforturilor pentru găsirea celor mai bune căi, mijloace și soluții de a atrage în circuitul economic importantul potențial de resurse materiale ce-l reprezintă materialele secundare și deșeurile.

Dimensiunea economică a acestei probleme este relevată de faptul că în actualul cincinal se estimează că materialele secundare și deșeurile recuperate aduc un aport echivalent cu suma de 50 mld. lei materii prime noi. În această ordine de idei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat ca specialiștii din acest domeniu, împreună cu cei de la Institutul Central de Chimie, să acționeze pentru prelucrarea superioară a subproduselor ce rezultă din activitatea sectoarelor coesochemice ale combinatelor siderurgice. S-a indicat, de asemenea, să se elaboreze tehnologii adecvate pentru intensificarea reșapării anvelopelor, pentru recuperarea integrală a anvelopelor uzate.

Sarcini de mare răspundere pe linia valorificării materialelor secundare revin și unităților din cadrul Ministerului Industriei Ușoare. Prin intensificarea colectării de la populație a materialelor textile uzate se estimează atragerea în 1980 în circuitul producției a 27 800 tone materii prime secundare din care se vor obține 20 milioane mp mochete, produse textile elastice pentru industria mobilei și 12—21 milioane mp materiale izolante și fonoabsorbante, precum și alte produse.

AȘADAR, o paletă largă de acțiuni și măsuri ce se impun a fi întreprinse în fiecare unitate economică, pentru a ridica gradul de valorificare a resurselor materiale disponibile, pentru a realiza produse mai multe, mai bune și mai ieftine. Aplicarea lor în practică cît mai operativ va contribui la sporirea bazei de materii prime a economiei, va crea fiecărei întreprinderi industriale condiții optime pentru desfășurarea neîntreruptă a proceselor de fabricație, pentru realizarea exemplară a sarcinilor de plan atît cantitativ cît și calitativ.

În sprijinul realizării de economii materiale —
„R. E.“ militează pentru generalizarea analizei valorii

NECESITATEA UNUI SISTEM CU ORGANIZARE, ATRIBUȚII ȘI RĂSPUNDERI PRECISE

PROIECTUL de Directive ale Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român cu privire la Planul național unic de dezvoltare economico-socială a României pentru perioada 1981-1985 și orientările pînă în 1990, ca și proiectul programului de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic pînă în 1990 și orientările principale pînă în anul 2000 pun un accent deosebit pe valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, pe reducerea consumului acestora, în condițiile îmbunătățirii continue a calității produselor și serviciilor. În legătură cu această opțiune fundamentală a politicii economice a partidului, recenta Plenară comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României a apreciat că valorificarea într-un înalt grad a resurselor materiale și umane de care dispune patria noastră va contribui într-o măsură esențială, în cincinalul viitor, la creșterea neîncetată a avuției naționale și a venitului național; totodată, a fost subliniat rolul care revine cercetării științifice, muncii de concepție în general, în diminuarea consumurilor, im-

bușnătățirea calității produselor și ridicarea gradului lor de competitivitate în schimbul mondial de valori. De asemenea, problema utilizării cât mai eficiente a resurselor materiale a constituit obiectul unei analize aprofundate la Plenara din 5 iulie a.c. a Consiliului Național al Oamenilor Muncii; cu acest prilej, relevând marile rezerve care există încă în fiecare întreprindere, la fiecare loc de muncă, în fiecare ramură și minister, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU a cerut consiliilor oamenilor muncii „să acționeze cu întreaga răspundere, pentru stabilirea și îndeplinirea măsurilor necesare în acest domeniu, să facă totul pentru ca fiecare om al muncii, la locul său de muncă, să acționeze în așa fel încît să realizeze producția cu un consum minim de materiale, de combustibil și energie“.

În contextul acestor preocupări majore, dictate în mod obiectiv de necesități economice și sociale, aplicarea generalizată a analizei valorii la scara întregii economii naționale devine de o stringentă actualitate și reclamă soluționarea de principiu a unor aspecte de ordin organizatoric.

APLICAREA eficientă a analizei valorii, ca metodă științifică, ce poate acționa la nivelul concepției tuturor produselor — indiferent de formele lor de materializare: produse fizice, tehnologii, servicii etc. — presupune existența unor instrumente sensibile de depistare a necesităților sociale și de măsurare a performanțelor cerute la un moment dat (deci o permanentă cunoaștere a acestora), pe baza cărora să fie argumentate, în mod conștient și obiectiv, comenzile sociale.

Această metodă, utilizabilă atât pentru îmbunătățirea unor produse existente cît și pentru concepția de noi produse, nu poate acționa în mod științific fără a dispune de suficiente informații cu privire la:

— cerințele reale ale beneficiarilor, pentru a stabili performanțele ce trebuie atinse de către produsele propuse analizei;

— ideile apărute în țară și în lume, pe baza cărora au fost materializate anumite valori de întrebuintare;

— resursele materiale, umane, financiare cheltuite pentru realizarea unor valori de întrebuintare sau care sînt necesare și posibile pentru apariția unor noi valori de întrebuintare;

— mijloacele și procedurile folosite și cele care ar putea sau ar trebui să fie folosite pentru obținerea unor valori de întrebuintare;

— structura grupurilor sociale care realizează sau ar putea realiza anumite valori de întrebuintare și sistemele informatice specifice lor;

— și, nu în ultimul rînd, relațiile interumane stabilite între membrii acestor grupuri sociale, cu implicațiile lor — sau acele relații care ar putea favoriza realizarea unor noi valori de întrebuintare, înalt performante.

Rațiunea utilizării A.V. o constituie investigarea formelor existente de materializare a unor valori de întrebuintare în vederea stabilirii raportului real dintre acestea și costurile de realizare (Vi/C), ca apoi să se stabilească valoarea acestui raport la di-

mensiunile raționale, care pot permite, printr-o nouă concepție, satisfacerea la un nivel cît mai înalt, cu costuri cît mai reduse, a nevoilor care au generat apariția produsului.

Analiza valorii poate fi considerată, pe drept cuvînt, o metodă de stimulare a creativității, pentru că ea nu numai că ne permite să descoperim eventuale dezechilibre ale raportului Vi/C în intimitatea produselor, dar, în același timp, impune cu necesitate și căutarea de noi soluții pentru a atinge valoarea noului raport, rațional, stabilit în urma analizei funcționale.

Aplicarea analizei valorii în momentul concepției de noi produse poate fi considerată ca o adevărată profilaxie a apariției risipei de resurse, fiind deci, în acest caz, cu atât mai eficientă.

PROGRAMUL special, aprobat cu aproape trei ani în urmă, a avut mai cu seamă rolul de a pregăti sub diverse aspecte introducerea largă a metodei — iar rezultatele obținute pînă în prezent sînt departe de a fi pe deplin satisfăcătoare. Consider că pe baza astfel creată — și care trebuie încă dezvoltată — ar fi oportun să se treacă la instituirea unui sistem de aplicare generalizată a analizei valorii la scara întregii economii naționale, sistem ce să ordoneze și coreleze precis obiectivele, sarcinile, atribuțiile, acțiunile, răspunderile. O reală, temeinică și rapidă generalizare ar fi justificată de importante obiective ce pot fi atinse prin practicarea organizată a acestor metode, printre care:

— valorificarea superioară a resurselor materiale, de muncă și financiare;

— creșterea performanțelor funcționale și economice ale produselor;

— realizarea unui mod unitar de gîndire și acțiune, orientat spre obținerea unor efecte economico-sociale corespunzătoare cerințelor sociale;

— implicarea mai profundă și participarea conștientă a oamenilor muncii la crearea unor produse moderne, competitive.

În organizarea și funcționarea unui sistem unitar de aplicare generalizată a analizei valorii, considerăm că un rol deosebit revine Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, organ înzestrat cu autoritatea și responsabilitatea de a orienta activitatea de concepție spre obținerea unor înalte performanțe ale produselor românești, care să se înscrie cu succes în circuitul mondial de valori. La solicitarea C.N.S.T., Academia „Ștefan Gheorghiu“ — Centrul de perfecționare a pregătirii cadrelor de conducere din economie și administrația de stat a desfășurat recent un program de A.V. care a avut ca temă problematica aplicării generalizate a analizei valorii.

Practicîndu-se metodologia A.V. specifică problemelor de organizare și metode de stimulare a creativității de grup, au rezultat numeroase și interesante idei ce pot servi construirii sistemului menționat. Iată cîteva dintre ele:

● PROPUNERI PRIVIND CADRUL NORMATIV

— reglementarea normativă a aplicării analizei valorii, printr-un cadru legal suficient de cuprinzător, care să prevadă, în principal:

— fundamentarea obiectivelor de atins;

— elemente specifice legate de ramurile și domeniile în care urmează să fie aplicată metoda;

— elemente restrictive;

— obligativitatea elaborării unor metodologii de funcționare a sistemului de aplicare generalizată a analizei valorii;

— indicații generale vizînd îmbunătățirea periodică a sistemului, în funcție de experiența pe plan național și mondial, de elementele noi intervenite în cadrul altor sisteme ale economiei naționale implicate în funcționarea siste-

mului A.V., implementarea sistemului pînă la nivelele de bază (unități economice);

— stabilirea unui regulament privind organizarea și funcționarea sistemului de aplicare generalizată a analizei valorii;

— însărcinarea unui organ central competent, cu coordonarea unitară a activității de A.V. din unități economice, unități de cercetare și proiectare, din învățămîntul tehnic și economic.

● PROPUNERI PRIVIND PREGĂTIREA CADRELOR

— programarea coordonată și de perspectivă a organizării cursurilor de specializare și perfecționare în A.V. pentru cadrele de concepție, la Academia „Ștefan Gheorghiu”, cabinetele teritoriale de organizare, centrele departamentale de perfecționare, institutele de cercetare și inginerie tehnologică, de proiectare, precum și la un eventual centru de perfecționare a pregătirii cadrelor din domeniul concepției, astfel încît să se asigure numărul necesar de specialiști de sistem, instructori, analiști, precum și reciclarea lor periodică și completarea numărului lor;

— introducerea analizei valorii în programele de învățămînt liceal și superior tehnic și economic și pregătirea cadrelor didactice pentru predarea metodei

● PROPUNERI PRIVIND ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA SISTEMULUI

— elaborarea unei metodologii generale de aplicare a analizei valorii și a

instrucțiunilor specifice pentru fiecare ramură sau domeniu de activitate;

— urmărirea modului cum se aplică standardele de analiza valorii și perfecționarea acestora în funcție de elementele rezultate din practică; urgentarea elaborării metodologiilor A.V. pentru tehnologii, servicii ș.a.;

— instituirea obligativității aplicării A.V. în cazul proiectării și modernizării produselor și tehnologiilor;

— introducerea unui capitol obligatoriu: „aplicarea analizei valorii” la temele de cercetare și proiectare elaborate;

— participarea specialiștilor în analiza valorii la omologarea tuturor produselor și tehnologiilor;

— organizarea unui sistem riguros de evidență și raportare statistică a rezultatelor obținute prin aplicarea A.V.;

— introducerea unui sistem specific de autocontrol și autogestiune pentru activitatea de analiza valorii.

● PROPUNERI PRIVIND STIMULAREA APLICĂRII A.V.

— stabilirea unor forme adecvate de stimulare morală și materială a specialiștilor în analiza valorii, care să permită crearea în unități a climatului socio-economic necesar pentru lărgirea participării la aplicarea metodei;

— acordarea de burse pentru specializări în analiza valorii, în țară și străinătate, pentru cadrele care au obținut rezultate deosebite în aplicarea metodei;

— instituirea premiului „analiza valorii” pentru realizările de excepție; introducerea A.V. ca un obiectiv și cri-

teriu în planurile tematice și concursurile anuale departamentale de invenții și inovații;

— stabilirea unei metodologii unitare de cointeresare (stimulare/penalizare) a beneficiarilor (propria unitate sau alte unități economice) pentru aplicarea în producție a rezultatelor obținute prin utilizarea analizei valorii.

● PROPUNERI PRIVIND INFORMAREA

— organizarea unui sistem de informare și documentare la toate nivelele și etapele aplicării analizei valorii; a unor bănci de date, specifice domeniului de activitate, în care să se regăsească ultimele cunoștințe și performanțe tehnice obținute pe plan național și internațional;

— utilizarea sistemelor moderne de prelucrare a informațiilor;

— popularizarea metodei și a rezultatelor obținute în aplicarea ei, prin lecții, conferințe, mijloace de informare în masă;

— organizarea de manifestări științifice interne de analiza valorii și participarea la cele internaționale.

Aceste propuneri, adăugate celor exprimate de diverși specialiști în paginile „Revistei economice”, își așteaptă trierea și omologarea de către un for competent, în vederea rezolvării pe cale decizională a condițiilor necesare pentru răspunderea rapidă a unui generos instrument de concepție funcțională a produselor.

Mariana VENCU

expert-iastructor

Academia „Ștefan Gheorghiu”

TEHNOLOGIA DE GRUP ÎNLESNEȘTE LUCRUL LA MAI MULTE MAȘINI

ÎN CUVÎNTAREA la recenta Plenară comună a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, referindu-se la condițiile tehnice și organizatorice care se impun pentru creșterea mai rapidă a productivității muncii în industrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat ca o necesitate de prim ordin „organizarea fluxului de producție în așa fel încît să se poată lucra concomitent la mai multe utilaje și mașini”.

Polideservirea mașinilor poate fi înlesnită în construcția de mașini, mai cu seamă în cazul prelucrărilor mecanice pentru producția de serie mică și mijlocie, prin aplicarea tehnologiei de grup. Experimentările făcute în țara noastră*) au demonstrat că prin această metodă se îmbunătățesc considerabil productivitatea muncii și indicii de utilizare a mașinilor-unelte, iar literatura străină de specialitate citează reduceri cu pînă la 60 la sută ale termenelor de fabricație, cu pînă la 50 la sută ale rebuturilor, cu pînă la 10 la sută ale pierderilor de materiale.

Potrivit tehnologiei de grup, se constituie celule de uzură independente, cu cel mult 15 mașini conduse de un număr redus de muncitori; aceștia au sarcina de a prelucra piese diverse, dar care prezintă multe caracteristici comune, ceea ce diminuează frecvența reglajelor. O astfel de organizare, însoțită de policificarea în diferite specialități de prelucrare mecanice, contribuie la constituirea unor echipe omogene, avînd sarcini de plan colective și rezolvînd problemele în comun.

*) Vezi, de pildă, *Revista economică*, nr. 7, 1977.

Înainte de reorganizarea spațială a parcului de mașini-unelte, este însă necesară raționalizarea pregătirii producției în funcție de specificul metodei. Clasificarea reperelor de fabricat se face alegînd, din documentația de la biroul de proiectare al uzinei, cele mai reprezentative repere elementare, care se grupează din punctul de vedere al formei, al materialului, al operațiilor de prelucrare pe care le necesită; fiecare grup primește un număr de cod ce va reveni tuturor reperelor cu caracteristici analoge. Datele respective sînt listate pe fișe sau introduse în memoria unui calculator care să poată furniza în orice moment, de pildă, lista tuturor pieselor din oțel de o anumită grosime, a pieselor la care prelucrarea constă dintr-o găurire etc.; aceasta facilitează și proiectarea produselor noi, care pentru unele repere se poate reduce la una-două modificări de cote față de piesele existente în fabricație.

Se procedează apoi la analiza fluxului reperelor, determinîndu-se diverșii parametri ai proceselor de fabricație; reperele de executat, cantitatea, metodele de prelucrare, mașinile, manopera și timpul necesare, dîndu-se fiecărui reper și fiecărei mașini un număr de identificare. Pe baza acestor date se stabilesc în etape, prin aproximații succesive, grupele mari de mașini, repere și materiale, fiecare grup fiind apoi studiat în detaliu, pentru a determina cea mai bună amplasare a mașinilor, folosind drept criterii: cele mai simple trasee ale pieselor, cele mai mici distanțe de parcurs de către muncitori, evitarea staționărilor și a gîturilor prin asigurarea numărului optim de mașini.

Se apreciază că, în medie, 60 la sută din repere pot fi încadrate în diversele grupe de bază; 10 la sută pot fi modificate în vederea adaptării la aceste grupe, iar restul de 10 la sută rămîn să fie prelucrate la mașini negrupate sau să fie obținute de la alte întreprinderi, prin cooperare.

Economisirea combustibililor și energiei electrice în sisteme de termoficare

CREDEM că nu mai trebuie demonstrată necesitatea unor intense preocupări ale specialiștilor în direcția reducerii consumului de resurse energetice primare. În acest cadru, studii și cercetări, precum și aplicarea lor în practică și extinderea acestor aplicații au relevat că una din principalele căi prin care se pot obține substanțiale economii de combustibili este producerea combinată a energiei electrice și căldurii prin termoficare. Calculurile efectuate în scopul evidențierii efectelor obținute prin aplicarea termoficării relevă că în cazul alimentării consumatorilor urbani se realizează economii de combustibili evaluate la 12—18% din consumul aferent soluției de producere separată a energiei electrice și a căldurii, iar în cazul marilor platforme industriale volumul economiilor se ridică la valori de 22—30%. Economia totală de combustibil obținută prin aplicarea termoficării în țara noastră se cifrează astfel la peste 2,7 milioane tcc în 1978, valoare ce reprezintă o reducere a consumului de resurse energetice primare de circa 3%.

Rezultatele prezentate se înscriu ca un efect direct al politicii partidului de gospodărire atentă a resurselor țării și de adoptare a celor mai oportune soluții care să țină seama de interesele de perspectivă ale întregii economii. Producerea combinată a energiei electrice și a căldurii în surse puternice, dotate cu echipamente prezentând performanțe tehnice și economice ridicate, precum și sistemele specifice de transport și distribuție centralizată a energiei electrice și a căldurii, sisteme ce beneficiază de soluții constructive în continuă perfecționare, reprezintă, în același timp, și o rezolvare într-un grad mai mare sau mai mic și a unor alte multiple și stringente probleme din domeniul industrial și al gospodăririi edilitare, cum sînt: degrevarea într-o măsură însemnată a industriei de construcții de cazane prin reducerea numărului de cazane de debite mici și reducerea substanțială a consumului specific de metal raportat la unitatea de căldură produsă; posibilitatea utilizării combustibililor inferiori pentru producerea căldurii cu randamente ridicate; reducerea substanțială a noxelor evacuate în atmosferă și pe această bază, eliminarea în toate localitățile importante a poluării provenind din producerea căldurii.

Politica de economisire a combustibilului prin adoptarea unor soluții de producere combinată de energie electrică și căldură prin termoficare a căpătat în țara noastră o largă dezvoltare atît în contextul economiei naționale cît și comparativ cu alte țări. Astfel, în anul 1979 se află în funcțiune 24 centrale

electrice de termoficare alimentînd sisteme publice în 20 centre urbane și peste 90 centrale electrice de termoficare cu profil industrial. Creșterea numărului și importanței consumatorilor de căldură a condus la realizarea de rețele de termoficare cu o lungime totală de peste 800 km, ajungîndu-se la distanțe maxime de transport de 9,5 km și diametre maxime ale conductelor de 600 mm în cazul rețelelor de abur, și 17 km respectiv 1200 mm în cazul rețelelor de apă fierbinte. Cu toate succesele, prezentate mai sus, există încă o serie de direcții prin care se pot obține perfecționări capabile să ofere, în continuare, substanțiale reduceri ale consumului de căldură și energie electrică și pe care ne propunem să le evaluăm în studiul de față.

Perfecționarea concepției sistemelor de termoficare

ÎN ȚARA NOASTRĂ soluția de termoficare a suferit permanente îmbunătățiri legate de adoptarea la condițiile concrete ale fiecărei centrale electrice de termoficare și ca urmare a permanentelor căutări generate de imperativul ridicării continue a eficienței economice a sistemelor de termoficare. Aceste perfecționări au la bază atît elemente de ordin calitativ ce privesc creșterea experienței specialiștilor din domeniul industriei producătoare de echipament, din domeniul proiectării și exploatării acestor obiective, cît și fructificarea rezultatelor obținute prin cercetări ample destinate aprofundării problemelor tehnico-economice specifice, deopotrivă cu adaptarea la condițiile țării noastre a soluțiilor aplicate în țări cu experiență tehnică îndelungată în domeniul termoficării. Dintre cele mai importante direcții în care eforturile depuse s-au materializat în rezultate deosebite, trebuie să menționăm continua îmbunătățire a performanțelor centralelor proiectate și realizate, astfel încît indicatorii tehnico-economici ai acestora s-au plasat în permanență la nivelul celor mai bune realizări mondiale.

Este de remarcă faptul că, începînd cu centrale electrice de termoficare de foarte mică putere, am ajuns ca, în cazul CET București-Sud, să avem peste 2000 Gcal/h instalate și sistemul de transport și distribuție aferent. De asemenea, s-a realizat asimilarea și producerea în țară a tuturor echipamentelor de bază, cazane, turbine, instalații de pompare, etc., echipamente ale căror performanțe tehnice se află în continuă îmbunătățire. Ca urmare, se

poate afirma că în prezent în România există o concepție proprie, originală cu privire la realizarea sistemelor de alimentare centralizată cu căldură prin termoficare, concretizată în rezolvarea unor probleme de optimizare, ținîndu-se seama de condițiile țării noastre, de soluții constructive tradiționale și regimurile de funcționare.

Astfel, au fost stabilite schemele centralelor electrice de termoficare în corelare cu necesitatea asigurării elasticității în funcționare și prin aceasta asigurarea obținerii și menținerii unor regimuri de încărcare a echipamentelor cît mai apropiate de regimurile economice optime. S-a realizat optimizarea sistemelor de transport al căldurii, atît din punct de vedere al configurației de ansamblu, cu implicații în reducerea consumurilor proprii de putere și energie electrică pentru pompare, cît și din punct de vedere al izolării termice, care în prezent asigură pierderi de căldură reduse.

Un loc deosebit l-au avut și îl au în continuare perfecționarea soluțiilor constructive în sensul eliminării materialelor deficitare și a celor energointensive; actualizarea periodică a regimurilor de funcționare corespunzător cu dinamica dezvoltării sistemelor și cu cerințele gospodăririi raționale a combustibililor; introducerea instalațiilor de reglare automată la punctele termice și consumatori.

Pe linia adîncirii aspectelor legate de realizarea sistemelor de termoficare, au fost întreprinse programe de cercetări ce și-au propus evidențierea unor măsuri capabile să conducă la utilizarea mai judicioasă și la gospodărirea rațională a căldurii și energiei electrice aferente pompării care, după cum se știe, antrenează însemnate consumuri energetice. Astfel, analiza condițiilor reale de apariție a virfului de sarcină termică în sistemele de termoficare urbană a fundamentat propuneri de reducere a valorilor nominale cu 12—17% pentru sarcina de încălzire, respectiv 20% pentru sarcina aferentă preparării apei calde de consum. Aplicarea, din 1970, a acestor propuneri s-a concretizat prin importante economii de investiții evaluate la peste 100 mil. lei, disponibilizări de capacități instalate în centralele electrice de termoficare și rețele superioare valorii de 200 Gcal/h prin îmbunătățirea indicatorilor de exploatare a sistemelor de termoficare și, pe această bază, diminuarea consumurilor de energie electrică pentru pomparea cu cca. 5%. Cercetarea condițiilor specifice în care este necesară alimentarea cu căldură a marilor complexe de sere legumicole a fundamentat atît posibilități de diminuare a investițiilor aferente capacității de

producere a căldurii în centralele electrice de termoficare, cât și modalități specifice de reglare a livrării căldurii. De asemenea, au fost realizate scheme de reglare automată a căldurii în sere, corelat cu necesitățile de consum impuse de tipul culturii și stadiul de dezvoltare a acesteia. Elementele prezentate au permis elaborarea de diagrame de reglaj specifice acestor consumatori, a căror aplicare — începând din 1972 — a permis realizarea de economii de căldură de ordinul a 5—10%.

Pe lângă aceste rezultate, în prezent sînt în curs de finalizare cercetări și analize vizînd reducerea consumurilor de combustibil aferente serelor legumicole prin eliminarea tuturor căilor de pierdere a căldurii, uniformizarea în plan orizontal a cîmpului de temperaturi interioare și menținerea valorii temperaturii aerului interior la nivelele strict necesare procesului tehnologic, introducerea culturilor duble sau multiple pe aceeași suprafață de teren, corelarea planului de producție și desfacere cu cerințele minimizării apelului la resursele energetice. În acest context trebuie menționate eforturile pentru realizarea unor soiuri de culturi și tehnologii de exploatare adoptate în mai mare măsură necesității reducerii în continuare a consumurilor de energie pentru încălzirea serelor, fundamentarea unor planuri de producție bazate în principal pe utilizarea suprafețelor de solar și diminuarea folosirii suprafețelor încălzite etc.

Preocupările privind perfecționarea în continuare a concepției generale a sistemelor de termoficare, a soluțiilor practice-aplicative relevă numeroase posibilități ce pot fi valorificate în perspectivă.

Acestea se referă la creșterea razei de eficiență a termoficării prin adaptarea de parametri ridicați ai agentului termic ; crearea de echipamente cu performanțe superioare, antrenînd consumuri tot mai mici de metal, cu comportări mai bune în exploatare (schimbătoare de căldură compacte, hidroelevatoare reglabile cu schemă proprie de automatizare a funcționării) ; adoptarea de scheme îmbunătățite pentru instalațiile din punctele termice și de la consumatori.

În vederea amplificării efectelor concrete în direcția economisirii energiei, s-a considerat oportună elaborarea unor metodologii de reglare a căldurii livrate prin sistemele cu apă fierbinte, destinate eliminării risipei de căldură prin apropierea parametrilor furnizați de cerințele reale de consum, introducerea experimental în exploatarea sistemelor de termoficare, din anul 1975. Aplicarea noilor instrucțiuni de reglare, complete și corectate prin adaptarea la specificul fiecărui sistem de termoficare, a permis raționalizarea regimurilor de funcționare.

O altă direcție a acțiunilor și preocupărilor o constituie sporierea gradului de termoizolare a clădirilor prin revizuirea și adoptarea unor grosimi optimizate. Criteriul de optimizare nu corespunde încă pe deplin modului de comparare a variantelor utilizat în energetică — dat fiind că nu s-au luat în considerare echivalări de putere și combustibil, ceea ce demonstrează că în acest domeniu sînt posibile perfecționări cu consecințe de cea mai mare importanță asupra utilizării raționale a energiei primare.

În conceperea sistemelor de termoficare, pe lângă acțiunile amintite anterior urmează a fi incluse deopotrivă

rezultate și soluții eficiente din punct de vedere tehnico-economic prin aprofundarea unor noi domenii de cercetare, prin valorificarea unor rezerve deja cunoscute. Se au în vedere optimizarea regimurilor hidraulice de funcționare prin realizarea de instalații intermediare de pompare în rețele și introducerea treptei a III-a de pompare în centralele electrice de termoficare, funcționînd numai în perioadele de vîrf ; diminuarea consumului propriu tehnologic în transportul căldurii prin actualizarea valorilor grosimii optime a termoizolațiilor, aplicînd o metodologie completă de calcul tehnico-economic comparativ, ce are în vedere actuala conjunctură economică în domeniul asigurării cu combustibili și energie electrică, în prezent și viitor.

Perfecționarea exploatării — cale intensivă în economisirea resurselor energetice

ÎN DOMENIUL exploatării sistemelor de termoficare, studii de regim hidraulic și termic, aflate în strînsă și permanentă corelare cu necesitățile reale de consum, au pus un accent deosebit pe optimizarea încărcării echipamentelor, concomitent cu asigurarea unei funcționări cât mai apropiate de parametri proiectați. Au fost elaborate astfel pentru centralele de producere a energiei electrice și termice de la Brazi și respectiv Ișalnița, scheme de funcționare și încadrare a echipamentelor de producere a căldurii, cores-punzătoare obținerii unor consumuri diminuate de combustibil, pentru fiecare regim caracteristic de furnizare a căldurii la consumatorii alimentați. Prin aceste scheme se stabilesc participarea fiecărei instalații la acoperirea sarcinii termice care se livrează, parametrilor tehnici în puncte caracteristice ale instalației, circulația debitelor de agent etc. ; s-au evidențiat soluții și metode de perfecționare a producerii și transportului căldurii ; s-a trecut la generalizarea reglării unitare a parametrilor căldurii livrate prin aplicarea unei metodologii unice și în baza unor diagrame de reglaj adaptată anual la cerințele respectivei etape de dezvoltare a sistemului. În cadrul acestei acțiuni, se menționează faptul că se practică metode de reglare diferențiate, în funcție de natura consumatorilor alimentați, se aplică metode particularizate la specificul schemei, astfel încît să valorifice la maximum posibilitățile oferite de echipamentele aflate în funcțiune în etapa respectivă ; s-a acționat în vederea eliminării dezechilibrărilor hidraulice în cadrul rețelelor primare, acțiune ce se extinde la ora actuală și în domeniul circuitelor secundare.

Eforturile depuse pe linia gospodăririi mai judicioase a combustibililor și energiei electrice în sistemele de termoficare, se reflectă în reduceri semnificative ale consumurilor specifice. În acest sens, ca un rezultat important se ilustrează faptul că în cazul consumatorilor urbani s-a ajuns la consumuri de ordinul a 12—14 Gcal/an ap. conv., iar în cazul serelor legumicole, de exemplu, reducerea se situează între 5—10%. Neîndoind că nivelurile de economii pot fi amplificate. Potrivit acestor orientări, se estimează introducerea

unui sistem unitar de planificare, urmărirea și raportare a consumurilor tehnologice proprii aferente transportului și distribuției căldurii produse în termoficare ; echilibrarea hidraulică a tuturor circuitelor secundare de distribuție a căldurii ; extinderea introducerii instalațiilor de reglare automată și de contorizare a consumului la punctele termice ; trecerea la introducerea treptei III de reglare a căldurii la nivelul consumatorilor, prin lansarea în fabricație de serie mare a echipamentelor necesare — ventile cu reglaj prestabilit ; introducerea calculatoarelor de proces în supravegherea și exploatarea marilor sisteme de termoficare, echipamente cu sarcini în domeniul menținerii unor regimuri optimizate de funcționare a întregului ansamblu de instalații ; întărirea rolului unităților de dispecerizare a producerii, transportului și utilizării căldurii în sistemele de termoficare.

Aceste elemente de natură să contribuie în mod direct la reducerea consumurilor energetice în rețelele de termoficare vor conduce la efecte practice și de lungă durată la nivelul sistemului de termoficare național. Prin aplicarea măsurilor menționate, prin generalizarea lor, prin investigarea altor căi și mijloace, economia anuală de combustibil în valori absolute la nivelul anului 1980 pentru centralele electrice de termoficare aparținînd Ministerului Energiei Electrice — aceste economii adăugîndu-se celor 2,7 milioane tcc pe care le aduce sistemul de termoficare ca atare — se situează în jurul valorii de 186,5 mii tcc/an, repartizate în următoarele direcții : întreruperea furnizării apei calde menajere pe timp de noapte — 30,1 mii tcc/an ; alimentare discontinuă a clădirilor care nu sînt folosite permanent — 23,2 mii tcc/an ; echilibrarea hidraulică a sistemelor de termoficare — 21,4 mii tcc/an ; introducerea automatizării, măsurării și controlului la puncte termice — 74,2 mii tcc/an ; introducerea dispecerizării livrării căldurii — 15,6 mii tcc/an ; introducerea reglajului mixt în sistemele de termoficare — 22,0 mii tcc/an.

După cum se poate constata, aceste măsuri de economisire a combustibilului și energiei electrice în sistemele de termoficare au ca efect cumulat disponibilizarea pentru economia națională a unei cantități importante de combustibil. De aceea este necesară introducerea sau extinderea măsurilor susmenționate în exploatarea echipamentelor și a instalațiilor sistemului de producere, transport și consum a căldurii. De asemenea, complexitatea diverselor echipamente tehnice, precum și a ansamblului în totalitate, corelată cu problematica realizării unor regimuri optimizate de funcționare, impune introducerea, în cazul marilor sisteme de termoficare, a conducerii exploatării sistemelor de termoficare prin instalații de dispecerat, avînd în dotare calculatoarele de proces concepute în varianta simplificată, adaptate strict la conducerea regimului termic și hidraulic sau în varianta lărgită, capabile să optimizeze permanent procesele de producere, transport și utilizare a energiei în sistemele de termoficare.

Nicolae NICULESCU
Nicolae DAVID
Constantin CORCODEL

Institutul de studii și proiectări energetice

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

GÎNDIREA economică progresistă pe teritoriul țării noastre a fost întotdeauna un însoțitor de nădejde al luptei poporului român pentru neatarnare și unitate statală. Conducătorii de seamă ai revoluției de la 1848 din Muntenia, Moldova și Transilvania — pe atunci încă arbitrar despărțite, dar care tindeau să se unească sub imperiul unor necesități obiective și ca urmare a impulsului dat de lupta maselor populare, al tuturor forțelor progresiste în calea cărora se ridicau mari obstacole — au fundamentat temeinic, și din punct de vedere economic, necesitatea imperioasă a independenței și unirii tuturor componentelor frățești ale României. Pe bună dreptate N. Bălcescu, S. Bărnuțiu, M. Kogălniceanu, Gh. Barițiu, Cezar Bolliac, Al. I. Cuza, Al. G. Golescu și alți revoluționari nici nu concepeau o Românie modernă fără de unitate și independență. Această idee a crescut în amploare și a pătruns în profunzime, alimentând forțele sociale ale progresului a cărei luptă a culminat cu actul de mare însemnătate pentru poporul român și dezvoltarea sa economico-socială — desăvârșirea unității statale de la 1 decembrie 1918.

Ideile economice și social-politice progresiste, despre independență și unitate statală, susținute de marii oameni ai sec. al XIX-lea, au fost ridicate pe o nouă treaptă prin afirmarea clasei muncitoare pe arena istoriei poporului român, ea colorând în chip dialectic eliberarea națională cu cea socială. Marcind factorul comun de idei progresiste legate de independență și unire, nu putem să nu distingem acele elemente care diferențiau în chip pozitiv concepția clasei muncitoare de cea

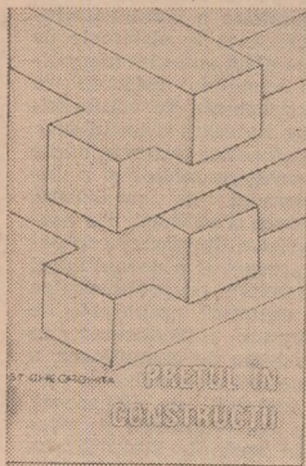
Unitatea și independența țării — țeluri esențiale ale gândirii economice progresiste românești (I)

a burgheziei în preajma realizării actului desăvârșirii unității statului român. Nu odată reprezentanții clasei muncitoare au știut să aprecieze ce a făcut bun burghezia cu liberalismul ei pe linia unirii și independenței. În anul 1888, când burghezia reprimase mișcările țărănești susținute de muncitorime, o publicație a clasei muncitoare știa să aprecieze cu obiectivitate contribuția burgheziei la unire și independență considerând că „dacă în interesul muncitorilor nu s-a făcut nimic bun, totuși starea cea nouă a liberalismului e mai bună decît vremea șerbiei și luptînd liberalii pentru interesele lor, au făcut să scape întrucîtva țara de cotoșirea străinului... Au făcut numai interesul lor, dar, făcîndu-l pe al lor, au făcut întrucîtva interesul tuturor românilor, căci ni-au asigurat ființa noastră ca români liberi și în viitoriu puterii a face dreptatea pe care ei nu au

voit să o facă”¹⁾. Muncitorimea și țărănimea, masele populare, au participat masiv la eforturile pentru realizarea unității statale. În cele de mai jos ne vom referi la câteva din momentele însemnate ale evoluției și dezvoltării în amploare și profunzime a ideii de unitate și independență a țării.

Independența și unitatea statului român a constituit un obiectiv major al gândirii și acțiunii patrioților români din sec. al XIX-lea. Astfel, pe baza cercetării atente a trecutului istoric al poporului român și a realităților vremii, M. Kogălniceanu arăta: „eu privesc ca patria mea toată acea întindere de loc unde se vorbește românește și ca istorie națională istoria Moldovei, a Valahiei și a fraților din Transilvania”²⁾. Pe aceeași bază, N. Bălcescu conchidea: „Unitatea națională fu visarea iubită a voievozilor noștri cei viteji, a tuturor bărbatilor noștri cei mari...”, că la mine românii „sînt meniți prin naționalitate, prin aceeași limbă, religie, obiceiuri, sentimente, prin poziția geografică, prin trecutul lor și în sfîrșit, prin nevoia de a se păstra și de a se mintui”³⁾. Sînt surprinse aici acele elemente care definesc ființa unei națiuni și concură în decursul istoriei milenare a poporului român la formarea conștiinței unității sale indestructibile. Căci, așa cum sublinia C. Bolliac, „Unirea României într-un singur stat... a fost sentimentul național în toate părțile României de cînd istoria a început a ne spune cîte ceva despre Dacia”⁴⁾. Deosebit de pregnant au relevat dorința și voința de unire a românilor din Transilvania cărturarilor de aici, opera cărora a dat expresie hotărîrii care a fost exprimată cu claritate

FIȘE

● Conferențiar dr. ing. Ștefan Gheorghită publică monografia **Prețul în construcții** (Editura tehnică, 1979, 252 p.), în care, după o analiză a sistemului de prețuri în construcții din perioada 1957—1975, prezintă sistemul de prețuri aplicat în prezent în construcții, dînd prioritate aspectelor sintetice și principiale. În contex-

mul perfecționării continue a conducerii economice în țara noastră, se analizează problema contractării lucrărilor de construcții, precum și a introducerii indicatorului „producția netă”. Autorul selectează unele aspecte reprezentative privind formarea prețurilor de construcții în diferite țări, în special în țările socialiste, în intenția de a oferi o informare sintetică în acest domeniu. Se fac și aprecieri prospective, în cadrul cărora eficiența să sporească în continuare prin: simplificarea raporturilor dintre constructor, beneficiar, proiectant, bancă; adîncirea specializării organizațiilor de construcții; îmbunătățirea evidenței printr-un sistem de analiză verticală; stimularea introducerii tehnicii noi; controlul global al realizării obiectivelor, cuprinzînd toate fazele, inclusiv studiile tehnice și calculele economice pînă la punerea în funcțiune.

Evaluarea produsului științific

● S. Kaceanov și B. Bradinov susțin, în studiul *Sobrajenia ot nosno oțenkaia na naucinia produkt* (Considerențe cu privire la evaluarea produsului științific), apărut în revista *IKONOMICESKA*

MISL, nr. 2/1979, teza că toate tipurile de evaluare a activității științifice sînt subordonate evaluării produsului științific. Ei introduc trei concepte succesive ale procesului de evaluare — evaluarea produsului științific, a rezultatului științific și a efectului științific. Se propun următoarele momente ale organizării evaluării: crearea unei clase de modele pentru descrierea produsului științific și rezultatului științific; dezbătutarea și analiza totalității efectelor rezultatului științific concret; elaborarea a două grupe de criterii destinate analizei produselor științifice, precum și evaluării și determinării efectelor aplicării lor. Autorii apreciază că problema evaluării rezultatelor activității științifice are un caracter complex și că rezolvarea ei cere o abordare interdisciplinară sistematic organizată pe bază de program

Productivitatea muncii în S.U.A.: spre stagnare?

● În numărul său din iunie a.c., revista engleză „Management Services” publică, sub titlul „Productivitatea în America de Nord”, ediția prescurtată a unui studiu efectuat de Nicolas Palik, sub auspiciile Institutului pentru

servicii de management din Marea Britanie.

Autorul citează statistici din care rezultă că, dacă din 1889 pînă în prezent productivitatea muncii în Statele Unite a crescut cu 500%, în ultimul deceniu sporul mediu anual s-a redus la circa 2%, iar anul trecut la 1,6% (pe cînd R.F.G., Japonia și alte țări au înregistrat un ritm de 6—14% pe an). Ca principale cauze ale fenomenului sînt enumerate șomajul cronic și inflația, scăderea investițiilor și a cheltuielilor pentru cercetare-dezvoltare (este semnificativ faptul că în decurs de un deceniu, numărul brevetelor de invenții înregistrate anual s-a menținut la un nivel sensibil constant, în timp ce pe plan mondial el a crescut cu 39%), erodarea motivației economice a muncitorilor și, deopotrivă, a conceptului liberei întreprinderi, ofensiva birocrăției, intervenții guvernamentale neoportune.

Presiunile pe care le exercită concurența producătorilor din alte țări și creșterea prețurilor la energie și materii prime tind să agraveze situația actuală, ceea ce pune cu toată seriozitatea probleme prioritare ca îmbunătățirea climatului pentru inovația tehnologică și pentru investiții de capital, pregătirea mai eficientă

în 1848 la Blaj : „Noi vrem să ne unim cu țara”.

Mai departe, într-un memoriu adresat principelui Cuza în 1860, Al. Papiu Ilarian arăta : „Românii din Transilvania, în împrejurările de față numai în Principate privesc, numai de aici așteaptă semnul, numai de aici își văd scăparea...⁵⁾. Unirea Transilvaniei cu România a fost temeinic argumentată de gânditorii înaintați. Astfel, B.P. Hașdeu scria : „Nu numai în privința limbei, ci și în aceea a teritoriului este absolutamente imposibil de a trage o linie de demarcațiune între moldovenii și muntenii... moldovenii sînt munteni, muntenii sînt moldoveni, moldovenii și muntenii sînt transilvani, transilvanii sînt moldoveni și munteni, iată singurul aspect adevărat și posibil al acestui majestuos tablou, de o unitate națională fără exemplu în analele lumii”⁶⁾.

Mișcarea muncitorească, dezvoltându-se concomitent pe ambele versante ale Carpaților, a dat, în spiritul socialismului științific, în strînsă legătură cu condițiile și misiunea sa istorică, o vie expresie cerinței obiective de reunire a tuturor românilor într-un singur stat, fixîndu-și ca unul din obiectivele fundamentale ale luptei sale făurirea statului național unitar și independent. Astfel, într-un articol publicat în revista cu titlu semnificativ „Dacia viitoare”, editată în 1883, Milles aprecia Unirea din 1859 ca incompletă și sublinia : „Vom spune dar verde și lămurit cugetarea noastră : Voim Dacia așa cum ea fu, fiindcă istoria și dreptul, tradițiunea..., trecutul și prezentul ne dau dreptul de a aspira la o Dacie română... Voim dar... ca

românii să fie toți liberi și să formeze un stat, iar nu să geamă sub niște dominațiuni străine și vitrege”⁷⁾. Cu același patos revoluționar, cu aceeași încredere nestrămutată sînt reluate aceste idei în revista „Emanciparea” care saluta cu deosebită satisfacție inițiativa confrăților de la revista „Dacia viitoare” de a arăta că românii niciodată „nu au renunțat la legitima lor nădejde, la întrunirea tuturor provinciilor locuite de români într-un singur mănunchi”⁸⁾. Iar gazeta „Munca” din 27 mai 1894 scria cu un robust optimism despre acel „ideal frumos, spre a cărui realizare trebuie să tindem și la care fatalmente vom ajunge”, idealul de a făuri „o Românie mare, care să grupeze pe toți fiii ei”.

Alături de rațiunile de ordin istoric, etnic sau social, rațiunile economice și-au avut și ele locul — dintre cele mai însemnate — în argumentarea unirii și independenței. Într-o lucrare editată cu doi ani înainte de unirea de la 1859, al cărei autor a ținut să rămînă anonim, se scria că „unirea e mintuirea proprietății...”⁹⁾ dezmoțirea și învierea industriei...”⁹⁾. Într-un semnificativ pasaj se evidențiază condițiile favorabile pe care le-ar crea unirea țărilor române pentru dezvoltarea întregii economii în toate compartimentele ei : „Unirea dezmoțeste și înviază industria, care cuprinde în sine agricultura (sau lucrarea pămîntului), negoțul și meșteșugurile. Dezmoțeste și înviază agricultura, pentru că țaria guvernului scutește pe țărani de baileducări și de străgăniurile indesite și chiar necurmte care smulg pe plugar de la muncă în timpurile cele mai prețioase ; pentru că statomnicia guvernului încurajează la așezăminte agricole mari, inlesnește acestei ramuri de industrie ajutoarele științei ; îi dă unelte mai desăvirșite, sămînța

mai bună, vîță de vie mai bună ; dă un bold puternic plugarilor spre spor, spre mai bine, făcîndu-i să se bucure în pace și fără temere pe rodul muncii lor. Unirea dezmoțeste și înviază negoțul și meșteșugurile, pentru că încurajează la întreprinderi mari ce cer timp îndelungat și statomnicie ; pentru că scutește aceste ramuri ale industriei de toate încurcăturile cite pot avea în daraverile lor cu străinii, pentru că le deschide căi de comunicare, care sînt adevăratele lor aripi, pentru că le întinde, le lărgește sfera de vînzare, pentru că le deschide nouă vine de avuție cum minele și altele...”¹⁰⁾. Autorul lucrării considera că unirea va fi însoțită de preferențe care să stimuleze viața economică, punîndu-și mari speranțe într-o politică activă a unui stat puternic.

prof. dr. I. V. NICOLAE
conf. dr. D. MUREȘAN

- 1) „Muncitorul”, nr. 58, Iași, 18 sept. 1888.
- 2) M. Kogălniceanu, Cuvînt pentru deschiderea cursului de istorie națională, rostit la Academia Mihăileană, în Antologia gândirii românești, partea I, Edit. politică, București, 1967, p. 349.
- 3) N. Bălcescu, Mersul revoluției în istoria românilor, în op. cit., p. 261.
- 4) C. Boliac, Unitatea României, în op. cit., p. 300.
- 5) Citat din Gîndirea social-politică despre unire (1859), Edit. politică, București, 1966, p. 147.
- 6) Ibidem, p. 317.
- 7) Documente din istoria mișcării muncitorești din România 1879—1892, Ed. politică, București, 1973, p. 165—166.
- 8) „Emanciparea”, nr. 2 din mai 1883, p. 1.
- 9) Un român din București. Aruncare de ochire asupra Unirii principatelor. În : „Date și documente relative la renașterea României”, vol. III, p. 309.
- 10) Ibidem.

a noilor muncitori, creșterea cointeresării, introducerea pe scară largă a „ingineriei manageriale”.

Depistarea radiațiilor de căldură

● Jacques Antoine prezintă în L'USINE NOUVELLE (31.V.a.c.) sub titlul Tous les rayonnements de chaleur depistés (Au fost depistate toate radiațiile de căldură), o metodă pusă la punct de Institutul național de cercetare și securitate (I.N.R.S.) din Franța, prin care s-ar determina cu precizie nivelele de radiație în atelierele existente sau în curs de proiectare, metodă care ar constitui un mare pas înainte spre optimizarea mijloacelor de protecție a muncii, dar totodată și de economisire a combustibililor. În esență, se face un bilanț termic — se citrează cu ajutorul unor parametri măsurabili schimbările de căldură între om și mediul ambiant : prin radiație, evaporare, producere de căldură internă ș.a. Modelul ar urma să fie testat în industrie în anul în curs. Pentru aceste studii a posteriori temperaturile ce urmează să fie introduse în calcul vor fi indicate de camere pentru radiații infraroșii. În stadiul concepției unei uzine, cercetările vor porni

de la toate fenomenele de radiație. Pe baza lor se vor stabili expunerea geografică a atelierelor, natura materialelor acoperișului și pereților, dimensionarea, caracteristicile și localizarea ecranelor, protecția vestimentară individuală ș.a.

Utopia „noilor economiști”

● L'utopie des nouveaux économes : la droite à la recherche d'un projet de société (Utopia noilor economiști : dreapta în căutarea unui proiect de societate) este un articol de Pierre Rosanvallon, publicat de revista CADRES CFDT și reprodus de „Problèmes économiques” din 21.III.1979. Orientarea „noilor economiști” își are originea, spune P.R., în două școli americane : 1) școala de la Chicago, în frunte cu Milton Friedman, exponentul liberalismului cel mai intransigent ; 2) școala din Virginia, care s-a concentrat la originea asupra criticii birocrăției guvernamentale și a limitelor politicilor de „welfare”. În esență, consideră Rosanvallon, ansamblul lucrărilor „noilor economiști” se sprijină pe o confuzie gravă între capitalism și economia pură de piață : a priori capitalismul nu a făcut niciodată etatism, antietatism sau intervenționism ;

el a apărut întotdeauna pozițiile practice care corespundea salvagărdării și dezvoltării intereselor sale, fără a avea vreo doctrină preconcepută în această privință. Dealtfel, afirmă autorul, istoria capitalismului ne arată, pe de o parte, că tocmai marii industriași au fost la originea politicilor protecționiste, că tocmai ei au reclamat subsidiile și preluarea de către stat a tuturor obligațiilor sociale, iar, pe de altă parte, că economia de piață pură este o abstracție și că a confrunța capitalismul cu economia de piață, înseamnă în mare măsură a confunda teoria cu realitatea.

ECONOMIE POLITICĂ

MANUAL PENTRU
CLASA A XI-3

● Ni se par demne de semnalat calitățile pedagogice ale manualului Economie politică, pentru clasa a XI-a licee, apărut recent în coordonarea prof. univ. dr. Florin Burton în Editura didactică și pedagogică. Autorii — Ga-

FIȘE

briela Bărbulescu, Florin Burton, Emilia Ciuraru, Petre Dubleş — s-au străduit, în cele 176 p. ale lucrării să prezinte cu claritate apreciabilă conceptele și legile fundamentale ale științei economiei politice și să dezvăluie totodată elevilor substratul și mecanismul diferitelor procese și fenomene economice actuale. Manualul este structurat în I Introducere ; II Socialismul. Politica economică a P.C.R. III Economia lumii contemporane ; IV Relațiile economice externe ale României ; V Încheiere. Menționăm tratarea amplă, în lecții de sine stătătoare, a conceptelor elaborate de partidul nostru, cum ar fi autogestiunea economico-financiară, fondul național de dezvoltare economico-socială, sau, pe plan internațional, problematica lichidării subdezvoltării și a noii ordini economice internaționale ca imperativ al contemporaneității. Lucrarea este bogată în scheme și tabele sugestive, care facilitează pătrunderea în mecanismele complexe ale vieții economice, și realizează totodată o sinteză a bogatului material notional și faptic la care se referă.

Africa

NECESITĂȚI ȘI OPORTUNITĂȚI
DE ACCELERARE A DEZVOLTĂRII
ECONOMICE

Evoluții diferențiate

ÎN ULTIMII TREI ANI (1976—1978), ritmul mediu anual de creștere a produsului intern brut pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare din Africa a fost de 5,7 la sută, superior celui înregistrat în anii 1960 (4,7 la sută) și în intervalul 1970—1977 (4,8 la sută). Această creștere de ansamblu obținută în ultimele două decenii apare deosebit de diferențiată în performanțele statelor africane în curs de dezvoltare exportatoare și neexportatoare de petrol, grupate, așa cum se procedează în documentele Comisiei Economice O.N.U. pentru Africa (C.E.A.), după criteriul produsului intern brut pe locuitor (Doc. C.E.A. E/CN.14/697/Part. 1, 9 mars 1979).

Principalele țări exportatoare de petrol de pe continent (Algeria, Gabon, Libia, Nigeria) au atins în ansamblu un ritm mediu anual de creștere a produsului intern brut de 7 la sută în anii '60 (4 la sută în cazul P.I.B. pe locuitor), cu o accelerare în anii '70 la (7,4 la sută P.I.B. global și 4,5 la sută P.I.B. pe locuitor). 44 țări africane neexportatoare de petrol au înregistrat un ritm mediu anual de creștere al P.I.B. de 3,9 la sută (0,9 la sută pe locuitor) în anii '60 și 3,5 la sută în perioada 1970—1977. Țările neexportatoare de petrol în care P.I.B. pe locuitor este sub 100 dolari (Benin, Burundi, Etiopia, Guineea, Volta Superioară, Lesotho, Malawi, Mali, Niger, Tanzania, Ruanda, Somalia, Ciad, Zair) au înregistrat un ritm mediu anual de 2,5 la sută în anii '60 (fără nici o creștere a venitului pe locuitor) și de circa 3,5 la sută în anii '70. Țările cu un P.I.B. pe locuitor între 100 și 200 dolari (Botswana, Comore, Imperiul Centrafrican, Gambia, Kenya, Madagascar, Mauritania, Uganda, Camerun, Sierra Leone, Sudan, Togo) au înregistrat ritmuri de creștere a P.I.B. de 4,7 la sută în deceniul al șaptelea și 3 la sută în perioada 1970—1977. Țările cu un P.I.B. pe locuitor între 200 și 300 dolari (Angola, Insulele Capului Verde, Egipt, Ghana, Guineea Bissau, Guineea Ecuatorială, Liberia, Maroc, Mauritius, Mozambic, Senegal, Swaziland) au înregistrat ritmuri de creștere a P.I.B. de 3,7 la sută în anii '60 la 3,1 la sută în anii '70.

În sfârșit, țările cu P.I.B. pe locuitor între 300 și 400 dolari (Congo, Coasta de Fildeș, Sao-Tomé și Príncipe, Seychelles, Tunisia, Zambia) au obținut creșteri medii anuale de circa 6 la sută în intervalul 1960—1977, cu o diminuare a ritmurilor după 1970.

Pe ansamblul țărilor africane în curs de dezvoltare ponderea investițiilor în P.I.B. a crescut destul de lent și contradictoriu, de la 16 la sută în deceniul trecut la 18,1 la sută în 1970—1977.

În cele patru țări exportatoare de petrol, ratele de acumulare au crescut rapid în 1973—1974, dar după aceea au scăzut, ca urmare a creșterii rapide a cheltuielilor pentru consum, atât public cât și privat. Ponderea investițiilor în P.I.B. a scăzut de la 23,2 la sută în anii 1960—1970 la 21,1 la sută în anii 1970—1977.

În grupul țărilor neexportatoare de petrol, ponderea investițiilor în P.I.B. a urcat de la 13,6 la sută în 1960—1970 la 16,9 la sută în 1970—1977. Însă dacă în țările cu un P.I.B. de 300—400 dolari pe locuitor ponderea respectivă a oscilat între 20 și 23 la sută, în țările cu un P. I.B. pe locuitor între 100 și 200

dolari ea s-a menținut la nivelul de 11,8 la sută — 13,9 la sută, ceea ce, evident, a creat mari dificultăți în realizarea unor proiecte de dezvoltare.

O „strategie africană“

NECESITATEA accelerării dezvoltării economice pe baza unei planificări sistematice a diverselor mecanisme ale economiei este admisă de cîtva timp de toate țările de pe continent. În acest sens, diferite țări au elaborat planuri de dezvoltare care încorporează diverse variabile și instrumente de ordin economic și politic. Unele dintre aceste planuri de dezvoltare au tendința de a acoperi perioada de la 3 la 7 ani. „Această durată este de dorit din punct de vedere al rapidității de execuție și rapidității operaționale, sublinia un document recent al C.E.A., dar ea impune anumite restricții cruciale gradului de schimbări sau de transformări care pot fi avute în vedere“.

Secretariatul C.E.A. a prezentat la ultima sesiune — a XIV-a — a Comisiei (Rabat, 20—23 martie 1979) un proiect de plan pe termen mediu pentru Africa, pe anii 1980—1983, plan care urmărește realizarea unei mari autonomii a țărilor africane și o mai pronunțată „creștere autosusținută“, pornind însă de la planul director revăzut pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale în Africa, pe perioada 1976—1981—1986 (Doc. C/CN.14/ECO/90/Rev 3). Se subliniază necesitatea unei abordări mai largi a procesului dezvoltării, care să cuprindă atât laturile economice, cît și factorii social-politici, pe baza unor studii aprofundate asupra obiectivelor prioritare, pentru crearea unor instrumente de acțiune politică consecventă și realistă, în contextul preocupărilor pentru definirea noii strategii internaționale a dezvoltării.

În ideea pregătirii Programului Națiunilor Unite pentru cel de-al treilea deceniu al dezvoltării, Comisia Economică O.N.U. pentru Africa a inițiat definirea caracteristicilor preliminare ale unui model de proiect pentru țările africane, în câteva variante sau scenarii de dezvoltare.

În conformitate cu «strategia africană» pentru anii '80 și următorii, așa cum a fost prezentată în Documentul E/CN.14/ECO/90 Rev. 3, dezvoltarea economică și socială trebuie orientată spre trei obiective fundamentale: a) încurajarea deliberată a unei independențe economice în creștere, b) accelerarea proceselor autonome de creștere și diversificare care își găsesc loc în fiecare țară, c) eradicarea progresivă a sărăciei maselor. Aceste trei obiective, luate în ansamblu, fac necesară construirea unui „scenariu de transformare“ a economiilor africane și nu a unui „scenariu de reproducere“, chiar dacă acesta din urmă ar implica și unele adaptări sau rețusuri.

Unul din scenariile modelului de proiect pornește de la postulatul că un ritm mediu anual de creștere economică de cel puțin 6 la sută trebuie atins de toate țările africane în curs de dezvoltare în deceniul următor.

Un alt scenariu al modelului ține seama de „Declarația de la Lima“ a celei de-a V-a Conferințe ministeriale a țărilor nealiniate (25—30 august 1975), care recomandă o creștere industrială în țările africane în curs de dezvoltare de 12—13 la sută anual, pentru a se ajunge la o pondere de 2 la sută a regiunii în producția industrială mondială.

Al treilea scenariu se referă la necesitatea unei politici de mai mare independență economică, prin formarea unor resurse independente ca urmare a unei cooperări regionale între țările în curs de dezvoltare, africane și altele, încurajînd, mai ales,

producția agricolă, transformarea rurală și industrializarea de bază, lărgirea piețelor și restructurarea comerțului internațional.

Componente ale strategiei

A. Față de marile rămăneri în urmă ale producției agricole — care și-a redus ritmul mediu anual de creștere de la 2,4 la sută în anii '60 la 1,9 la sută în perioada 1970—1977 (în țările cu un P.I.B. pe locuitor de sub 100 dolari ritmurile au fost 0,8 și respectiv 1,3 la sută), față de condițiile dificile ale agriculturii africane¹⁾ și mai ales, față de tendințele de deteriorare continuă a gradului de autosatisfacere în producția agroalimentară²⁾, este de înțeles preocuparea majoră a țărilor africane pentru măsuri eficiente de dezvoltare a acestei importante ramuri a economiei naționale.

De altfel, la cererea formulată prin Declarația de la Freetown, adoptată în noiembrie 1976 de miniștrii agriculturii din țările africane, F.A.O. a elaborat Planul alimentar regional pentru Africa, care cuprinde o serie de propuneri pentru a frâna unele tendințe extrem de periculoase în evoluția agriculturii pe continentul african. Dintre acestea ar putea fi menționate: a) expansiunea rapidă a proiectelor de irigare, mai ales în Sahel; b) eradicarea oncosercosei pe o suprafață de 100 000 km pătrați de sol fertil din diferite văi; c) dispariția trypanosomei pe o suprafață de 10 milioane km pătrați; d) creșterea numărului de tractoare în funcțiune de la 227 000 bucăți în 1975 la 822 000 în 1990, astfel ca numărul de hectare de teren arabil ce revin la un tractor să scadă de la 518 la 287.

Planul evaluează investițiile necesare pentru aceste proiecte la 27,3 miliarde dolari (în prețurile din 1975) pentru întreaga perioadă 1975—1990, ceea ce ar însemna o cheltuială medie anuală de circa 1,8 miliarde dolari. Această sumă este aproximativ egală cu cheltuielile medii anuale pentru importul de bunuri alimentare în anii 1972/1974.

În paralel, se sugerează și alte măsuri care să ducă la creșterea producției agroalimentare, cum ar fi reevaluarea prețurilor la producători, extinderea utilizării îngrășămintelor și distribuției de semințe, amenajarea căilor de transport și instalarea (șilor de depozitare, amenajarea în comun a bazinelor fluviale și ale lacurilor, punerea la punct a unui sistem regional de securitate alimentară și o coordonare mai strânsă în domeniul cercetărilor agricole, programelor de luptă împotriva dăunătorilor și diverselor maladii.

Expertii citați atrag atenția că sporirea producției agricole în Africa este frînătată actualmente de sistemul apreciat ca esențialmente rudimentar de proprietate asupra pământurilor, supus unor decizii arbitrare care scapă tuturor considerentelor tehnice³⁾.

Această realitate sugerează necesitatea unor cercetări riguroase asupra structurii utilizării terenurilor și reformării ei de așa manieră încât să se obțină un randament mai ridicat pe unitate de suprafață. În același timp, se evidențiază necesitatea ameliorării considerabile a ansamblului factorilor de muncă. De asemenea, ținând seama de importanța considerabilă a sectorului agricol în cea mai mare parte a țărilor continentului, se subliniază necesitatea ca agricultura să absoarbă partea cea mai însemnată a creșterii forței de muncă, nu numai pentru a diminua sărăcia în zonele rurale și a limita exodul de la sate spre orașe, dar și pentru a crea piețe capabile să stimuleze producția și să ofere locuri de muncă în alte sectoare ale economiei.

B. Principala strategie a dezvoltării industriei prelucrătoare în anii '60 și la începutul anilor '70 s-a rezumat, în linii generale, la substituirea importurilor, pentru ca mai recent accentul să fie pus asupra industriilor de export, care au fost consolidate, fiind favorizate ramurile care permit și o anumită conexiune între sectoare. Unele țări încurajează dezvoltarea sectorului public, altele a celui privat, dar, în linii mari, există o înbinare a celor două sectoare.

¹⁾ 44 la sută din suprafața continentului suferă de secetă (de două ori mai mult decât media mondială), o bună parte din suprafețe fiind afectate de fenomenele desertizării (față de 4 la sută în Asia și 1 la sută în America Latină).

²⁾ Specialiștii F.A.O. apreciază că menținerea tendințelor din ultimii ani ar putea duce la reducerea de la 83 la sută în anii 1972—1974 la 76 la sută în 1985 a gradului de autosatisfacere a necesarului de cereale, de la 107 la sută la 90 la sută la legume, de la 105 la sută la 84 la sută la carne și de la 126 la sută la 97 la sută la pește.

³⁾ Doc E/CN.14/697/Part 1, sint prezentate cinci mari tipuri de proprietate și utilizare a solului: 1) proprietatea feudală sau semi-feudală; 2) proprietatea comunitară tradițională; 3) proprietatea individuală (economia de piață); 4) plantațiile; 5) tipul nou „socialist”.

După 1975, rezultatele obținute în industria prelucrătoare de țările africane s-au ameliorat. În 1976, valoarea adăugată (în prețuri constante din 1970) a marcat o creștere pe ansamblul industriei de 8,1 la sută, iar în 1977 de 7,6 la sută, față de 6,1 la sută în anii '60 și la începutul anilor '70. În același timp, au continuat să se manifeste mari diferențe între țări: principalele țări exportatoare de petrol au realizat o creștere a producției industriale manufacturiere de 10,1 la sută în 1977 și 17,1 la sută în 1976; țările neexportatoare de petrol au înregistrat o creștere de 6,5 la sută în 1977 și 4,6 la sută în 1976; în țările cu un P.I.B. pe locuitor sub 100 dolari creșterea a fost mult mai lentă.

În ansamblu, ponderea industriei prelucrătoare grele (cuprinzând produsele chimice, petroliere, minerale și metalice, metale de bază și producția metalurgică) în valoarea nou creată a crescut de la 32 la sută în 1970 la 39,8 la sută în 1976. În unele țări, cum ar fi Tunisia, Kenya și Egiptul, această pondere ar oscila în jur de 50 la sută, deși aprecierile statistice pot fi uneori prea optimiste. În general însă ponderea industriei prelucrătoare în P.I.B. continuă să rămână scăzută: în 1977 această pondere a fost de 15 la sută în cinci țări africane, între 10 și 15 la sută în 13 țări, sub 8 la sută în 33 de țări.

Printre factorii care au întârziat dezvoltarea sectorului industrial în Africa, specialiștii C.E.A. citează între altele deteriorarea balanței de plăți care a dus la restricții în importul unor materii prime și piese detașate, lipsa personalului calificat ș.a. Pentru a accelera acest proces, în intervalul 1950—1981 se scontează pe crearea unui Fond african de dezvoltare industrială și a unui Centru de concepție industrială.

În același timp se evidențiază rolul pe care l-ar putea juca crearea unor bănci regionale de dezvoltare în mobilizarea resurselor financiare ale regiunii pentru investiții în sectoare de importanță capitală cum sint cele extractive, energetice, prelucrătoare etc.

C. Populația Africii se așteaptă să crească de la 401 milioane locuitori în 1975 la 523 milioane în 1985 și 813 milioane în anul 2000, iar ponderea populației urbane în totalul populației să se ridice de la 13,2 la sută în 1950 la 27,1 la sută în 1980 și 37,7 la sută în anul 2000. În același timp, trei variante elaborate de specialiștii, indică următoarele rate medii anuale de creștere a forței de muncă: I — 2,5 la sută în intervalele 1980—1990 și 1990—2000; II — 2,5 la sută în 1980—1990 și 2,7 la sută în 1990—2000; III — 2,6 la sută în 1980—1990 și 2,8 la sută în 1990—2000.

D. Pe lângă măsuri privind comerțul exterior, balanțele de plăți, prețurile, ajutorul extern etc., un rol important revine măsurilor politice-organizatorice în curs de aplicare sau adoptare. În această categorie de măsuri, specialiștii africani includ în continuare: „africanizarea” a numeroase sectoare ale economiei pentru a asigura reinvestirea beneficiilor în economiile locale și pentru a contribui la crearea unui număr sporit de locuri de muncă; crearea unui număr mai mare de subdiviziuni administrative regionale, provinciale și locale într-un anumit număr de țări mai eterogene pe plan etnic, pentru a spori participarea locală la procesele decizionale; crearea unor consilii de productivitate, venituri și prețuri, precum și a unor mecanisme pentru reducerea inflației; reforme ale sistemelor de educație ș.a.

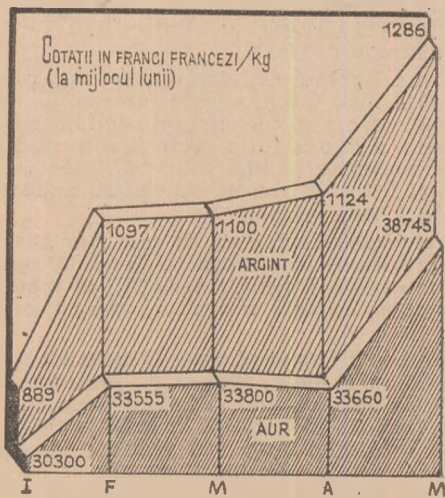
Un rol, de asemenea, important revine extinderii colaborării dintre țările africane, precum și dintre aceste țări și celelalte țări în curs de dezvoltare, colaborării cu alte state ale lumii, inclusiv în cadrul organismelor internaționale. În acest sens, un exemplu îl oferă extinderea și diversificarea continuă a relațiilor de comerț și cooperare dintre România și țările africane.

Vizitele întreprinse în luna aprilie a.c. de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, în Libia, Gabon, Angola, Mozambic, Zambia, Burundi, Sudan și Egipt au constituit un moment de însemnată istorică în dezvoltarea relațiilor multilaterale ale României cu țările respective, cu tinerele state africane, cu mișcările de eliberare din Africa. Cele 45 de documente de colaborare, dintre care șase tratate de prietenie și cooperare, semnate în timpul vizitei, asigură o nouă și trainică bază cooperării și schimburilor dintre România și țările respective, extinzând sfera domeniilor și obiectivelor de cooperare în domeniul industrial și tehnic, energiei și combustibililor, altor materii prime, agriculturii, științei, culturii, sănătății, presei ș.a.m.d. Vizita a prilejuit o nouă afirmare a solidarității militante a poporului român cu țările și popoarele africane, în lupta lor pentru asigurarea dreptului legitim de a-și hotări singure soarta, de a fi stăpîni pe bogățiile și resursele lor naționale și de a le folosi în scopul propriei dezvoltări economice și sociale, pentru triumful deplin al libertății și independenței pe pământul Africii și în întreaga lume.

dr. George MARIN

Prețuri în continuă creștere la metale prețioase

INCEPÎND cu anul 1978, pe piața metalelor prețioase s-au înregistrat creșteri constante de prețuri, în prezent neexistînd indicii care să lase să se întrevadă perspective imediate de scădere sau de menținere a acestora la un nivel stabil.

rilor, inclusiv la argint, evoluția prețului acestuia fiind direct legată de cel al aurului. Astfel în primele 4 luni ale anului prețul aurului a crescut cu 27 la sută iar la argint cu 46 la sută (vezi graficul alăturat). Majorările au influențat, la rîndul lor prețul platinei, investitorii îndreptîndu-se către acest metal pentru a-l substitui aurului în anumite ramuri industriale. Aici s-au adăugat reducerile în producția Republicii Africa de Sud și a Ca-

Reorientări în energetica italiană

PARALEL cu reducerea consumului de petrol, Agenția italiană de stat pentru electricitate și-a propus revizuirea programului energetic național în sensul acordării unei atenții sporite energiei electrice obținute în hidrocentrale. O mai bună valorificare a potențialului hidroenergetic ar putea furniza, potrivit specialiștilor, circa 2 000 MW, respectiv tot atîta energie cît a reprezentat sporul de producție obținut din centrale nucleare și termice în 1978 față de 1977. Deși diferența nu va fi în 1979 încă suficient de mare, soluția este considerată absolut necesară pentru a contribui la depășirea dificultăților cu care este confruntată Italia. Această problemă este cu atît mai acută în condițiile în care cererea de energie în creștere față de anul trecut — se pare că va depăși posibilitățile interne și importurile.

În ceea ce privește programul nuclear — care prevede darea în exploatare a 8 centrale pînă în 1985 — se constată o încetinire în realizarea planurilor inițiale și încercarea de a găsi alternative, concretizate în reducerea consumului de energie pentru uz casnic, automobile și reclame comerciale.

Orientări în dezvoltarea economică

Uruguay: atenție sporită acordată industrializării

REPUBLICA ORIENTALĂ A URUGUAYULUI (3,060 mil. locuitori ; 177 508 km² suprafață) este preocupată în prezent de dezvoltarea prioritară a sectorului industrial — într-o economie pînă acum predominant agrară —, realizarea programului energetic și restructurarea comerțului său exterior.

În cadrul economiei, sectorul de bază îl constituie zootehnia, care însă nu a reușit în ultimii ani să asigure dezvoltarea corespunzătoare a țării, fapt ce a determinat măsuri vizînd dezvoltarea agriculturii și intensificarea pescuitului oceanic.

Industria (care ocupă 25 la sută din forța de muncă activă și asigură 1/4 din P.N.B.), după o perioadă de stagnare pînă în 1975, a început să înregistreze constant ritmuri anuale de creștere de peste 5 la sută, o contribuție ridicată avînd mai ales mijloacele de transport, metalurgia, textilele. Se pune de asemenea, accent pe asamblarea de autovehicule — cu atenție specială pentru tractoare — precum și pe petrochimie. Pentru promovarea activității industriale, a cercetării științifice au fost inițiate, recent măsuri vizînd stimularea acordării de credite întreprinderilor a căror activitate servește prioritar intereselor economiei naționale.

O atenție deosebită se acordă sectorului energetic, sarcinile actuale vizînd extinderea rețelei electrice naționale, sporierea rezervelor petroliere și accelerarea cercetărilor pentru identificarea a noi surse de energie. Se prevede creșterea producției de energie electrică (în prezent 2,8 mld. kWh cu o capacitate instalată de 700 MW) prin realizarea de proiecte hidroenergetice și utilizarea primului reactor nuclear construit în țară.

Și în ceea ce privește comerțul exterior au fost luate o serie de măsuri în sensul renunțării la contingentele de import și stimulării pe căi financiare a exporturilor de bunuri netradiționale, în special produse manufacturate, astfel că în ultimii ani s-a reușit reducerea semnificativă a datoriei externe și a soldului negativ al balanței comerciale. La export crește ponderea produselor petrochimice, ale industriei textile și ceramice iar importul este orientat cu precădere către mașini și utilaje pentru industrie. Alături de principalii parteneri tradiționali latino-americani, se observă în prezent creșterea comerțului cu țările din Orientul Mijlociu și Europa, inclusiv cele socialiste.

Relațiile economice dintre R. S. România și Republica Orientală a Uruguayului se desfășoară pe baza Acordului comercial pe termen lung, încheiat între cele două țări în 1968. Din Uruguay, țara noastră importă lînă, exporturile românești constînd în special din produse chimice, rulmenți, cabluri electrice, transformatoare. Există, de asemenea, preocupare pentru inițierea unor acțiuni de cooperare în domeniul de interes comun cum sînt agricultura, industria chimică, construcțiile de mașini.

Emilian STANCU

Cauzele sînt multiple și greu de delimitat între ele. Trebuie menționat în acest sens, cel puțin în ce privește aurul, tulburările din ultimul an în domeniul financiar-valutar din lumea occidentală care au determinat o anumită neîncredere în dolar soldată cu dificultăți în aprovizionarea pieței cu metal galben. La aceasta s-au adăugat și alți factori conjuncturali, care, pe fondul crizei energetice au favorizat suplimentar creșterea prețu-

nadei aflați printre principalii furnizori pe piața platinei, diminuări decise în ciuda creșterii cererii, în special din partea Japoniei care consumă circa 50 la sută din disponibilul total mondial.

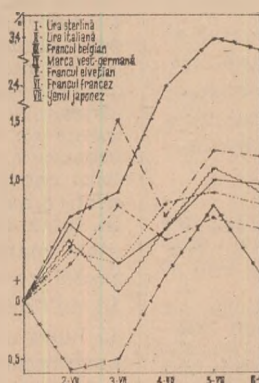
Ca tendință, apreciază specialiștii, vor continua să se înregistreze majorări de prețuri pe fondul condițiilor menționate și în mod special la platină datorită utilizării crescînde a acestui metal în industria automobilelor.

EVOLUȚII MONETARE

ÎN SAPTAMINA 2—6 iulie a. c., dolarul a continuat să regreseze față de ansamblul celorlalte valute occidentale sub semnul incertitudinilor legate de perspectiva recesiunii în economia S.U.A. Intervențiile băncilor centrale în favoarea dolarului S.U.A. s-au resimțit și în acest interval, fără a avea însă un efect hotărîtor asupra evoluției cursurilor.

Lira sterlină continuă să înregistreze o depreciere accentuată față de restul valutilor occidentale, depășind plafonul de 2,20 dolari și atingînd un maxim de circa 2,2415 dolari/liră, cu circa 3,5 la sută peste închiderea precedentă de 2.1690 dolari/liră. Francul elvețian a înregistrat o depreciere moderată în raport cu dolarul S.U.A. rămînd totuși în urma altor valute occidentale. Francul a atins în acest interval un maxim de circa 1,6485 franci/l dolar în preajma căruia s-a situat și la închidere. Marca vest-germană a atins un maxim de 1,8280, situat cu 1,1 procente peste închiderea de referință și a închis la circa 1,8320 mărci/l dolar. Francul belgian continuă să fie supus presiunilor în cadrul șerpelui valutar vest-european unde se află pe ultima poziție, cotînd la închidere la circa 29,37 franci/l dolar.

Francul francez beneficiază de tendința de creștere a dobinzilor, atingînd în final un nivel de circa 4,26

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale în raport cu dolarul S.U.A. în perioada 2—6 VII, luîndu-se ca bază cursurile din 29 VI a.c.

franci/dolar comparativ cu închiderea de referință de numai 4,2850 franci/l dolar. Lira italiană a înregistrat o mișcare ascendentă destul de accentuată, situîndu-se în cadrul sistemului valutar vest-european pe o poziție conducătoare, cu un maxim al intervalului de circa 822,70 lire/l dolar. După ce în prima parte a intervalului a înregistrat un regres de circa 0,6 la sută sub închiderea de referință, yenul japonez a revenit cotînd la închidere la circa 217 yeni/l dolar S.U.A.

Pe piața eurodepozitelor, nivelul dobinzilor pe șase luni s-a situat la circa 10,75 la sută la eurodolari, 1,8125 la sută la eurofranci elvețieni și la circa 7,1875 la sută la euromărcile vest-germane.

Piața aurului a înregistrat o perioadă agitată cu mișcări mari de prețuri datorate situației de pe piețele de schimb valutar, incertitudinilor referitoare la perspectivele economice ale principalelor state capitaliste precum și datorită prezenței active a speculatorilor. În aceste condiții, prețul aurului a atins în final un nivel record, ajungînd la ultimul fixing al săptămîinii la Londra la 290,25 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

METEOROLOGIA SPAȚIALĂ, factor de modificare a raportului dintre om și climă *)

STAREA VREMII afectând puternic activitățile social-economice de zi cu zi ale omului, acesta a încercat dintotdeauna să o cunoască, să o prevadă, pentru a preîntâmpina posibilele implicații economice. Este binecunoscut, că, prin natura lor, procesele meteorologice sînt fenomene la scară mondială, depinzînd de o multitudine de factori; din această cauză, pentru a putea înțelege procesele respective și a face modele și previziuni cît mai apropiate de adevăr, meteorologii au nevoie de mai multe ori pe zi de o cantitate uriașă de date asupra atmosferei (temperatură, presiune, umiditate, direcția și viteza vîntului, compoziție, acoperire noroasă etc.) pe suprafețe întinse și la cît mai multe niveluri de altitudine.

Cu toată largă cooperare internațională desfășurată în acest domeniu în cadrul Organizației meteorologice mon-

diale (O.M.M.), cu mijloacele tradiționale acest lucru nu a fost posibil, datorită costului prohibitiv al întreținerii unui mare număr de stații. Pentru zonele cu mări și oceane sau deșerturi, unde de fapt iau naștere principalele procese meteorologice, nu s-a putut pune problema organizării unei rețele sistematice de stații meteorologice cu mijloace clasice. Situația s-a îmbunătățit radical odată cu apariția erei spațiale, deoarece sateliții meteorologici, plasați la mare înălțime, pot culege informații asupra tuturor zonelor de pe glob, inclusiv deșerturi și regiuni polare aproape inaccesibile omului, sau mări și oceane, afirmîndu-se pe drept cuvînt că sateliții sînt pentru meteorologia modernă ceea ce a fost invenția barometrului pentru primele prognoze meteorologice. Deși intervalul de cînd sateliții au început să fie utilizați este relativ scurt, ei au reușit să revoluționeze din temelii știința prevederii timpului probabil.

*) Urmare la articolul publicat în nr. 4/1979.

Cunoașterea vremii, cerință vitală pentru omenire

ODATĂ cu dezvoltarea civilizației și a progresului tehnologic, se extinde aria și amploarea influențelor pe care starea vremii le exercită asupra activităților omului și asupra potențialului său de a exploata resursele naturale ale Pămîntului. Estimările făcute în această direcție arată că pagubele produse de schimbările vremii se ridică la multe zeci de miliarde de dolari anual (numai pe teritoriul Uniunii Sovietice acestea fiind apreciate la 5—7 miliarde ruble pe an). O bună parte — peste 50% — ar putea fi prevenită dacă s-ar cunoaște din timp evoluția vremii sau s-ar interveni eficient pentru modificarea sa; este de necontestat că îmbunătățirea posibilităților omenirii de a prevedea vremea va permite o mai eficientă folosire a resurselor de care aceasta dispune.

Cereri de informații meteorologice cunosc o creștere continuă și rapidă; în U.R.S.S. de pildă, volumul acestora depășește deja cifra de 15 milioane pe an. Principalele cereri de informații meteorologice vin din partea agriculturii, fiind de neconceput azi o agricultură modernă și științifică, de înaltă productivitate și cît mai independentă de starea vremii, fără aportul unui mare volum de date meteorologice, fără o asistență meteorologică corespunzătoare. Experiența arată că folosirea informațiilor meteorologice în organizarea și coordonarea lucrărilor de arat, semănat, cules, irigații, stropiri etc. conduce la creșteri ale producției de 15—20%. Meteorologia mai oferă agriculturii servicii specializate de mare importanță economică, cum sînt cele de avertizare asupra înghețurilor, care dau posibilitate producătorilor de fructe, struguri, legume și crescătorilor de animale să prevină pagubele, sau cele de folosire judicioasă a rezervelor de apă, de prevenire și combatere a grin-

dinii, care permit întreprinderea de măsuri speciale, coordonate la nivel regional. În U.R.S.S., de pildă, măsurile luate pentru protecția antigrindină în regiunile viticole aduc beneficii anuale estimate la 250 mil. ruble.

Nu mai puțin importante sînt cerele din partea altor sectoare de activitate, ca de exemplu, din partea aviației, unde efectuarea oricărei misiuni de zbor implică cunoașterea precisă a condițiilor meteorologice, atît în zona aeroporturilor, cît și la nivelul de zbor pe rută. S-a calculat că în aviația civilă din S.U.A. îmbunătățirea prevederii vremii pe perioade scurte de timp — 1 la 6 ore — aduce economii de 10—30 mil. dolari anual, în majoritate fiind economii de combustibil. Informațiile meteorologice mai sînt folosite pentru semnarea celor mai favorabile rute maritime și a zonelor optime de pescuit oceanic. Într-o mai bună cunoaștere a evoluției vremii sînt interesate multe alte instituții, ca, de exemplu, organizațiile de turism și agrement pentru planificarea judicioasă a programelor și evitarea unor cheltuieli suplimentare nerecuperabile, întreprinderile de transport terestru pentru evitarea zonelor de înzăpeziri, ceață, avalanșe etc., instituțiile însărcinate cu aprovizionarea populației cu combustibili pentru încălzit și — desigur, nu în ultimul rînd — populația pentru toate activitățile sale zilnice.

Zone întinse de pe glob sînt bîntuite cu regularitate de uragane și furtuni puternice, care — pe lîngă faptul că produc distrugerii materiale imense — cauzează și multe mii de victime omenești. Anual, peste 600 de milioane de oameni sînt afectați de asemenea fenomene. Astfel, numai teritoriul S.U.A. este supus anual, în medie, efectului distrugător: a 8 uragane puternice (de pildă, uraganul Agnes a provocat moartea a 118 persoane și a cauzat pagube de peste 3,5 miliarde dolari), a peste 600 de furtuni puternice (care produc pagube ce depășesc 200 mil. dolari) și a peste 600 de vijelii cu grindină (care produc pagube de aproximativ 300 mil.

dolari). În Japonia, în anul 1976, tai-funul Fran a provocat 167 de morți, 455 răniți și pierderi materiale evaluate la 250 miliarde yen.

Cunoașterea vremii și a evoluției sale ar putea evita mari tragedii care se produc din cauza inundațiilor. Au intrat în istorie inundațiile provocate atîtădată în China de Fluviul Galben; în anul 1887, de pildă, acesta ieșind din matcă a provocat sute de mii de victime și mari distrugerii. Asemenea fenomene se produc frecvent în multe țări, România nefiind nici ea scutită de ele.

În scopul îmbunătățirii prognozelor de timp, O.M.M. a lansat în 1970 un „Program mondial de cercetare a atmosferei”, prin care se asigură observarea sinoptică a întregii atmosfere terestre. În cadrul acestui program, la 5 ianuarie 1979 a început primul „Experiment global asupra vremii”, la care participă toate cele 149 de state membre ale O.M.M. Trebuie remarcat că, pentru prima dată în istoria omenirii, există o perioadă în timpul căreia întreaga atmosferă va fi observată la nivelul întregului glob. Obiectivul prioritar al acestui experiment este să îmbunătățească precizia prognozelor pentru perioade de 7—10 zile. În acest scop, actuala rețea de peste 40 000 de stații meteorologice este completată de 4 sateliți pe orbite polare, 5 sateliți geostaționari, de 50 de nave de cercetări, 110 avioane, 300 de baloane de înaltă altitudine, 300 de balize meteo pe oceane, precum și de un număr important de nave maritime și avioane comerciale, echipate special pentru măsurători meteorologice.

Acest experiment reprezintă cel mai mare efort de cercetare în cooperarea internațională, realizat de omenire, apreciindu-se că cheltuielile necesare pentru realizarea lui depășesc 500 mil. dolari. Deși experimentul propriu-zis (culegerea datelor) va dura doar un an, este de așteptat ca prelucrarea datelor să se prelungească pînă în 1985.

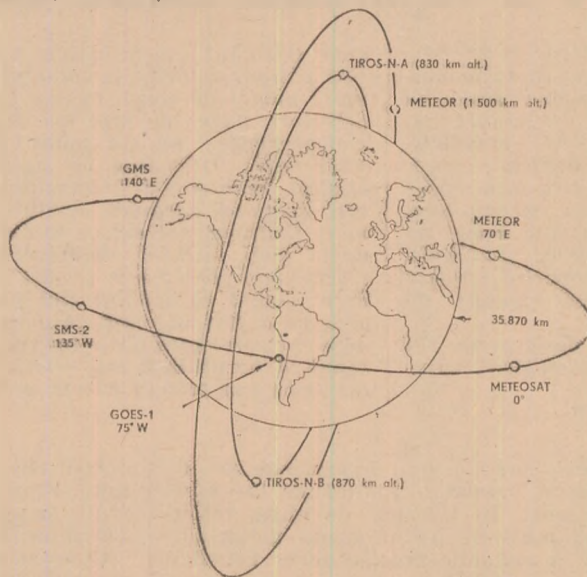
Sisteme de sateliți și rachete

SATELIȚII meteorologici au început să fie utilizați operațional acum 16 ani (în 1963), iar astăzi asistăm la implementarea celei de a treia generații de sateliți meteorologici pe orbite polare, primul satelit din această generație, TIROS-N, fiind lansat de către N.A.S.A. în toamna anului trecut. Sistemul satelitar TIROS constă din doi sateliți plasați pe orbite polare la 870 km și, respectiv, 830 km altitudine (vezi figura). Ei sînt sincronizați cu Soarele, trecînd pe la Ecuator, unul spre nord la orele 15⁰⁰ și altul spre sud la orele 7,30 (timp local), pentru a asigura înregistrări de maximă eficiență (temperatura cea mai ridicată și cea mai scăzută din timpul unei zile). Îmbunătățirea majoră a acestei generații de sateliți constă în furnizarea de date suplimentare cu precizie mare, creșterea numărului de sonde asupra temperaturii vaporilor de apă din atmosferă, sporirea cantității de informații radiometrice spectrale (care va permite realizarea de hărți de temperatură mai precise privind suprafața mării și mai buna delimitare a zăpezilor de ghețari), sporirea informațiilor asupra protonilor, electronilor și particulelor spectrale (care va conduce la îmbunătățirea predicției perturbațiilor solare). Pentru recepționarea acestor noi tipuri de date, sînt necesare, însă, stații de sol sofisticate (al căror cost unitar depășește 200 000 de dolari) — stații de sol de foarte înaltă rezoluție.

Din 1975 au devenit o realitate sateliții meteorologici geostaționari. Aceștia, amplasați la o altitudine de 35 870 km, sînt concepuți pentru a furniza date continue asupra vremii, spre deosebire de sateliții de pe orbite polare, care transmit informații fragmentate, adică numai atunci cînd survolează zona respectivă. Ei fac parte dintr-un program mondial care cuprinde cinci sateliți geostaționari: doi americani (SMS-2 și GOES-1), unul vest-european (METEOSAT), unul sovietic (METEOR) și unul japonez (GMS). Plasați la distanțe relativ egale (între ei) în jurul globului, sateliții geostaționari au misiunea de a transmite la sol — pe lângă informații asupra acoperirilor noroase — date privind: viteza vîntului la diferite altitudini, umiditatea medie a troposferei înalte, temperatura suprafeței mării și oceanelor, bilanțul radioactiv global etc. În plus, primesc și retransmit date de la baloane și stații meteorologice automate, amplasate în locuri greu accesibile sau pe mări și oceane.

Pentru a efectua cu succes prognoze ale vremii (în special pentru perioade mai lungi de cîteva zile), sînt necesare multe cunoștințe și despre ceea ce se petrece la altitudini cuprin-

se între 30 și 100 km. Baloanele meteorologice, însă, nu depășesc — de regulă — înălțimea de 23—30 km, iar sateliții acționează la zone mult mai înalte, peste 200 km. Singura posibilitate de a transporta aparataj de măsură în zona menționată, pentru a efectua înregistrări directe, o oferă rachetele meteorologice, mici, relativ ieftine, iar în baza unei largi cooperări internaționale a fost organizat un program mondial de sondeaje cu ajutorul acestor rachete, anual lansîndu-se peste 2 000 de asemenea rachete.

Înțelegerea și „controlul” proceselor climatice

CLIMA PE GLOB a suferit permanente schimbări de-a lungul timpului. Constatăm, de pildă, că — datorită schimbărilor climatei — regiuni care altădată erau fertile, s-au transformat în deșerturi: zona Sahel și în sudul Etiopiei (în Africa) și parțial Subcontinentul indian. De starea climatei depind producția agricolă, creșterea animalelor, disponibilitățile de apă pentru irigații și hidrocentrale — în ultima analiză producția mondială de alimente și energie.

Criza actuală de energie ridică, la rîndul său, probleme la care este chemată să răspundă și meteorologia, ca, de pildă, cîte ore de însorire pe an sînt într-o anumită regiune sau cîte ore suflă vîntul peste o anumită viteză minimă? Este vital ca omenirea să ajungă la completa înțelegere a tuturor proceselor care controlează clima și, pe această bază, să poată întreprinde măsuri corespunzătoare, la nivel internațional, pentru atenuarea efectelor nefaste, adică de a opri extinderea deșerturilor, de a putea provoca ploi în regiunile afectate de secetă, de a opri sau schimba direcția uraganelor, de a dispersa norii de grindină, de a folosi energia soarelui și a vîntului. Posibilitatea efectivă de a cunoaște evoluția vremii și de a schimba clima ar aduce omenirii numeroase și incalculabile beneficii. În U.R.S.S., de exemplu, folosirea informațiilor hidrometeorologice s-a concretizat în perioada 1971—1976 în efecte economice care depășesc 5 miliarde de ruble.

Alături de cauzele naturale care generează schimbări ale climatei, unele activități desfășurate de om au produs

și produc — cu sau fără voia sa — numeroase schimbări locale ale unor parametri care condiționează vremea, ducînd pe termen lung la modificări neașteptate ale climatei. De pildă, creșterea populației urbane și folosirea crescîndă a diferitelor surse de energie transformă zonele urbane în „insule calde”, cu influențe asupra regimului precipitațiilor și a producerii furtunilor. Alte modificări neintenționate asupra vremii sînt cauzate de crearea lacurilor artificiale, drenarea bălților și zonelor mlăștinoase, deversarea apelor calde în lacuri și riuri, despăduriri și deșeljeniri etc. La acestea trebuie să adăugăm efectele nocive care se presupun că le-ar avea emisiile de gaze arse, în atmosfera superioară, de către avioanele supersonice, problema creșterii cantității de bioxid de carbon din atmosferă ș.a.

Principala piedică în luarea de măsuri corespunzătoare este insuficiența informațiilor asupra modului cum se produc aceste fenomene. Se știe că sînt aproximativ 40 de parametri care condiționează starea și evoluția climatei, dintre care 10—12 au un rol fundamental, fiind însă necesar ca acești parametri să fie observați pe o perioadă îndelungată de timp, la nivelul întregii planete, ceea ce se poate realiza practic numai cu ajutorul sateliților. De exemplu, pentru determinarea bugetului de radiație al Pămîntului va fi folosit un instrument specializat, care va fi montat pe unul din sateliții din seria TIROS-N, urmînd să măsoare energia solară primită, precum și cea reflectată și radiată de sistemul Pămînt-atmosferă. Se apreciază că, pe baza datelor respective, va deveni posibilă nu numai prevederea schimbărilor climatice, ci și trecerea — în viitor — la proiecte concrete de intervenție a omului asupra climatei.

Modificarea vremii ridică, însă, numeroase și complicate probleme juridice și politice, care sînt de pe acum în atenția multor organisme și conferințe internaționale, deoarece — spre exemplu — producerea ploii artificiale într-o regiune poate atrage lipsa acesteia în zonele înconjurătoare, sau împrăștierea norilor de grindină dintr-o zonă poate conduce la căderea acesteia în zonele învecinate. Desigur, așa cum a rezultat din cele de mai sus, problemele nu sînt încă elucidate din punct de vedere științific, pentru a se putea iniția măsuri juridice. Este, de asemenea, deosebit de actuală problema prevenirii folosirii acestor posibilități în scopul așa-numitului „război meteorologic”, a elaborării unor tehnici deosebit de periculoase pentru mediul înconjurător, cu consecințe neprevăzute și care pot provoca daune ireparabile mediului de pe planeta noastră. Din această cauză, modificările climatice trebuie să aibă loc numai în scopuri pașnice, recunoscîndu-se că modificarea vremii este un bun al umanității și că este necesară o foarte largă cooperare și colaborare internațională (bilaterală, regională sau planetară) pentru implementarea acestei politici și pentru ca problema controlului climatei să nu devină un instrument de dominație a unor state de către altele. Și în acest domeniu vital pentru viitorul omenirii, cooperarea internațională își dovedește virtuțea, fiind evidentă necesitatea extinderii ei în folosul comun.

Eugen MĂNDESCU

Petrolul: decalajul forajelor

„CRIZA“ ENERGETICĂ, creșterea prețurilor la petrol a stimulat activitatea de prospectare în vederea descoperirii de noi zăcăminte de țiței. Într-adevăr, datele din tabelul de mai jos, referitoare la forajele petroliere executate în țările nesocialiste, ilustrează faptul că — în timp ce între anii 1970 și 1973 numărul total al acestora a crescut lent, iar în unele zone (Africa de Nord, Oceania, America Latină, S.U.A.) a regresat chiar — în perioada următoare activitatea de foraj capătă o amploare deosebită, numărul forajelor executate sporind cu 57% în 1977, comparativ cu anul 1973.

Dar intensificarea activității de prospectare și foraj a avut loc în special în S.U.A., Canada și Europa occidentală, respectiv în regiuni dezvoltate din punct de vedere industrial și tributare

Foraje petroliere executate			
Regiunea	1970	1973	1977
Africa de Nord	439	222	342
Restul Africii	300	374	254
Oceania	134	83	47
Orientul Mijlociu	242	617	644
Extremul Orient	230	615	657
America Latină	2 323	2 057	2 232
S.U.A.	28 120	27 602	46 479
Canada	3 108	4 621	6 197
Europa occid	362	398	576
Total	35 263	36 589	57 423

Sursa: „Problemes économiques“, nr. 1628/1979

importului de petrol, în timp ce în zone întinse, ale căror resurse petroliere au fost — în general — mai puțin prospectate până în prezent, numărul forajelor executate se menținea în 1977 în jurul cifrei din anul 1973 sau chiar cu mult sub aceasta. În întreaga Africa de la sud de Sahara, de pildă, s-au executat în 1977 de 183 ori mai puține foraje decât în S.U.A., decalajul dintre diferitele zone ale globului accentuându-se și mai mult sub acest aspect.

„Coșul de gunoi al abundenței“

SUB ACEST TITLU, Buletinul de informații al asociației internaționale Futuribles arată că, potrivit unor calcule recente, în țările vest-europene sînt scoase anual din circuit cantități impresionante de materiale recuperabile: 25 milioane tone de hîrtie sau de carton, 7 milioane tone de sticlă, 2,7 milioane tone de produse din materiale plastice, 450 660 tone de aluminiu. Practic, țările comunitare consumă numai 42% din energia produsă, restul fiind pierderi, care se ridică la 55% în ce privește consumurile cu destinație casnică, 45% în industrie și 85% în transporturi.

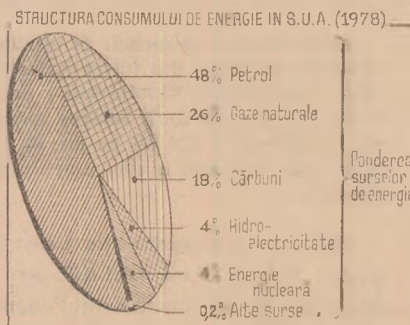
Pentru a pune capăt acestei risipe, autoritățile comunitare au în vedere aplicarea unui vast program de măsuri vizînd, în esență administrarea materiilor prime secundare și reciclarea lor. Se speră ca astfel pierderile să fie mai mici cu 27%, la hîrtie și carton, 43% la sticlă, 85% la materiale plastice și 90% la aluminiu. Se studiază, de asemenea posibilitatea introducerii unor noi tipuri de ambalaje ușor recuperabile — de exemplu pentru sucurile de fructe, în locul cutiilor metalice folosite în prezent —, posibilitatea aplicării de taxe pe ambalaje și a introducerii sistemului de consignație și pentru ambalaje, în scopul de a determina o mai mare atenție și grijă pentru recuperarea și economisirea materialelor respective.

R. P. Bulgaria: integrarea agriculturii cu industria

NU DEMULT la Sofia și-a desfășurat lucrările Congresul de constituire a Uniunii naționale agroindustriale, fapt care — după cum se relevă în presa bulgară — marchează o nouă etapă în evoluția sistemului cooperatist de la sate. Uniunea națională agroindustrială din R. P. Bulgaria constituie o formă calitativ nouă de conducere a Complexului național agroindustrial, corespunzătoare cerințelor dezvoltării viitoare a integrării dintre industrie și agricultură. În prezent, agricultura bulgară — reprezentată prin complexe agro-industriale, cele industrial-agrare și complexe științifico-productive — dispune de fonduri fixe însumînd peste 7,5 miliarde leva, iar împreună cu industria alimentară furnizează aproape un sfert din venitul național, 45% din fondul de mărfuri al economiei și 30% din volumul exportului.

Opțiuni energetice

ACTUALA criză energetică a impus Statelor Unite, în calitate de mare consumator, necesitatea de a decide asupra modificării ponderii surselor de energie utilizate pînă în prezent. După

(După «The Economist»)

cum se știe (vezi și graficul), energia consumată provine în proporție de aproape 75% din folosirea petrolului și a gazelor naturale, actualele majorări de prețuri și reevaluări asupra rezervelor interne determinînd măsurile adoptate de Administrația S.U.A. în direcția stimulării producției proprii și reducerii consumului la toți beneficiarii indiferent de sector. În aceea ce privește reactoarele nucleare, planurile Administrației Nixon care vizau ca, în perspectivă, acestea să asigure 40% din totalul consumului, au rămas la faza de intenții: în 1973, au fost lansate comenzi pentru 34 reactoare; din 1975, comenzile au totalizat numai 6; în 1977 s-au înregistrat mai multe anulări decît cereri.

În această situație, energeticienii preconizează, în prezent, intensificarea utilizării unei surse tradiționale de energie — cărbunele — cel puțin pînă la punerea în valoare de noi surse, atenția prioritară a specialiștilor îndreptîndu-se spre perfecționarea proceselor de gazeificare a cărbunelui și reducerea actualelor costuri, care fac ca prețul echivalentului unui baril de petrol să fie în prezent încă ridicat, aproximativ 30 de dolari. Asemenea cercetări vor fi încurajate și mai mult în viitor, ținînd seama de faptul că, potrivit primelor aprecieri, numai recenta majorare de prețuri la petrol anunțată de O.P.E.C. va însemna pentru Statele Unite pierderea a 800 000 locuri de muncă în economie și un spor al inflației de 2—2,5%.

Structuri ale bugetului familiei

UN STUDIU publicat nu demult de B.I.T., asupra structurii bugetului de cheltuieli al familiilor dintr-un număr de circa nouăzeci de țări relevă o amplă diversificare a acestuia în funcție de nivelul de dezvoltare atins, de particularitățile naționale ș.a.

Se apreciază, astfel că ponderea cheltuielilor pentru alimentație în bugetul familiei reprezintă, în medie, 50—60% într-o serie de țări din Africa, Asia și Oceania, 40—50% în mai multe țări din America Latină și în unele țări socialiste din Europa, 25—35% în țările Europei occidentale și 20—25% în Statele Unite, Canada, Australia și Noua Zeelandă.

Un alt capitol important de cheltuieli îl constituie cele pentru transport și telecomunicații, ele reprezentînd 23% din bugetul unei familii americane, 17—20% în cazul Australiei, Canadei, Finlandei, Kuweitului, Noii Zeelande sau Norvegiei ș.a.m.d. În ceea ce privește cheltuielile legate de locuință, ponderea lor în bugetul familiei variază considerabil la o regiune la alta, fiind de circa 16% în țările din Asia, de 15—20% în Europa occidentală și doar de 3—circa 9% în țările socialiste din Europa.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 28 din 13 iulie 1979

— O cuprinzătoare analiză a perspectivelor de înflorire a țării (dr. Dan Popescu) 1

35 DE ANI DE IMPETUOS PROGRES ECONOMICO-SOCIAL

— O politică consecventă pentru creșterea continuă a nivelului de trai (prof. dr. Constantin Enache, prof. dr. Ludovic Tövissi) 3

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Programul partidului de ridicare a nivelului de trai — expresie a finalității social-umane a dezvoltării economiei românești (Grigore Vilceanu, Maria Molnar) 6

— Elemente și semnificații noi în legislația economică a țării pe linia perfecționării mecanismului economico-financiar
• Coordonate esențiale ale planificării economico-sociale (Toma Melinte) 9
• Creșterea rolului instrumentelor financiare (Gh. Boulescu) 11
• Perfecționarea raporturilor contractuale dintre unitățile economice — imperativ al autoconducerii și autogestunii (dr. Al. Detășan, Radu Demetrescu) 13

— Reducerea accentuată a consumurilor de materii prime și energie (M. Marinescu) 15

— Dezvoltarea agroindustrială și consiliile unice agroindustriale de stat și cooperatiste (dr. Eugen Buciuman) 17

CONDUCERE • ORGANIZARE

— „R.E.” militează pentru generalizarea analizei valorii. Necesitatea unui sistem de organizare, atribuții și răspunderi precise (Mariana Vencu) 20

TEORII • IDEI

— Economisirea combustibililor și energiei electrice în sisteme de termoficare (Nicolae Niculescu, Nicolae David, Constantin Corcode!) 22

— Școli • curente • economiști. Unitatea și independența țării — țeluri esențiale ale gândirii economice progresiste românești (I) prof. dr. I. V. Nicolae, conf. dr. D. Mureșan) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Africa. Necesități și oportunități de accelerare a dezvoltării economice (dr. George Marin) 26

— Tendințe — conjuncturi 28

— Deschideri spre viitor. Implicații economice ale tehnicilor și tehnologiilor spațiale. Meteorologia spațială, factor de modificare a raportului dintre om și climă (Eugen Măndescu) 29

— Mondorama 1

IN SUPLEMENTUL NUMĂRULUI:
Curier economic legislativ

IN THIS ISSUE

— Un exhaustive analysis on the country's development prospects (Dr. Dan Popescu)

— A consistent policy for a continuous growth of the living standard (Prof. Dr. Constantin Enache, Prof. Dr. Ludovic Tövissi)

— Expression of the social and human finality of the Romanian economy development (Grigore Vilceanu, Maria Molnar)

— Agroindustrial development and the state and cooperative unique agroindustrial councils (Dr. Eugen Buciuman)

Fuel and electric energy saving in heating plants (Nicolae Niculescu, Nicolae David, Constantin Corcode!) 22

Schools • currents • economists. Country's unity and independence — basic goals of the Romanian progressive economic thought (I) Prof. dr. I. V. Nicolae, Lecturer Dr. D. Mureșan) 24

— Africa. Requirements and opportunities to speed up the economic development (Dr. George Marin) 26

— Economic implications of the space technics and technologies. Space meteorology, modifier of the relation man-climate (Eugen Măndescu) 29

DANS LE NUMÉRO

— Un analyse exhaustive des perspectives de développement du pays (dr. Dan Popescu)

— Une politique consistante pour la croissance continue du niveau de vie (prof. dr. Constantin Enache, prof. dr. Ludovic Tövissi)

— L'expression de la finalité humaine et sociale du développement de l'économie roumaine (Grigore Vilceanu, Maria Molnar)

— Développement agroindustriel et les conseils uniques agroindustriels d'état et des coopératives (dr. Eugen Buciuman)

— L'économie de combustibles et d'énergie électrique dans les systèmes thermogènes (Nicolae Niculescu, Nicolae David, Constantin Corcode!) 22

— Ecoles • courants • économistes. L'unité et l'indépendance du pays — objectifs essentiels de la pensée économique progressiste roumaine (I) prof. dr. I. V. Nicolae, maître de conférences dr. D. Mureșan) 24

— L'Afrique. Nécessités et opportunités afin d'accélérer le développement économique (dr. George Marin) 26

— Implications économiques des techniques et des technologies spatiales. La météorologie spatiale, facteur modificateur du rapport homme-climat (Eugen Măndescu) 29

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

— Охватывающий анализ перспектив расцвета страны (др. Дан Попеску) 1

— Последовательная политика непрерывного повышения жизненного уровня (проф. др. Константин Енаке, проф. др. Людвик Төвиси) 3

— Выражение социально-человеческой целеустремленности в развитии экономики Румынии (Григоре Вилчану, Мария Молнар) 6

— Аграрно-промышленное развитие и единые государственные и кооперативные агро-промышленные советы (др. Еуджен Бучуман) 17

— Экономия топлива и электрической

кой энергии в системах теплофикации (Николэ Никулеску, Николэ Давид, Константин Коркодел) 22

— Школы • течения • экономисты. Единство и независимость страны — существенные цели румынского прогрессивного экономического мышления (I) (проф. др. И. В. Николэ, ст. преп. в. шк. др. Д. Мурешан) 24

— Африка. Потребности и благоприятные возможности ускорения экономического развития (др. Джордже Марин) 26

— Пространственная метеорология, фактор изменения соотношения между человеком и климатом (Еуджен Мăндеску) 29

Abonamentele se incheie la oficiile postale, factorii postali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățământ politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația Calea Dorobanților nr. 11—25, 71131 București, telefon 12 66 10. Cont I.S.I.A.P. nr. 6451.502.28 B.N.R.S.R., — filiala sect. 1 București, Tiparul Combinatul Poligrafic „Casa Științei”.

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ ȘI SUPLIMENTARĂ DE ACCIDENTE = PREVEDERE + ECONOMIE

Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente este utilă oricărei persoane în vîrstă de la 16 la 65 de ani.

DE CE ?

Pentru că :

- Oferă posibilitatea îmbinării prevederii cu economia, constituind un sprijin material pentru cel ce se asigură sau pentru familia sa, întrucît suma asigurată stabilită pentru urmările accidentelor reprezintă de 6 ori suma prevăzută pentru celelalte evenimente cuprinse în această asigurare, iar la expirarea asigurării se plătește atît suma asigurată (economisită), cît și o indemnizație de 10 la sută.

- Dă posibilitatea asiguratului să încaseze pe parcursul duratei asigurării, cîte 1 000 de lei pentru fiecare combinație de litere înscrisă în poliță, ieșită la tragerile de amortizare lunare și speciale.

CE RISCURI SÎNT ASIGURATE ?

- Sînt acoperite cazurile de invaliditate permanentă totală sau parțială și de deces din accidente, produse de evenimente neprevăzute și nedorite, cum ar fi : explozia, prăbușirea de teren, lovirea, căderea, alunecarea, acțiunea violentă a unei persoane, atacul unui animal, trăsnetul, acțiunea curenților electrici, arsura, inecul, intoxicarea subită sau asfixierea din cauze subite și

multe altele, precum și decesul din alte cauze decît cele de accidente.

PE CE DURATĂ SE POATE ÎNCHEIA ASIGURAREA ȘI CARE ESTE NIVELUL PRIMELOR DE PLATĂ ?

- Se poate încheia pe durate de la 5 la 15 ani.

- Primele de plată se stabilesc în funcție de mărimea sumei asigurate, de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata asigurării, fiind pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată, între 7,75 și 21,50 lei, lunar.

Pentru ca Administrația Asigurărilor de Stat să-și onoreze prompt obligațiile din contractul de asigurare, dv., stimați asigurați, aveți datoria să achitați la termen primele de asigurare. Această obligație vă cere prea mult timp ? Nu, deoarece puteți plăti primele de asigurare folosind „conșimțămîntul scris”, prin împuternicirea ce o dați lucrătorilor care vă efectuează plățile de retribuții de a achita Administrației Asigurărilor de Stat, din drepturile dv., primele, atît pentru asigurările în curs, cît și pentru cele pe care le veți încheia sau reinnoi.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări vă puteți adresa responsabililor din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

IN CURIND

AL **X**-LEA
TIRG DE MOSTRE
DE BUNURI DE CONSUM

afiecom

BUCUREȘTI'79

În intervalul 3 august – 2 septembrie, în Complexul expozițional din Piața Scintei va fi deschis pentru dv., TIRGUL DE MOSTRE DE BUNURI DE CONSUM.

În numeroasele standuri ce se vor amenaja în cadrul celor 21 de pavilioane cu o suprafață de peste 48 000 mp vor fi prezentate exponate care intrunesc cerințele pentru a putea fi contractate de către întreprinderile comerciale în vederea desfacerii lor în cursul anului următor.